

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БИЕКТАУ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КРАСНОСЕЛЬСКИЙ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

422700, Татарстан Республикасы, Биектау районы,
Биектау тиермер юл станциясе поселогы, Совет ур., 13

**СОВЕТ КРАСНОСЕЛЬСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЫСОКОГОРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

422700, Республика Татарстан, Высокогорский район,
п. ж/д ст. Высокая Гора, ул. Советская, 13

тел./факс 8(84365) 2-35-82, e-mail: Ksel.Vsg@tatar.ru

**КАРАР
21 октябрь 2019 ел**

**РЕШЕНИЕ
№ 146**

**«Татарстан Республикасы Биектау
муниципаль районы Красносельский
авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге
Уставын кабул итү турында» карар проекты**

2003 елның 06 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Россия Федерациясе Федераль законның 44 статьясы нигезендәнигезендә, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Советы

КАРАР БИРДЕ:

1. Красносельский авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында» Карар проекты (алга таба - Карар проекты) кабул итәргә (1 нче кушымта).

2. Карар проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен һәм гражданнарның фикер алышуда катнашуын билгеләргә (2 нче кушымта).

3. Карар проекты буенча фикер алышу өчен 2019 елның 8 ноябрэндә 9.00 сәгатәтә Красносельский авыл жирлеге башкарма комитеты бинасында түбәндәге адрес буенча: Татарстан Республикасы, Биектау районы, Биектау тиермер юл станциясе поселогы, Совет урамы, 13 йорт, тәртип буенча (3 нче кушымта) халык катнашында гавами тыңлаулар үткәрергә.

4. Халык алдында гавами тыңлаулар турында халыкка мәгълүмат бирү тәртибе түбәндәгеләрне үз эченә ала: гавами тыңлауларының материаллары белән алдан танышу: Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында» карар проекты муниципаль хокукый актларны халыкка житкерү өчен билгеләнгән урыннарда элү юлы белән һәм Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында Биектау муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/>

5. Ачык тыңлаулар нәтижәләре, шулай ук «Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү проекты буенча фикер алышу,

гражданнарның тәкъдимнәре булувы яки булмавы турында, халык тыңлаулары тәмамланганнан соң 30 календарь көннән дә соңга калмыйча, Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составында Биектау муниципаль районының рәсми сайтында бастырылырга тиеш <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/> һәм Красносельский авыл жирлеге составына керүче һәр торак пунктта мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән халыкка игълан итәргә.

6. Гавами тыңлаулар эзерләү һәм үткәрү буенча эшче төркем түбәндәге составында расларга:

- Никитенко Розалия Равил кызы - эшче төркем рәисе, Красносельский авыл жирлеге башлыгы урынбасары;

- Никитина Кристина Андреевна - эшче төркем секретаре, Красносельский авыл жирлеге Советының әйдәп баручы белгече;

Эшче төркем әгъзалары:

- Зыятдинов Камил Мөхәммәт улы - Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Советы депутаты;

- Мөхәммәтжанов Рәис Шәрипжан улы - Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Советы депутаты;

- Шамиев Наил Вагыйз улы - Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Советы депутаты.

7. Әлеге карарны Красносельский авыл жирлеге составына керүче һәр торак пунктта мәгълүмат стендларында урнаштыру юлы белән, Биектау муниципаль районының рәсми сайтында <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/> авыл жирлекләре бүлегендә һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru/> урнаштыру юлы белән бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә).

8. Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Башкарма комитетына «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Устав проекты буенча билгеләнгән тәртип һәм әлеге карар белән билгеләнгән срокларда ачык тыңлаулар эзерләргә һәм үткәрергә.

9. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә.

10. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Красносельский авыл жирлеге Башлыгы урынбасары Никитенко Р. Р. йөкләргә.

Совет рәисе

Красносельский авыл жирлеге Башлыгы

Р.Г.Кәлимуллин

1 нче кушымта
Красносельский авыл
жирлеге Советынын 2019
елның _____
_____ номерлы карарына

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БИЕКТАУ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
КРАСНОСЕЛЬСКИЙ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

422700, Татарстан Республикасы, Биектау районы,
Биектау тиемер юл станциясе поселогы, Совет ур., 13

**СОВЕТ КРАСНОСЕЛЬСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
ВЫСОКОГОРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

422700, Республика Татарстан, Высокогорский район,
п. ж/д ст. Высокая Гора, ул. Советская, 13

тел./факс 8(84365) 2-35-82, e-mail: Ksel.Vsg@tatar.ru

КАРАР

_____ 2019 ел

РЕШЕНИЕ

№ _____

**«Татарстан Республикасы Биектау
муниципаль районы Красносельский
авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге
Уставын кабул итү турында**

Россия Федерациясе Конституциясе, 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы Федераль закон, «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезләмәләрен 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы Федераль законга, гамәлдә булган башка федераль һәм төбәк законнарына туры китерү максатларында, «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының 2019 елның _____ нчы номерлы карары белән кабул ителгән «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында» карар проекты турында» муниципаль норматив хокукый акт проекты буенча гавами тыңлаулар нәтижәләрен истә тотып, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Әлеге карарга кушымта нигезендә, «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итәргә.
2. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставын «Муниципаль берәмлекләр

уставларын дәүләт теркәвенә алу турында» 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән тәртиптә, муниципаль берәмлекләр Уставын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органында теркәргә.

3. «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын теркәү өчен җаваплы итеп, «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы авыл Красносельский жирлеге» муниципаль берәмлеге Башлыгы урынбасары Р.Р. Никитенко билгеләргә.

4. Әлеге карарның һәм «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын, «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы белән каралган срокларда, ул муниципаль берәмлекләрнең уставларын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының территориаль органынан кәргән көннән 7 көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә бастырып чыгарылуын (халыкка житкерелүен) тәмин итәргә.

5. Әлеге карар һәм «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы әлеге карарның 4 пункты белән билгеләнгән тәртиптә рәсми рәвештә бастырып чыгарылганнан соң (халыкка житкерелгәннән соң) үз көченә керә.

6. Әлеге карар һәм «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы рәсми рәвештә үз көченә кәргәннән вакыттан соң, «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын яңа редакциядә кабул итү турында» (Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Советының 26.10.2016 № 40, 02.10.2017 № 62, 29.03.2018 № 75, 13.09.2018 № 92 карарлары белән кәртелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) 2015 елның 24 нче ноябрәндәге 11 нче номерлы Совет карарын һәм яңа редакциядә кабул ителгән, Татарстан Республикасы буенча Россия Федерациясе Юстиция министрлыгы идарәсе тарафыннан 2015 елның 28 декабрәндә теркәлгән, дәүләт теркәү номеры RU 165163142015001 «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын (Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Советының 26.10.2016 № 40, 02.10.2017 № 62, 29.03.2018 № 75, 13.09.2018 № 92 карарлары белән кәртелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән) үз көчен югалткан дип танырга.

7. Әлеге Карарны ТР, Биектау муниципаль районы, Биектау т/юл ст. бистәсе, Советская ур., 13 йорт адресы буенча урнашкан Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Башкарма комитеты бинасындагы мәгълүмати стендта, Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составында Биектау муниципаль районы рәсми сайтында <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/> һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми портылында <http://pravo.tatarstan.ru> урнаштыру юлы белән бастырып чыгарырга (халыкка житкерәргә).

8. Әлеге карарның үтәләшен контрольдә тотуны «Татарстан Республикасы

Биектау муниципаль районы Красносельский авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгы урынбасары Р.Р. Никитенко йөкләргә.

Совет рәисе,
Красносельский авыл җирлеге Башлыгы

Р.Г.Кәлимуллин

I БҮЛЕК. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге муниципаль берәмлегенә исеме һәм хокукий статусы

1. «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге авыл жирлеге статусына ия.

2. Муниципаль берәмлекнең рәсми исеме – «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге (алга таба текст буенча – Жирлек).

3. «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы составына керә.

2 статья. Жирлекнең территорияль төзелеше

1. Жирлек территориясе составына Биектау тимер юл станциясе, Березовка, Яңа Поселок, «Каменка» санаторие, Урманче, Киндерле тимер юл разъезды бистәләре керә.

2. Жирлекнең административ үзәге - Биектау тимер юл станциясе бистәсе торак пункты.

3. Жирлек чикләре «Биектау муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 20-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә билгеләнгән.

4. Жирлек территориясе составына милек формасына һәм максатчан билгеләнешенә бәйсез рәвештә жирләр керә.

5. Жирлекнең чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә, Татарстан Республикасы законы нигезендә гамәлгә ашырыла.

3 статья. Жирлекнең рәсми символлары

1. Жирлек, федераль законнар һәм геральдик кагыйдәләр нигезендә, аның тарихи, мәдәни, милли һәм башка төр жирле традицияләрен һәм үзенчәлекләрен чагылдырган үз рәсми символларын булдырырга хокуклы.

2. Символларны раслау, аларның тасвирламасы, аларны рәсми рәвештә куллану тәртибе жирлек Советының норматив хокукий актлары белән билгеләнә.

4 статья. Жирлектә халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда хокукы

1. Жирлектә жирле үзидарә Россия Федерациясе гражданны тарафыннан жирле референдумнарда, муниципаль сайлауларда катнашулар, башка төр ихтыяри теләк белдерү формаларында, шулай ук әлеге Устав белән каралган, сайлана торган һәм башка төр жирле үзидарә органнары аша гамәлгә ашырыла.

2. Гражданныр жирле үзидарәне женесе, расасы, милләте, теле, килеп чыгышы, милке, биләгән вазыйфасы, дингә мөнәсәбәте, карашлары, ижтимагый берләшмәләргә катнашы булу-булмавына бәйсез рәвештә турыдан-туры да, шулай ук вәкилләр аша да тормышка ашыруда тигез хокуклы.

Жирлек территориясендә даими рәвештә, яисә күпчелек яшәүче чит ил гражданнырны жирле үзидарәне тормышка ашырганда Россия Федерациясе халыкара килешүләре һәм федераль законнар нигезендә билгеләнгән хокукларга ия.

3. Гражданныр жирле үзидарә органнырына һәм Жирлекнең жирле үзидарә органныры вазыйфаи затларына турыдан-туры мөрәжәгать итәргә, жирле үзидарә органныры эшчәнлегә турында мәгълүмат алырга хокуклы.

4. Жирлекнең жирле үзидарә органныры һәм вазыйфаи затлары һәрбер кешегә аның ирекләренә һәм хокукларына турыдан-туры кагылышы булган документлар һәм материаллар белән танышу мөмкинлеген, шулай ук гражданнырга Жирлекнең жирле үзидарә органныры эшчәнлегә турында башка төр тулы мәгълүмат алуны, закон тарафыннан башка очраklar каралмаса, тәмин итәргә тиеш.

5. Жирлекнең жирле үзидарә органныры массакүләм мәгълүмат чаралары ярдәмендә яки башка чаралар белән, Жирлек үсешенә әһәмиятле мәсьәләләре һәм аның аерым территорияләре, халыкка төрле төр хезмәт күрсәтүче жәмәгать транспорты, торак-коммуналь хужалык, социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр һәм хезмәтләр күрсәтү чөлтәре үсешен, социаль льготалар, жәмәгать тәртибен саклау, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында гражданнырга һәрдаим хәбәр итеп торалар.

6. Гражданныр, оешмалар, әгәр аларның хокуклары һәм ирекләре бозылган дип санасалар, жирле үзидарә органнырының һәм вазыйфаи затларның карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата судта шикаять белдерергә хокуклы.

5 статья. Жирлекнең жирле үзидарә органныры структурасы

1. Жирлекнең жирле үзидарә органныры структурасына әлегә Устав нигезендә оештырылган Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы, Жирлек Башкарма комитеты, Жирлекнең Ревизия комиссиясе һәм башка жирле үзидарә органныры керә.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органныры структурасына үзгәрешләр кертү әлегә Уставка үзгәрешләр кертү юлы белән гамәлгә ашырыла.

6 статья. Жирлекнең жирле әһәмияткә ия мәсьәләләре

1. Жирлекнең жирле әһәмияткә ия мәсьәләләренә керәләр:

1) Жирлекнең бюджет проектын төзү һәм карау, жирлекнең бюджет проектын раслау һәм үтәү, аны үтәү буенча контрольне гамәлгә ашыру, Жирлекнең бюджет проектын үтәләше буенча хисап төзү һәм раслау;

2) жирле салымнар һәм жирлек жыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм гамәлдән чыгару;

3) Жирлекнең муниципаль милкендәге милеккә ия булу, аннан файдалану һәм аның белән эш итү;

4) Жирлек торак пунктлары чикләрендә янгын куркынычсызлыгын саклау буенча беренчел чаралар белән тәмин итү;

5) Жирлектә яшәүче халыкка элемент хезмәте, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү өчен шартлар тудыру;

6) ял вакытын оештыру һәм жирлектә яшәүчеләрне мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыру;

7) Жирлек территориясендә физик культураны, мәктәп спортын һәм массакуләм спортны үстерү өчен шартлар тудыру, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндрерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

8) Жирлекнең архив фондларын булдыру;

9) Жирлек территориясен төзекләндрерү кагыйдәләрен раслау, аларның үтәләшен контрольдә тоту, Жирлек территориясен әлеге кагыйдәләр нигезендә төзекләндрерүне оештыру;

10) адресация объектларына адреслар бирү, адресларны үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яисә муниципальара әһәмияттәге, муниципаль районның жирле әһәмияткә ия автомобиль юлларыннан тыш) исемнәр бирү, жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәрне үзгәртү, юкка чыгару, дәүләт адрес реестрында мәгълүмат урнаштыру;

11) авыл хужалыгы житештерүен үстерүдә ярдәм итү, кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыру;

12) жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләрү чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

13) жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнырга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлегенә шартлар тудыру;

14) каты коммуналь калдыкларны туплау (шул исәптән аерым туплау) һәм транспортировкалау эшчәнлеген оештыруда катнашу;

15) ритуаль хезмәтләр оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту;

16) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә Жирлек чикләрендә халыкны су белән тәэмин итүне, суны чыгаруны, халыкны ягулык белән тәэмин итүне оештыру;

17) Жирлек торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлегә ;

18) Жирлек территориясендә яшәрүче Россия Федерациясе халыкларының милләтара һәм динара килешүен ныгытуга, телләрен һәм мәдәниятен саклап калуға һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауға юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

19) Жирлек халкының массакуләм ял итүе өчен шартлар тудыру һәм халыкның массакуләм ял итү урыннарын, гражданнырның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр бие полосаларына иреккә керүен тәэмин итүне дә кертеп, төзекләндрерүне оештыру .

2. Жирлекнең жирле үзидәрә органнары Биектау муниципаль районының жирле үзидәрә органнары белән аларга жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү биеунча үз вәкаләтләренә бер өләшен гамәлгә ашыруны Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә Биектау муниципаль районы бюджетына Жирлек бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертлар хисабыннан тапшыру турында килешүләр төзәргә хокуклы.

7 статья. Жирлекнең жирле үзидәрә органнарының Жирлекнең жирле әһәмияткә ия мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүдә хокуклары

1. Жирлекнең жирле үзидарэ органнары түбэндэгелэргэ хокуклы:

1) Жирлек музейлары булдыру;

2) Жирлектэ нотариус булмаган очракта, законнар белэн билгелэнгэн тэртиптэ, нотариаль гамәллэр башкару;

3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген гамәлгә ашыруда катнашу;

4) Жирлек территориясендэ милли-мәдәни автономияләрнең хокукларын гамәлгә ашыруга бәйлә эшчәнлекне тормышка ашыру өчен шартлар тудыру;

5) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм жирлек территориясендәге милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендәге гамәлләрне тормышка ашыруга ярдәм күрсәтүгә;

6) Жирлек территориясендэ урнашкан муниципаль предприятие һәм учреждениеләрнең мобилизацион эзерлеге буенча чаралар оештыру һәм тәэмин итү;

7) муниципаль янғыннан саклау хезмәте оештыру;

8) туризм үсешенә шартлар тудыру;

9) кеше хокукларын тәэмин итүгә жәмәгать контролен гамәлгә ашыручы һәм мәжбүри тоту урыннарындагы затларга булышлык күрсәтүче ижтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтү;

10) инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук «Россия Федерациясендэ инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендэ инвалидларның гомумроссия ижтимагый берләшмәләре тарафыннан төзелгән оешмаларга ярдәм күрсәтү;

11) торак законнары нигезендэ социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарыннан найм шартнамәләре буенча муниципаль торак фондыннан гражданның торак урыннары бирү.

12) Жирлек территориясендэ яшәүче хужасыз хайваннар белән эш итү эшчәнлеген гамәлгә ашыру;

13) «Россия Федерациясендэ хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендэ чараларны гамәлгә ашыру;

14) инвалидларның, сәламәтлеге мөмкинлекләре чиклэнгән затлар өчен физик культураны һәм спортны, адаптив физик культура һәм адаптив спортны үстерүгә ярдәм күрсәтү;

15) «Кулланучылар хокукларын яклау турында» 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законнда каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру.

2. Жирлекнең жирле үзидарэ органнары Биектау муниципаль районының жирле үзидарэ органнары белән аларга жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз вәкаләтләренә бер өлешен гамәлгә ашыруны Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендэ Биектау муниципаль районы бюджетына Жирлек бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертлар хисабына тапшыру турында килешүләр төзәргә хокуклы.

8 статья. Жирлекнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

Жирлекнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы жирле үзидарә турында федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә тормышка ашырыла.

9 статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре

Жирлекнең жирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре түбәндәгеләр белән тормышка ашырыла:

1) Жирлекнең жирле үзидарә органнарының Жирлекнең социаль-иқтисади үсешен тәэмин итүгә юнәлдерелгән дәүләт программаларын тормышка ашыруда катнашуы;

2) Жирлекнең жирле үзидарә органнары белән дәүләт хакимияте органнары арасында шартнамәләр (киләшүләр) төзү;

3) даими яисә вакытлыча координация, консультация, киңәш бирү һәм башка эш органнары булдыру;

4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Жирлек Советының закон чыгару инициативасы;

5) законнарда билгеләнгән үзара хезмәттәшлекнең башка формалары.

10 статья. Муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу

Муниципаль хезмәт вазыйфаларына таләпләрне дә кертеп, Жирлектә муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу, муниципаль хезмәткәрнең статусын, муниципаль хезмәтне үтү шартлары һәм тәртибе билгеләү, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон, 2013 елның 25 нче июнендәге 50-ТРЗ номерлы муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы Кодексы, әлегә Устав һәм башка муниципаль хокукый актлар белән гамәлгә ашырыла.

II бүлек. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ХАЛЫК ТАРАФЫННАН ТУРЫДАН-ТУРЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ҺӘМ ХАЛЫКНЫҢ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУДА КАТНАШУЫ ФОРМАЛАРЫ

11 статья. Жирле үзидарәне халык тарафыннан турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы формалары

Жирлек халкы жирле үзидарәне турыдан-туры тормышка ашыра һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда түбәндәге формаларда катнашалар:

1) жирле референдум;

2) муниципаль сайлаулар;

3) Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарә сайлап куйган органын, Жирлек Башлыгын кире кайтару буенча тавыш бирү;

4) Жирлекнең чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү;

5) гражданның хокук чыгару инициативасы;

6) территорияль ижтимагый үзидарә;

- 7) гавами тыңлаулар, ижтимагый фикер алышулар;
- 8) гражданнар жыелышы;
- 9) гражданнар конференциясе (делегатлар жыены);
- 10) гражданнар жыены;
- 11) гражданнарны сораштыру;
- 12) жирле әһәмияткә ия булган аеруча мөһим сораулар буенча халыкның фикер алышуы;
- 13) ижтимагый (консультатив) советлар оештыру;
- 14) гражданнарның жирле үзидарә органнарына мөрәжәгать итүе;
- 15) Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясе һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килмәгән башка төр формалар.

12 статья. Жирле референдум

1. Жирле референдум жирле әһәмияткә ия булган мәсьәләләргә турыдан-туры халык тарафыннан хәл итү максатыннан, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә уздырыла.

2. Жирле референдум “Россия Федерациясе гражданнары сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль законда һәм “Жирле референдум турында” 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән тәртиптә, “Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләргә исәпкә алып, Жирлекнең бөтен территориясендә уздырыла.

3. Жирле референдумда катнашырга яшәү урыннары Жирлек чикләрендә булган Россия Федерациясе гражданнары хокуклы. Жирлек территориясендә даими яшәүче чит ил гражданнары Россия Федерациясе халыкара шартнамәләргә нигезендә һәм закон белән билгеләнгән тәртиптә, жирле референдумда Россия Федерациясе гражданнары кебек үк катнашалар. Россия Федерациясе гражданнары жирле референдумда гомуми тигез һәм турыдан-туры үз теләген яшерен тавыш бирү нигезендә белдереп катнашалар.

4. Жирле референдум уздыру турында карар Жирлек Советы тарафыннан түбәндәгеләр инициативасы буенча кабул ителә:

- 1) жирле референдумда катнашу хокукына ия гражданнар;
- 2) уставлары сайлауларда һәм (яки) референдумнарда катнашу мөмкинлеген күздә тоткан һәм федераль закон тарафыннан билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәү узган сайлау оешмасы, башка төр ижтимагый берләшмәләр;
- 3) Жирлек Советы һәм Жирлек башлыгының бергә алга чыгарган инициативасы белән.

5. Әлеге статьяның 4 бүлеген 2 пунктында күрсәтелгән гражданнар, сайлау берләшмәләре, башка төр ижтимагый берләшмәләр инициативасы белән жирле референдум уздыруның шарты булып әлеге инициативаны яклап жирлек территориясендә теркәлгән жирле референдумда катнашучылар саныннан биш

проценты күләмдә, ләкин 25 имзадан да ким булмаган күләмдә имзалар жыю тора.

6. Жирлек Советы һәм Жирлек Башлыгының бергә алга чыгарган референдум уздыру турында инициативасы Жирлек Советы һәм Жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе хокукый актлары нигезендә рәсмиләштерелә.

7. Жирлек Советы жирле референдумны Жирлек Советына жирле референдум уздыру турында документлар кергән көннән 30 көн эчендә билгели.

Жирле референдум Жирлек советы тарафыннан каралган срокларда билгеләнмәгән очракта, референдум гражданнарның, сайлау берләшмәләренен, Жирлек башлыгының, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының, Татарстан Республикасы Сайлау комиссиясенен яисә Биектау муниципаль районы прокурорының мөрәҗәгәте нигезендә суд тарафыннан билгеләнә. Суд тарафыннан билгеләнгән жирле референдум Жирлекнең сайлау комиссиясе тарафыннан оештырыла, ә аны уздыруны тәмин итү Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенен башкарма органы яисә жирле референдумны үткәрүне тәмин итү суд тарафыннан йөкләнгән башка орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8. Тавыш бирү йомгаклары һәм жирле референдумда кабул ителгән карар Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы, Биектау т/юл бистәсе, Советская ур., 13 йорт адресы буенча Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Башкарма комитеты бинасында урнашкан мәгълүмат стендында яисә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Биектау муниципаль районының рәсми сайтында: <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/> веб-адрес буенча урнаштыру юлы белән рәсми рәвештә бастырылып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

9. Жирле референдумда кабул ителгән карар Жирлек территориясендә мәҗбүри үтәлергә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органы, аларның вазыйфай затлары яки Жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан раслануга мохтаж түгел.

10. Жирлекнең жирле үзидарә органнары жирле референдумда кабул ителгән карарның үтәлешен әлеге Устав белән билгеләнгән вәкаләтләр бүлешү нигезендә тәмин итәләр.

11. Жирле референдум уздыру турындагы карарга, шулай ук жирле референдумда кабул ителгән карарга карата гражданнар, жирле үзидарә органнары, Биектау муниципаль районы прокуроры, федераль закон белән дәүләт хакимияте органнары тарафыннан вәкаләт бирелгән дәүләт хакимияте органнары тарафыннан суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

13 статья. Муниципаль сайлаулар

1. Жирлектә муниципаль сайлаулар, Совет депутатларын сайлау максатыннан, гомуми, тигез һәм турыдан-туры сайлау хокукы нигезендә, яшерен тавыш бирү юлы белән тормышка ашырыла.

2. Жирлек Советы депутаты булып сайлау көненә 18 яше тулган, сайлау хокукына ия булган Россия Федерациясе гражданы сайлана ала.

3. Муниципаль сайлауларны Жирлек Советы билгели. Муниципаль сайлауларны билгеләү турында карар тавыш бирү көненә кадәр 90 көннән дә

иртәрәк булмаган һәм 80 көннән дә соңрак булмаган срокта кабул ителергә тиеш. Күрсәтелгән карар массакуләм мәгълүмат чараларында ул кабул ителгәннән соң 5 көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә бастырылып чыгарга тиеш.

Федераль закон белән билгеләнгән очракларда, муниципаль сайлаулар Жирлекнең сайлау комиссиясе яки суд тарафыннан билгеләнә.

4. Муниципаль сайлауларны эзерләү һәм оештыру, сайлау комиссияләренә аларны компетенцияләре чикләрендә йөкләнәләр.

5. Жирлек Советы депутатларын сайлаулар «Россия Федерациясе гражданнары сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль законда, Татарстан Республикасы Сайлау кодексында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

6. Жирлек Советы депутатлары бер мандатлы сайлау округлары буенча сайлау округына сайлаучылар вәкилләренең уртача нормасы нигезендә сайланалар.

7. Бер мандатлы сайлау округы буенча сайланган дип, тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның иң күп тавышын алган теркәлгән кандидат санала.

Әгәр дә Жирлек Советы депутатларын сайлауда бер мандатлы сайлау округында тавыш бирү бер генә кандидат буенча уздырылса, кандидат тавыш бирүчеләрнең 50 процент тавышыннан да ким тавыш алмаган очракта сайланган дип санала. Теркәлгән кандидатлар арасында сайлаучыларның бертигез тавышын алган очракта, алдан теркәлгән кандидат сайланган дип санала.

8. Жирлек Советы депутатларын сайлау нәтижәләре Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы, Биектау т/юл бистәсе, Советская ур., 13 йорт адресы буенча Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлегә Башкарма комитеты бинасында урнашкан мәгълүмат стендында яисә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Биектау муниципаль районының рәсми сайтында: <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/> веб-адрес буенча урнаштыру юлы белән рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

14 статья. Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, Жирлек башлыгын кире чакыртып алу буенча тавыш бирү

1. Жирлек Советы депутаты, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, Жирлек башлыгы, сайлаучылар тарафыннан гамәлдәге законнарда һәм әлегә Уставта билгеләнгән нигездә һәм тәртиптә сайлаучылар тарафыннан кире чакыртып алынырга мөмкин.

2. Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, Жирлек башлыгын кире чакыртып алу нигезләре булып, депутатның аңа карата сайлаучыларның ышанычын шик астында куючы һәм депутат йөкләмәләрен, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы яки Жирлек Башлыгы йөкләмәләрен үтәмәүдә чагылыш тапкан, депутат статусына, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы яисә Жирлек башлыгы статусына туры килми торган гамәлләр кылу, һәм башка Россия Федерациясе Конституциясен, Татарстан Республикасы Конституциясен, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, әлегә Уставны һәм башка муниципаль норматив хокукый актларны бозулар, суд тәртибендә расланган конкрет хокукка каршы карарлары яисә гамәлләре (гамәл) тора.

3. Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарэ сайлаулы органының эгъзасын, Жирлек Башлығын кире чакырту буенча тавыш бирү халык инициативасы буенча уздырыла.

4. Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарэ сайлаулы органының эгъзасын, Жирлек Башлығын кире чакырту тавыш бирү уздыру инициативасын алга чыгару һәм гражданның аны яклап имзалар жыю өчен, муниципаль сайлауларда катнашу хокукы булган 10 кешедән дә ким булмаган инициатив төркем оештырыла.

5. Инициатив төркем Жирлекнең Сайлау комиссиясенә инициатив төркемне теркәү турында үтенеч язуы белән мөрәжәгать итә. Инициатив төркемнең үтенеч язуында Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарэ сайлаулы органының эгъзасын, Жирлек Башлығын кире чакырту буенча, аны кире чакыртуга нигез булып торган хокукка каршы килә торган конкрет карарлары яки гамәлләре (гамәл кылмавы), инициатив төркемнең һәрбер эгъзасының яисә аның исеменнән Жирлек территориясендә эшләр башкарырга вәкиллекле затның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне һәм урыны, паспортының яисә паспортын алыштыручы башка төр документының сериясе, номеры һәм бирелү вакыты, аны биргән органның исеме һәм коды күрсәтелгә, шулай ук яшәү урыны адресы күрсәтелгән булырга тиеш. Инициатив төркемнең үтенеч язуы барлык күрсәтелгән төркем эгъзалары тарафыннан имзаланырга тиеш. Үтенеч язуына депутатның күрсәтелгән хокукка каршы карарлар яки гамәлләр (гамәл кылмау) расланган суд карары беркетелгә тиешле.

6. Инициатив төркемне теркәү, Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарэ сайлаулы органының эгъзасын, Жирлек Башлығын кире чакырту буенча тавыш бирү инициативасын яклап имзалар жыю, жыелган имзаларны тикшерү жирле референдум уздыру өчен билгеләнгән закон тәртибедә тормышка ашырыла.

7. Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарэ сайлаулы органының эгъзасын, Жирлек Башлығын кире чакырту буенча тавыш бирү Жирлек Советы белән билгеләнә һәм жирле референдум уздыру өчен билгеләнгән законнар тәртибедә, “Россия Федерациясендә жирле үзидарэ оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 нчы октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән күздә тотылган үзенчәлекләргә истә тотып уздырыла.

8. Инициатив төркемнең Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарэ сайлаулы органының эгъзасын, Жирлек Башлығын кире чакырту буенча тавыш бирү турында үтенеч язуын Жирлекнең Сайлау комиссиясе белән каралган вакытта, тиешле депутат, жирле үзидарэ сайлаулы органының эгъзасы, Жирлек Башлығы, аны кире чакырту буенча алга чыгарыла торган нигезләр сыйфатындагы хәлләр буенча аңлатмалар бирергә, кирәкле документларны тәкъдим итәргә хокуклы. Күрсәтелгән депутат, жирле үзидарэ сайлаулы органының эгъзасы, Жирлек Башлығы алдан, Сайлау комиссиясе, Жирлек Советы утырышы уздырганчыга кадәр өч көн алдан, аны уздыруның вакыты һәм урыны турында язмача хәбәр ителергә тиеш.

9. Жирлек Советы депутаты, жирле үзидарэ сайланулы органы эгъзасы, Жирлекнең Башлығы, кире чакыртып алу буенча тавыш бирүне уздырганда, чакыртып алу өчен нигез буларак күрсәтелә торган хәлләр уәеннан сайлаучыларга аңлатмалар бирү максатларында инициатив төркем белән бертигез нигезләрдә агитация алып бару хокукына ия.

10. Жирлек Советы депутаты, жирле үзидарэнең сайланулы органы эгъзасы, Жирлек башлыгы, чакыртып алу өчен тиешле сайлау округында теркэлгән сайлаучыларның яртысыннан ким булмаган кадере тавыш бирсә, чакыртып алынган дип санала.

11. Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарэнең сайланулы органы эгъзасын, Жирлек башлыгын кире чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижеләре Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы, Биектау т/юл бистәсе, Советская ур., 13 йорт адресы буенча Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеген Башкарма комитеты бинасында урнашкан мәгълүмат стендында яисә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Биектау муниципаль районының рәсми сайтында: <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/> веб-адрес буенча урнаштыру юлы белән рәсми рәвештә бастырылып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

12. Жирлекнең Сайлау комиссиясе кире чакыртып алу буенча тавыш бирү йомгакларын рәсми рәвештә чыгарганнан соң биш көн эчендә инициатив төркемгә, Жирлек Советына һәм Жирлек Советының тиешле депутатына, жирле үзидарэнең сайланулы органы эгъзасына, Жирлек Башлыгына чакыртып алу буенча тавыш бирү йомгаклары турында язма рәвештә хәбәр итә.

15 статья. Жирлекнең чикләрен үзгәртү, Жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. Жирлекнең чикләрен үзгәртү һәм жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү Жирлекнең чикләрен үзгәртү һәм жирлекне үзгәртеп коруга халыкның ризалыгын алу максатыннан уздырыла.

2. Жирлекнең чикләрен үзгәртү һәм жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү бөтен Жирлек территориясендә уздырыла, яки аның территориясендә аерым өлешләрендә “Россия Федерациясендә жирле үзидарэне оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 нчы октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон билгеләгән очракта уздырыла.

3. Жирлекнең чикләрен үзгәртү һәм Жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү Жирлек Советы тарафыннан, “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” 2002 елның 12 нче июндәгә 67-ФЗ номерлы Федераль закон, “Жирле референдум турында” 2004 елның 24 нче мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, “Россия Федерациясендә жирле үзидарэ оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 нчы октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

4. Жирлек чикләрен үзгәртү, Жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү, эгәр сайлау хокукына ия Жирлектә яшәүчеләрнең яртысыннан күбрәгә яисә Жирлекнең бер өлеше катнашса, узган дип санала. Жирлек чикләрен үзгәртүгә, Жирлекне үзгәртеп коруга, күрсәтелгән үзгәрешләр өчен тавыш бирүдә катнашкан Жирлектә яшәүчеләрнең яртысыннан күбрәгә яисә жирлекнең бер өлеше тавыш биргән булса, халыкның ризалыгы алынган дип санала.

5. Жирлекнең чикләрен үзгәртү һәм Жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү нәтижеләре Татарстан Республикасы Биектау муниципаль

районы, Биектау т/юл бистәсе, Советская ур., 13 йорт адресы буенча Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Башкарма комитеты бинасында урнашкан мәгълүмат стендында яисә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Биектау муниципаль районының рәсми сайтында: <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/> веб-адрес буенча урнаштыру юлы белән рәсми рәвештә бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

16 статья. Гражданнарның законнар чыгару инициативасы

1. Гражданнар әлеге Устав һәм Жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә законнар чыгару инициативасына хокуклы.

2. Закон чыгару инициативасы белән Жирлектә яшәүчеләрнең 2 процентыннан ким булмаган күләмдә сайлау хокукына ия булган гражданнар төркеме чыгарга мөмкин.

3. Закон чыгару инициативасын гамәлгә ашыру максатларында гражданнар түбәндәгеләргә хокуклы:

- гражданнарның яшәү (эшләү) урыны буенча жыелышларын һәм закон чыгару инициативасы белән чыгу, фикер алышу буенча башка күмәк чараларны оештырырга һәм уздырырга;
- закон чыгару инициативасы белән чыгуны яклап имзалар жыю инициатив төркемен оештыру;
- законга каршы килмәгән юллар белән закон чыгару инициативасы белән чыгуны яклап Жирлектә имзалар жыюны оештыру һәм агитация уздыру.

4. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары гражданнарга закон чыгару инициативасы белән чыгуны тормышка ашыруда булышлык күрсәтергә тиеш.

5. Гражданнарның закон чыгару инициативасы белән чыгуны тормышка ашыру тәртибдә кертелгән муниципаль норматив хокукый акт проекты Жирлек Советының ачык утырышында яки Жирлек башлыгы тарафыннан, аларның әлеге Уставта билгеләнгән компетенцияләре нигездә, документ кертелгәннән соң, өч ай дәвамында мәжбүри рәвештә каралырга тиеш.

6. Гражданнарның закон чыгару инициативасы белән чыгуны тормышка ашыру тәртибдә кертелгән муниципаль норматив хокукый акт проекты каралган вакытта гражданнарның инициатив төркеме вәкилләренә үз позицияләрен баян итү мөмкинлеге тәмин ителергә тиеш.

7. Гражданнарның закон чыгару инициативасы белән чыгуны тормышка ашыру тәртибдә кертелгән муниципаль норматив хокукый акт проектына карау процедурасы Жирлек Советы регламенты, Жирлек Башлыгы норматив хокукый акты нигездә билгеләнә.

8. Гражданнарның закон чыгару инициативасы белән чыгуны тормышка ашыру тәртибдә кертелгән муниципаль норматив хокукый акт проектына карау нәтижеләре буенча кабул ителгән дәлилленгән карар язмача рәсми рәвештә аны керткән гражданнарның инициатив төркеменә житкерелергә тиеш.

17 статья. Территориаль ижтимагый үзидарә

1. Жирлектә территориаль ижтимагый үзидарә турыдан-туры халык

тарафыннан жыелышлар һәм гражданнар конференцияләре уздыру, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә органнары оештыру ярдәмендә тормышка ашырыла.

2. Территориаль ижтимагый үзидарә гражданнар яшәүче түбәндәге территория чикләрендә тормышка ашырылырга мөмкин: күпфатирлы торак йорт подъезды; күпфатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайоны; жирлек булып саналмаган авыл жирлегендәге торак пункт; гражданнар яшәүче башка территорияләр.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә тормышка ашырылучы территория чикләре әлеге территориядә яшәүче халык тәкъдире буенча Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Территориаль ижтимагый үзидарә тормышка ашырылган территория башка андый территория составына керә алмый.

5. Территориаль ижтимагый үзидарә аның уставы кысаларында юридик зат була ала һәм коммерцияле булмаган оешманың оештыру-хокук формасында дәүләт теркәвен узарга тиеш.

6. Территориаль ижтимагый үзидарә уставында билгеләнә:

- 1) ул гамәлгә ашырылган территория;
- 2) территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә максаты, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;
- 3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарының формалашу тәртибе, вәкаләтләре туктатылу, хокуклары һәм бурычлары, органнарының вәкаләтлелек вакыты;
- 4) карарлар кабул итү тәртибе;
- 5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук әлеге мөлкәтне һәм финанс чараларын куллану һәм эш алып бару тәртибе;
- 6) территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә туктатылу тәртибе.

7. Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча гражданнарның жыелышлары, конференцияләр аның уставына туры китереп чакырыла.

8. Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлеген оештыру һәм тормышка ашыру мәсьәләләре буенча гражданнарның жыелышлары, тиешле территориянең уналты яше тулган халкының өчтән береннән ким булмаган өлеше катнашса, тулы хокуклы булып санала.

Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлеген оештыру һәм тормышка ашыру мәсьәләләре буенча гражданнарның конференциясе аңарда тиешле территориянең уналты яше тулган халкының өчтән береннән ким булмаган өлешен тәкъдим итүче гражданнар жыелышында сайланган делегатларның өчтән икесеннән ким булмаган өлеше катнашса, тулы хокуклы булып санала.

9. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнар жыелышының, конференциясенә аерым вәкаләтләрә керә:

- 1) территориаль ижтимагый үзидарә органнары структурасын булдыру;
- 2) территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр кертү;
- 3) территориаль ижтимагый үзидарә органнары сайлап кую;

4) территориаль ижтимагый үзидарәнең төп эшчәнлегенә юнәлешләр билгеләү;

5) территориаль ижтимагый үзидарәнең керемнәр һәм чыгымнар сметасын һәм аның үтәлеше турында хисапны раслау;

6) территориаль ижтимагый үзидарә органнары эшчәнлегенә турында хисапларны карау һәм раслау.

10. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары:

1) тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен тәкъдим итә;

2) гражданнар жыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәмин итәләр;

3) әлегә территорияне карап тоту, төзекләндерү буенча хужалык эшчәнлеген, тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән башка хужалык эшчәнлеген күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә, Жирлекнең Башкарма комитеты белән шартнамә нигезендә Жирлек бюджеты акчаларын кулланып та гамәлгә ашырырга мөмкин;

4) жирле үзидарә органнарына (Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы һәм Жирлек Башкарма комитеты) әлегә органнар һәм жирле үзидарәнең вазыйфалары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле, компетенцияләренә күрсәтелгән актларны кабул итү кертелгән муниципаль норматив хокукый актлар проектларын керттергә хокуклы.

11. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм тормышка ашыру, жирле бюджеттан тиешле акчаны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе әлегә Устав һәм Жирлек Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

18 статья. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру максатыннан халык, Жирлекнең жирле үзидарә органнары инициативасы буенча территориаль ижтимагый үзидарә уставы проектын эшләүне тормышка ашыручы һәм бу территориаль ижтимагый үзидарә аның чикләрендә тормышка ашырылачак территориядә яшәүче халык жыелышы чакыруны оештыручы инициатив төркем оеша.

2. Гражданнар жыелышы Жирлекнең тиешле территориясендә территориаль ижтимагый үзидарә оештыру турында карар кабул итә, аның уставын кабул итә, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү белән бәйле мәсьәләләр буенча Жирлек Советында гражданнар жыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле вәкилле (вәкилләрне) билгели.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә Жирлек Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә уставы теркәлгән вакыттан оешкан дип санала.

19 статья. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) тарафыннан жирлек Башлыгына тапшырыла:

1) гражданнар жыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында гариза;

2) һәр вәкаләтле вәкилнең фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне һәм урыны, аны биргән органның исеме яки кодын күрсәтеп, паспорт яки аны алыштыручы документның сериясе, номеры һәм бирү датасы, шулай ук һәр вәкилнең торы урыны адресы күрсәтелеп территориаль ижтимагый үзидарә оештыру турында карар кабул ителгән гражданнар жыелышы беркетмәсе;

3) ике нөсхәдә территориаль ижтимагый үзидарә уставы.

2. Әлеге статьяның 1 нче пунктында күрсәтелгән документлардан кала, башка документларны таләп итү рөхсәт ителми.

Вәкаләтле вәкилгә, исемлеген һәм аларны алу вакытын күрсәтеп, документларны алу турында расписка бирелә.

3. Жирлек Башлыгы территориаль ижтимагый үзидарә оештыру уставын теркәү турында документлар кергән көннән соң ике атна эчендә аны алдан карап чыгуны һәм уставны теркәү яки аны теркәүне кире кагу турында Жирлек Советының карар проектын әзерләүне оештыра.

4. Гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкилләре территориаль ижтимагый үзидарә уставын алдан карап чыгуда һәм киңәш бирү тавышы хокукы белән жирлек Советы утырышында катнашырга хокуклы.

5. Жирлек Советы территориаль ижтимагый үзидарә оештыру уставын теркәү яки аны теркәүне кире кагу турында карарны әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән документларны Жирлек Башлыгы алган көннән соң 30 көн эчендә карар кабул итә. Уставны теркәүдән баш тарту дәлилленәргә тиеш.

6. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигез булып территориаль ижтимагый үзидарә уставы нормаларының Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе һәм Татарстан Республикасы законнары, Жирлек Уставы, башка муниципаль хокукый актлары белән каршылыклы булуы тора.

7. Территориаль ижтимагый үзидарә оештыру максатка ярашлы булмавы турындагы дәлилләр буенча территориаль ижтимагый үзидарә оештыру уставын теркәүдән баш тарту рөхсәт ителми.

8. Жирлек Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә оештыру уставын теркәү мәсьәләсе буенча кабул ителгән дәлилленгән карар өч көн эчендә язмача формада рәсми рәвештә гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиленә (вәкаләтле вәкилләренә) житкереләргә тиеш.

9. Жирлек Советы тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә оештыру уставын теркәү карары кабул ителгән очракта уставның бер нөсхәсе, аны теркәү турында билге белән, гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиленә бирелә, ә икенче нөсхәсе Жирлек Советында саклана.

10. Территориаль ижтимагый үзидарә оештыру уставына кертелгән үзгәрешләр Жирлек Советы тарафыннан әлеге статья белән билгеләнгән тәртиптә теркәләргә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр аларны теркәгән көннән үз көченә керә.

20 статья. Авыл торак пункты старостасы

1. Авыл жирлегендә урнашкан авыл торак пунктында жирле әһәмияттәгә мәсьәләләрне хәл иткәндә жирле үзидарә органнарының һәм авыл торак пунктында яшәүчеләрнең үзара хезмәттәшлеген оештыру өчен авыл торак пунктының старостасы билгеләнергә мөмкин.

2. Авыл торак пунктының старостасы авыл торак пункты гражданның жыены тәкъдиме буенча шушы авыл торак пункты территориясендә яшәүче һәм актив сайлау хокукына ия затлар арасынан, составына әлеге авыл торак пункты кергән Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

3. Авыл торак пункты старостасы дәүләт вазифасын башкаручы, дәүләт граждан хезмәтен башкаручы, муниципаль вазифа һәм муниципаль хезмәт вазифасын башкаручы шәхес була алмый, жирле үзидарә органнары белән хезмәт бәйләнешләрендә һәм алар белән башка турыдан-туры бәйләнештә була алмый.

Татарстан Республикасы законы нигезендә, тарихи һәм башка жирле традицияләренә истә тотып, авыл торак пункты старостасы вазифасының башка исеме билгеләнергә мөмкин.

4. Авыл торак пункты старостасы итеп түбәндәгә затлар билгеләнә алмый:

- 1) дәүләт вазифасын башкаручы, дәүләт граждан хезмәтен башкаручы, муниципаль вазифа һәм муниципаль хезмәт вазифасын башкаручы;
- 2) суд тарафыннан эшкә яраксыз яки чикле эшкә яраклы дип табылучы;
- 3) ябылмаган яки алынмаган суд хөкеме булса.

5. Авыл торак пункты старостасының вәкаләтле вакыты жирлек уставы белән билгеләнә һәм ике елдан да ким һәм биш елдан да озаграк була алмый.

Авыл торак пункты старостасының вәкаләтләре вакытыннан алда авыл торак пунктында яшәүче гражданның жыены тәкъдиме белән аның составына әлеге авыл торак пункты кергән Жирлек Советы карары буенча, шулай ук “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 нчы октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 10 бүлекнең 1-7 пунктларында билгеләнгән очракларда туктатыла.

6. Авыл торак пункты старостасы аңа йөкләнгән мәсьәләләрне хәл итү өчен:

1) авыл торак пунктында жирле әһәмияткә ия булган мәсьәләләрне чишү буенча жирле үзидарә органнары белән, муниципаль предприятие һәм учреждениеләр һәм башка оешмалар белән хезмәттәшлек итә;

2) халык белән хезмәттәшлек итә, шул исәптән гражданның жыенында, жыелышларда, конференцияләрдә катнашу юлы белән, мондый чараларның нәтижеләре буенча, шул исәптән муниципаль хокук актлары итеп рәсмиләштерелгән, жирле үзидарә органнары тарафыннан һичшиксез карап чыгарга тиешле мөрәҗәгатьләренә һәм тәкъдимнәренә жибәрә;

3) авыл торак пунктында яшәүчеләргә жирле үзидарәне оештыру һәм тормышка ашыру мәсьәләләре буенча хәбәрләр житкерә, шулай ук жирле үзидарә органнарынан алынган башка мәгълуматларны аларга житкерүдә булышлык итә;

4) жирле үзидарә органнарына халык алдында тыңлаулар һәм жәмәгать тыңлауларын оештыруда һәм үткәрүдә, авыл торак пунктында аларның нәтижеләрен халыкка житкерүдә булышлык итә;

5) әлеге Устав һәм (яисә) Жирлек Советының норматив хокукый актында каралган башка вәкаләтләрне һәм хокукларны Татарстан Республикасы законы нигезендә гамәлгә ашыра.

7. Авыл торак пункты старостасының эшчәнлегенә һәм статусының башка мәсьәләләре гарантияләре әлеге Устав һәм (яки) Татарстан Республикасы законы нигезендә Жирлек Советы норматив хокукый акты белән билгеләнә.

21 статья. Гавами тыңлаулар, жәмәгать фикер алышулары

1. Жирле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча муниципаль норматив хокукый актлар проектлары буенча фикер алышулар өчен Жирлек халкы катнашында Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы тарафыннан ачык тыңлаулар уздырылырга мөмкин.

2. Гавами тыңлаулар халык, Жирлек Советы яки Жирлек Башлыгы инициативасы белән уздырыла.

Халык һәм Жирлек Советы инициативасы узучы гавами тыңлаулар Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә, Жирлек Башлыгы инициативасы белән узучы - Жирлек Башлыгы тарафыннан.

3. Гавами тыңлауларга кертелергә тиешле:

1) Устав проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, Уставка Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе яки Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләренә тәңгәл китерү рәвешендә, әлеге Уставны тиешле норматив хокукый актларга туры китерү максатында үзгәрешләр кертү очракларыннан тыш;

2) Жирлек бюджеты проекты һәм аның аның үтәлеше турында хисап;

3) Жирлекнең социаль-иқтисади үсеш стратегиясе проекты;

4) Жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре, “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябренәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә, муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору өчен жирлек халкының ризалыгын алу тавыш бирү юлы белән яки гражданныр жыены белән таләп ителгән очраклардан тыш.

4. Гавами тыңлаулар уздыру турындагы карарны Жирлекнең тиешле органы яисә вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль норматив хокукый акт проектын карау көненә 20 көннән дә соңга калмыйча, гамәлдәге законнарда башкасы каралмаса, кабул итәргә тиеш.

5. Гавами тыңлаулар, аларны уздыруның вакытын һәм урынын күрсәтеп, уздыру турындагы карар һәм гавами тыңлауларга чыгарыла торган тиешле муниципаль норматив хокукый акт проекты, гавами тыңлаулар уздыру көненә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча, әгәр законнарда башкасы каралмаса, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы, Биектау т/юл бистәсе, Советская ур., 13 йорт адресы буенча Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлегенә Башкарма комитеты бинасында урнашкан мәгълүмат стендында яисә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Биектау муниципаль районының рәсми сайтында: <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/> веб-адрес

буенча урнаштыру юлы белән рәсми рәвештә бастырылып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

6. Гавами тыңлаулар уздыру турындагы карар бастырылган көннән башлап уздырылган көнгә кадәр Жирлек халкы Жирлек Башлыгына язма рәвештә гавами тыңлауларга кертелгән мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм кисәтүләр, шул исәптән гавами тыңлауларга кертелүче муниципаль норматив хокукый акт проекты буенча төзәтмәләр һәм башка төр тәкъдимнәр жиберергә хокуклы. Жирлек Башлыгы килгән тәкъдимнәргә һәм кисәтүләргә гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм кисәтүләр гавами тыңлауларда катнашучылар игътибарына житкерелә.

7. Гавами тыңлаулар, гамәлдәге законнарда башкасы каралмаса, муниципаль норматив хокукый акт проекты каралганчы, 7 көннән дә соңга калмыйча уздырылалар. Гавами тыңлаулар белгечләр, экспертлар, кызыксынган затларны чакырып уздырыла. Гавами тыңлауларда теләге булган Жирлектә яшәүче һәрбер кеше катнашырга хокуклы.

8. Гавами тыңлаулар уздыру нәтижәләре буенча, компетенцияләрендә гавами тыңлауларга кертелүче муниципаль норматив хокукый акт проекты кабул итү кергән жирле үзидарә органнары һәм Жирлекнең вазыйфай затлары мәжбүри рәвештә карарга тиешле рекомендацияләр кабул ителә.

9. Кабул ителгән карарның дәлилленгән нигезләрен дә үз эченә алган гавами тыңлауларның нәтижәләре гавами тыңлаулар уздырылган көннән 5 көннән дә соңга калмыйча, әгәр законнарда башкасы каралмаса, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы, Биектау т/юл бистәсе, Советская ур., 13 йорт адресы буенча Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Башкарма комитеты бинасында урнашкан мәгълүмат стендында яисә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Биектау муниципаль районының рәсми сайтында: <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/>. веб-адрес буенча урнаштыру юлы белән рәсми рәвештә бастырылып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

10. Гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе Жирлек Советы тарафыннан раслана торган норматив хокукый акт белән билгеләнә.

11. Генераль планнар проектлары, жирдән файдалану һәм төзү кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияне межалау проектлары, территорияне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне караган проектлар, жир кишәрлекләренең шартлы рөхсәт ителгән файдалану төренә яки капитал төзелеш объектына рөхсәт бирү карарлары проектлары, рөхсәт ителгән төзелеш параметрлары чикләреннән тайпылышка рөхсәт бирү карары, капитал төзелеш объектларын төзекләндерү, жирдән файдалануның һәм төзелешнең расланган кагыйдәләре булмаганда, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен шундый файдалануның икенче төренә үзгәртү мәсьәләләре һәм төзү проектлары буенча ижтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар уздырыла, аларны оештыру һәм уздыру тәртибе шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар нигезләмәләрен исәпкә алып,

Жирлек Советының әлеге Уставы һәм (яисә) норматив хокукый акты белән билгеләнә.

22 статья. Гражданнар жыелышы

1. Жирле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча фикер алышу, жирле үзидарә органнары һәм Жирлекнең жирле үзидарәсе вазыйфаи затларының эшчәнлеге турында мәгълүмат бирү өчен Жирлек территориясенә бер өлешендә гражданнар жыелышлары уздырылырга мөмкин. Гражданнар жыены микрорайоннар, торак массивлар, квартал, урам, торак йортлар буенча чакырыла.

2. Гражданнар жыены халык, Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы инициативасы белән, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән каралган очрақларда уздырыла.

3. Жирлек Советы һәм Жирлек Башлыгы инициативасы белән уздырылучы гражданнар жыелышы, Жирлек Советы һәм Жирлек Башлыгы тарафыннан билгеләнә.

4. Халык инициативасы белән уздырылучы гражданнар жыелышы территориаль ижтимагый үзидарә органнарының, билгеле бер территориядә яшәүче һәм жыелышларда катнашу хокукы булган халыкның 10 процентыннан да ким булмаган гражданнар төркеменә, әлеге территорияләрдә урнашкан предприятие, учреждение, оешма житәкчеләренә язма мөрәжәгәте буенча, Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

Гражданнар жыелышы уздыру буенча тәкъдимдә каралырга керә торган мәсьәләләр исемлеге, тәкъдим ителгән вакыт һәм жыен уздыру урыны булырга тиеш. Тәкъдим вәкиллекле затлар тарафыннан, әгәр дә жыелыш уздыру инициативасы белән гражданнар төркеме чыкса, әлеге гражданнарның һәрберсенә фамилиясен, исемен, әтисенә исемен, туган көнен, яшәу урынын адресын күрсәтеп имзаланган булырга тиеш.

Жирлек Советы гражданнар жыелышы уздыру турында кертелгән тәкъдимне үзенә алдагы утырышында карый.

Жирлек Советы гражданнар жыелышы уздыруны аның максатка ярашлы булмавы дәлиле белән кире кагарга хокуклы түгел.

5. Территориаль ижтимагый үзидарәне тормышка ашыру максатларында гражданнар жыелышы уздыруны билгеләү һәм уздыру тәртибе территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

6. Гражданнар жыелышы уздыру вакыты һәм урыны һәм фикер алышуга кертелә торган мәсьәләләр буенча, билгеле территориядә яшәүчеләргә жыелыш уздырырга 7 көннән дә ким булмаган вакыт аралыгында массакуләм мәгълүмат чаралары, почта хәбәре, фатирларны (йортларны) йөрәп чыгу, белдерүләр һәм башка мөмкин булган чаралар ярдәмендә хәбәр бирәләр.

Гражданнар жыены уздыруны әзерләүне һәм уздыруны Жирлек Башкарма комитеты тәэмин итә.

7. Жыелышларның эшендә әлеге территориядә яшәүче сайлау хокукына ия булган гражданнар катнашырга хокуклы. Жыелышларда катнашырга хокуклы гражданнарның гомуми саны муниципаль сайлаулар уздырганда кулланыла торган

Россия Федерациясе чикләрендә Россия Федерациясе гражданнын вакытлыча яшәү һәм яшәү урыны буенча теркәү хисабы мәгълүматлары буенча билгеләнә.

Жыелышта катнашырга хокукы булган гражданнын өчтән бер өлеше катнашса, гражданинны жыелышы тулы хокукы дип санала.

Жыелыш карарлары жыелышта катнашучы гражданнын күпчелек тавышы белән кабул ителә.

8. Гражданнын жыелышы жирле үзидарә органнарына һәм Жирлекнең жирле үзидарәсе вазыйфай затларына мөрәжәгать итәргә, шулай ук жирле үзидарә органнары һәм Жирлекнең жирле үзидарәсе вазыйфай затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә гражданинны жыелышын тәкъдим итүче вәкиллеке затларны сайларга мөмкин.

9. Территориаль ижтимагый үзидарәне тормышка ашыру мәсьәләләре белән бәйләүчелә торган гражданинны жыелышы территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән анын компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча карар кабул итә.

10. Гражданнын жыелышы тарафыннан кабул ителгән мөрәжәгатьләр компетенцияләренә мөрәжәгатьләрдәге мәсьәләләргә хәл итү һәм язмача җавап җибәрү кертелгән жирле үзидарә органнары һәм Жирлекнең жирле үзидарәсе вазыйфай затлары каравы мәҗбүри.

11. Гражданнын жыелышын билгеләү һәм уздыру тәртібе, шулай ук гражданинны жыелышын вәкаләтләре федераль законнар, әлегә Устав һәм Жирлек Советы норматив хокукый акты, территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

12. Гражданнын жыелышы нәтижеләре бер ай эчендә рәсми рәвештә бастырылып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

23 статья. Гражданнын конференциясе (делегатлар жыелышы)

1. Гражданнын конференциясе (делегатлар жыелышы) жирле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча фикер алышу зарурлыгы килеп чыкканда һәм Жирлекнең бар халык вәкилләренә фикерен белү өчен оештырыла. Гражданнын конференциясе (делегатлар жыелышы) Жирлек территориясенә бер өлешендә яшәүче халык арасынан, гражданинны жыелышы жыю кыен булган очракларда, шулай ук тиешле территориядә яшәүче гражданинны жыелышын катнашырга хокукы булган халык саны 100 кешедән артканда оештырыла.

2. Гражданнын конференциясен (делегатлар жыелышы) билгеләү һәм уздыру, делегатлар сайлау тәртібе әлегә Устав, Жирлек Советы норматив хокукый актлары, территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

3. Гражданнын конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнын жыелышы вәкаләтләрен тормышка ашыра.

4. Гражданнын конференциясе (делегатлар жыелышы) халык, Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы инициативасы белән уздырыла. Жирлек Советы яки Жирлек Башлыгы инициативасы белән уздырылуы гражданнын конференциясе (делегатлар жыелышы), Жирлек Советы һәм Жирлек Башлыгы тарафыннан билгеләнә. Халык инициативасы белән уздырылуы гражданнын конференциясе (делегатлар жыелышы) Жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

5. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) тулы хокуклы дип анда тиешле территориядә уналты яше тулган яшәүчеләрнең өчтән бер өлешен тәкъдим итүче гражданнар жыелышларында сайланган граждан-делегатларның өчтән ике өлеше катнашса санала. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) карарлары конференциядә катнашучы делегатларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

6. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) нәтижеләре ул уздырылганнан соң бер ай эчендә рәсми рәвештә бастырып чагырылырга (халыкка житкерелергә) тиешле.

24 статья. Гражданнар жыены

1. “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясында күрсәтелгән очракларда гражданнар жыены уздырылырга мөмкин:

- торак пунктта составына күрсәтелгән торак пункт керүче Жирлек (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча, күрсәтелгән торак пункт территориясен башка Жирлек территориясенә (муниципаль район) керү мөмкинлеге булган очракта;

- Жирлек составына керүче торак пунктта, әлеге торак пункт территориясендә гражданнарга үзара салым акчасы чаралары кертү һәм куллану мәсьәләләре буенча;

- авыл торак пункттында авыл торак пункты старостасы кандидатурасын тәкъдим итү мәсьәләсе, шулай ук авыл торак пункты старостасының вәкаләтләрен алдан туктату мәсьәләсе буенча.

2. Авыл торак пункттында гражданнар жыены шулай ук муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнары белән күздә тотылган очракларда, муниципаль хезмәт вазыйфасын башкару өчен конкурс уздырган вакытта конкурс комиссиясе составына кандидатуралар тәкъдим итү максатыннан уздырылырга мөмкин.

3. Әлеге статья белән каралган гражданнар жыены аңарда торак пунктта яки Жирлектә сайлау хокукына ия булган халыкның яртысыннан күбрәгә катнашса тулы хокуклы була. Торак пунктта әлеге торак пунктта яшәүчеләрнең сайлау хокукына ия булганнарның яртысыннан артыгының бер үк вакытта бергә булу мөмкинлеге булмаган очракта, әлеге устав нигезендә гражданнар жыены, гражданнар жыенын уздыру турында карар кабул ителгән көннән бер айдан да артмаган чорда этаплап уздырыла. Шул ук вакытта элек гражданнар жыенында катнашкан затлар тавыш бирүдә катнашучының алдагы этапларында катнашмыйлар. Әлеге гражданнар жыены карары гражданнар жыенында катнашучыларның яртысыннан күбрәгә аның өчен тавыш бирсә кабул ителгән булып санала.

4. Гражданнар жыены уздыру тәртибе Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлегенә торак пунктларында гражданнар жыенын эзерләү һәм уздыру тәртибе турында Нигезләмә нигезендә раслана.

25 статья. Гражданнарны сораштыру

1. Гражданнарны сораштыру Жирлекнең барлык территориясендә яки территориянең аерым бер өлешендә жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи

затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары карарлар кабул иткәндә халык фикерен исәпкә алу максатыннан уздырыла.

Сораштыру нәтижеләре рекомендация характерын йөртә.

2. Гражданнарны сораштыруда сайлау хокукына ия булган Жирлек халкы катнашырга хокуклы.

3. Гражданнарны сораштыру түбәндәгеләр инициативасы белән уздырыла:

1) Совет яки Жирлек Башлыгы – жирле әһәмияткә ия мәсьәләләр буенча;

2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары – республика һәм республикара әһәмияткә ия объектлар өчен Жирлек жирләрен максатчан билгеләүне үзгәртү турындагы карарларны кабул иткәндә гражданнар фикерен исәпкә алу өчен.

4. Гражданнарны сораштыруны билгеләү һәм уздыру тәртибе Жирлек Советы норматив хокукый актлары белән Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

5. Гражданнарны сораштыру билгеләү турында карар Жирлек Советы тарафыннан кабул ителә. Жирлек Советының гражданнарны сораштыру билгеләү турында карарында билгеләнеләр:

1) сораштыру уздыру датасы һәм сроклары;

2) сораштыру уздырылганда тәкъдим ителәчәк сорауның (сорауларның) формулировкасы;

3) сораштыру уздыру методикасы;

4) сораштыру кәгазе формасы;

5) сораштыруда катнашучы Жирлек халкының минималь саны.

6. Жирлек халкына гражданнарны сораштыру уздырылуы турында аны уздыруга кадәр 10 көн алдан хәбәр ителәр.

7. Гражданнарны сораштыру белән чараларны әзерләү һәм уздыруны финанслау башкарыла:

1) Жирлек бюджеты чаралары хисабына – гражданнарны сораштыру Жирлек жирле үзидарә органнары инициативасы белән уздырылганда;

2) Татарстан Республикасы бюджеты чаралары хисабына – гражданнарны сораштыру Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы белән уздырылганда.

8. Сораштыру нәтижеләре уздырылганнан соң бер ай дәвамында бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиешле. Сораштыру нәтижеләре белән Жирлекнең һәр кешесе танышырга хокуклы. Сораштыру нәтижеләре Жирлек жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле карарлар кабул иткәндә исәпкә алынырга тиеш.

26 статья. Жирле әһәмияткә ия булган аеруча мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы

1. Муниципаль хокук актлары проектларын һәм башка әһәмиятле булган мәсьәләләрне халык фикер алышуына чыгару турында карар Жирлек Советы тарафыннан үз инициативасы буенча яки шушы территориядә яшәгән гражданнар таләбе буенча Жирлек Советы билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

2. Муниципаль хокук актлары проекты тексты һәм башка халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча башка материалларны халык фикер

алышуына чыгару турында карар кабул ителгән көннән соң биш көннән дә соңга калмыйча массакуләм мэгълумат чараларында бастырыла, Жирлек халкына таратыла, халык таныша алырлык урыннарда урнаштырыла, башка юллар белән халыкка житкерелә.

3. Халык фикер алышуына мәсьәләләрне чыгару белән беррәттән, Жирлек Советы фикер алышу барышында кергән тәкъдимнәрне һәм күрсәтмәләрне карау буенча эшне оештыру вакытын һәм тәртибен билгели, күрсәтелгән максатлар өчен махсус комиссия төзи.

4. Жирлек Советы аның тарафыннан кертелгән муниципаль хокук актлары проектларын һәм башка әһәмиятле булган мәсьәләләре буенча фикер алышуну тәмин итә, моның өчен шартлар тудыра.

5. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм күрсәтмәләр Жирлек Советына жибәрелә.

6. Муниципаль хокук актлары проектлары һәм башка аеруча әһәмиятле булган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм күрсәтмәләр Жирлек Советы тарафыннан карала.

7. Халык тикшерүе нәтижеләре турында халыкка бер ай эчендә хәбәр ителә.

27 статья. Жирлекнең ижтимагый (консультатив) советлары

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм гражданнының үзара хезмәттәшлеген булдыру өчен, әһәмиятле булган мәсьәләләрне чишү буенча карарлар эшләгәндә һәм тормышка ашырганда халык мәнфәгатләрен һәм ихтыяжларын исәпкә алу максатыннан, жирле үзидарә органнары эшчәнлеген ижтимагый контрольдә тоту өчен Жирлекнең ижтимагый советы төзелә.

2. Жирлекнең ижтимагый советы аның эшчәнлегендә Жирлек халкының, ижтимагый оешмалар вәкилләре һәм башка коммерцияле булмаган оешмаларның иреккә катнашуы нигезендә барлыкка килә.

3. Жирлекнең ижтимагый советын оештыру тәртибе, вәкаләтләре, аның утырышларын үткөрү һәм карарлар кабул итү тәртибе, Жирлекнең жирле үзидарә органнарының Жирлекнең ижтимагый советы эшчәнлегенә мэгълүмати, консультатив ярдәм итү хокуклары, бурычлары һәм җаваплылыгы, аны тарату процедурасы, шулай ук аның оештырылуы һәм эшчәнлеге буенча башка мәсьәләләр Жирлек Советы раслаган нигезләмә белән билгеләнә.

4. Башка ижтимагый (консультатив) советлар Жирлекнең жирле үзидарә органнары каршында, аларның карарлары нигезендә барлыкка килергә мөмкин.

5. Ижтимагый (консультатив) советларда эш җәмәгәтчелек тәртибендә башкарыла.

28 статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнарына гражданны мөрәжәгатләре

1. Гражданны Жирлекнең жирле үзидарә органнарына шәхси һәм коллектив мөрәжәгатләр белән чыгарга хокуклы.

2. Гражданнының мөрәжәгатләре "Россия Федерациясе гражданнының мөрәжәгатләрен карау тәртибе турында" 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон һәм "Татарстан Республикасында гражданны мөрәжәгатләре

турында” 2003 елның 12 маендагы 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законында билгелэнгән тәртиптә һәм срокларда каралырга тиеш

3. Гражданнар мөрәжәгатьләрен карау тәртибен һәм срокларын бозган өчен жирле үзидарә вазыйфай затлары Россия Федерациясе законнары нигезендә жаваплылык тоталар.

29 статья. Жирлек халкының жирле үзидарәне турыдан-туры тормышка ашыруның һәм аларны гамәлгә ашыруда катнашуы башка формалары

1. “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән каралган халыкның жирле үзидарәне турыдан-туры тормышка ашыру формалары һәм халыкның жирле үзидарәне тормышка ашыруда катнашу формалары белән беррәттән гражданнар жирле үзидарәне тормышка ашыруның башка төр Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясенә, Татарстан Республикасы законнарына каршы килмәгән формаларында катнашырга хокуклы.

2. Жирлек халкының жирле үзидарәне турыдан-туры тормышка ашыруы һәм халыкның жирле үзидарәне тормышка ашыруда катнашуы законлылык, иреклелек принципларына нигезләнә.

Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарә вазыйфай затлары Жирлек халкының жирле үзидарәне турыдан-туры тормышка ашыруына һәм халыкка жирле үзидарәне тормышка ашыруда катнашуында ярдәм күрсәтергә тиеш.

III Бүлек. ЖИРЛЕК СОВЕТЫ

30 статья. Жирлек Советы – Жирлекнең жирле үзидарәсе вәкиллеке органы

1. Жирлек Советы - жирле үзидарәнең даими гамәлдәге коллегияль вәкиллеке сайлап куелган органы булып тора.

2. Жирлек Советының рәсми исеме – “Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Советы”

3. Жирлек Советының вәкаләтлек вақыты – биш ел.

4. Жирлек Советы Жирлектә яшәүчеләр алдында хисап тота һәм алар контрольлегендә.

5. Жирлек Советының мөһере һәм үзенә атамалары белән бланклары бар.

6. Жирлек Советы эшчәнлеген оештыруга чыгымнар Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнар классификациясенә туры китереп Жирлек бюджетында аерым юл белән карала.

31 статья. Жирлек Советы составы

1. Жирлек Советы муниципаль сайлауларда бер мандатлы сайлау округлары буенча сайлап куелган **10** депутаттан тора.

2. Жирлек Советы аның составына Жирлек Советы билгеләгән саннан өчтән икесеннән ким булмаган өлеш депутатларны сайлаганда хокуклы була.

32 статья. Жирлек Советы депутаты, жирле үзидарэ органының сайлаулы органы эгъзасы, Жирлек Башлыгы статусы

1. Жирлек Советы депутаты, жирле үзидарэ органының сайлаулы органы эгъзасы, Жирлек Башлыгы вәкаләтләре аны сайлап куйган көннән башлана һәм яңа чакырылыш Жирлек Советы эшен башлаган көннән туктатыла.

2. Жирлек Советы депутаты, жирле үзидарэ органының сайлаулы органы эгъзасы, Жирлек Башлыгы әлеге Устав белән билгеләнгән очрақлардан кала, азат ителмәгән эшкә таянып депутат эшчәнлеген төп эш урынындагы хезмәт вазифалары белән берләштереп алып бара.

3. Жирлек Советы депутаты, жирле үзидарэ органының сайлаулы органы эгъзасы, Жирлек Башлыгы статусы белән бәйле чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

4. Жирлек Советы депутатына, үзенең вәкаләтләрен тормышка ашыру өчен, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав, Жирлек Советы карарлары нигезендә шартлар тәмин ителә.

5. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары бинада, махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук аларны үткөрү тормышны тәмин итү объектларының, транспорт һәм социаль инфраструктура, элемент эшчәнлеген бозуга китермәгән, жәяүлеләр һәм транспорт йөрешенә, яки гражданның торак йортларга, транспорт һәм ижтимагый инфраструктура объектларына керү юлларында комачаулык тудырмаган шартларда, ишегаллары эчендәге территорияләрдә үткәрелә. Мондый очрашулар турында Татарстан Республикасы башкарма хакимият органнарына яки жирле үзидарэ органнарына белдерү таләп ителми. Шулай ук вакытта депутат күрсәтелгән органнарда алдан ук аларны үткөрү вакыты һәм урыны турында хәбәр итәргә хокуклы.

6. Жирлек Башкарма комитеты депутатларның сайлаучылар белән очрашу үткөрү өчен махсус бүлеп бирелгән урыннарны билгелиләр, шулай ук депутатларның сайлаучылар белән очрашу өчен бирелгән биналарның исемлеген һәм аларның бирелү тәртибен билгели.

7. Депутатның сайлаучылар белән очрашулары халык алдындагы чара формасында Россия Федерациясенең жылышлар, митинглар, демонстрацияләр, йөрешләр һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

8. Жылышлар, митинглар, демонстрацияләр, йөрешләр һәм пикетлар турындагы Россия Федерациясе законнары билгеләгәнчә, депутатның халык алдындагы чара формасында оештырылган һәм үткәрелгән сайлаучылар белән очрашуларына каршылык итү өчен Россия Федерациясе законнары нигезендә административ җаваплылык каралган.

9. Жирлек Советы депутаты, жирле үзидарәнең сайланулы органы эгъзасы, Жирлек башлыгы «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, бурычларны үтәргә тиеш. «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт Вазыйфаларын биләүче һәм башка затларның чыгымнары керемнәренә туры килүен контрольдә тоту турында» 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе территориясеннән читтә

урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлар (кертемнәр) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон, «Аерым категория затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм булдыруны, акчалар һәм (кертемнәр) кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) финанс инструментларына ия булуны тыю турында тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон, әгәр башкасы әлегә 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы “Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында”гы Федераль закон белән каралган булмаса, чикләүләрен, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракларда Жирлек Советы депутатының, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасының, Жирлек Башлыгының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

10. Россия Федерациясенә коррупциягә каршы тору турында законы нигезендә Жирлек Советы депутатының, Жирлек Башлыгының, жирле үзидарә органының сайланулы вазыйфай заты тарафыннан тәкъдим ителә торган керемнәре, чыгымнары, милек һәм милек характерындагы йөкләмәләре турында тапшырылган мәгълуматларының дәрәжәгә һәм тулы булуын тикшерү Татарстан Республикасы законы билгеләгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер-министры) карары буенча үткәрелә.

11. Әлегә статьяның 10 өлеше нигезендә үткәрелгән тикшерү нәтижәсендә «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда, «Дәүләт Вазыйфаларын биләүче һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен контрольдә тоту турында» 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда, «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм булдыруны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында» 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләр һәм тыюларны саклау һәм вазифаларын үтәмәү фактлары ачыкланганда, Татарстан Республикасы Президенты Жирлек Советы депутатының, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасының, Жирлек Башлыгының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында яки күрсәтелгән затларга карата башка җаваплылык чарасы куллану турында жирле үзидарәнең тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле органына яки судка гариза белән мөрәжәгать итә.

12. Үз керемнәре, чыгымнары, милек һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында дәрәжә булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр биргән Жирлек Советы депутатына, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасына, Жирлек Башлыгына, шулай ук хатынының (иренен) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, милек һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, әгәр бу белешмәләрен бозу зур дәрәжәдә булмаса, түбәндәге җаваплылык чаралары кулланылырга мөмкин:

1) кисәтү;

2) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органында, жирле үзидарәнең сайланулы органында депутатны, жирле үзидарәнең сайланулы органы эгъзасын, аның вәкаләтләре срогы тәмамланганчы, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органында, жирле үзидарәнең сайланулы органында вазыйфа биләү хокукыннан мәхрүм итеп, вазыйфасыннан азат итү;

3) даими нигездә вәкаләтләрне гамәлгә ашырудан аның вәкаләтләре чоры туктатылганчы даими нигездә вәкаләтләр башкару хокукыннан мәхрүм итеп азат итү;

4) вәкаләтләр чоры туктатылганчы муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органында, жирле үзидарәнең сайланулы органында вазыйфалар биләүне тыю;

5) вәкаләтләр чоры туктатылганчы даими нигездә вәкаләтләр башкаруны тыю.

13. Депутатка, жирле үзидарәнең сайланулы органы эгъзасына, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затына карата әлеге статьяның 12 өлешендә күрсәтелгән җаваплылык чараларын куллану турында карар кабул итү тәртибе Татарстан Республикасы законы нигезендә муниципаль хокукый акт белән билгеләнә.

14. Муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар тарафыннан тапшырылган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләр жирле үзидарә органнарының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге веб-адрес буенча рәсми сайтында урнаштырыла: <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/>, һәм (яисә) муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә массакүләм мәгълүмат чараларын бастырып чыгару өчен бирелә.

33 статья. Жирлек Советы депутатының сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар белән, шулай ук аның сайлау территориясендә урнашкан предприятие, оешма, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элемтәдә тора.

2. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында җаваплы һәм хисап тотта.

3. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында елга кимендә бер мәртәбә үз эшчәнлегенә турында хисап тотта, вакыт-вакыт Жирлек Советы эше хакында мәгълүмат бирә, шулай ук айга кимендә бер мәртәбә халыкны кабул итүләрткәрә.

4. Жирлек Советы депутаты законлы хокуклар, ирек һәм район халкы мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча законнар тарафыннан билгеләнгән чаралар күрергә, шулай ук алардан килгән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятләрне карарга һәм анда күрсәтелгән мәсьәләләрне вакытында дәрәс итеп чишәргә булышырга тиеш.

34 статья. Яңа сайланган Жирлек Советының эшен оештыру

1. Яңа чакырылыш Жирлек Советы беренче утырышка Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән ике өлеше сайланган көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча җыела. Сайлаулардан соң беренче Жирлек Советы утырышы Жирлек Башлыгы тарафыннан чакырыла, ул булмаган очракта – Жирлекнең Сайлау комиссиясе тарафыннан.

2. Жирлек Советының сайлаулардан соң беренче утырышын яңа Жирлек Башлыгы сайланганчы Жирлек Советының яшь буенча иң өлкән депутаты ача һәм алып бара.

35 статья. Жирлек Советы компетенциясе

1. Жирлек Советы компетенциясенә керәләр:

- 1) Уставны кабул итү һәм ана үзгәрешләр һәм өстәлмәләр кертү;
- 2) законнар нигезендә Жирлек территориясендә гомуми мәжбүри кагыйдәләр урнаштыру;
- 3) Жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турында хисапны раслау;
- 4) Россия Федерациясе салымнар һәм жыемнар турында законнары нигезендә жирле салымнарны һәм жыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару аларны түләү буенча льготалар билгеләү;
- 5) Жирлекнең социаль-иқтисади стратегиясен раслау;
 - 5.1) Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы социаль-иқтисади үсеш өстенлекләре һәм максатлары белән килештерелгән, Жирлекнең муниципаль идарәсе һәм социаль-иқтисади үсешенң озак сроклы максатларын һәм бурычларын билгеләү;
 - 5.2) жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кертелгән мәсьәләләр буенча стратегик планлаштыру документларын эшләп чыгару, карау, раслау (хуплау);
 - 5.3) жирле үзидарә органнары белән расланган (хупланган) стратегик планлаштыру документларын гамәлгә ашыруның мониторингы һәм контроле;
 - 5.4) федераль законнар һәм муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнгән стратегик планлаштыру өлкәсендә башка вәкаләтләр;
- 6) Жирлек чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору буенча инициатива чыгару;
- 7) Жирлек Советына депутатлар сайлауны билгеләү һәм Жирлек Советы депутатларын сайлау буенча сайлау округлары схемаларын раслау;
- 8) жирле референдумны билгеләү;
- 9) Жирлек Башлыгын билгеләү;
- 10) Жирлек Башлыгы урынбасарын билгеләү;
- 11) Биектау муниципаль районы Советына Жирлек Советы депутаталары арасынан Жирлек вәкилен сайлау;
- 12) Жирлекнең Башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмәткәрләре санының иң чик күләмен урнаштыру;
- 13) Жирлекнең Сайлау комиссиясе әгъзаларын билгеләү;
- 14) Жирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, Жирлек Башлыгын кире чакыру буенча тавыш бирүне билгеләү;
- 15) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында закон чыгару инициативасы хокукын тормышка ашыру;
- 16) Жирлекнең муниципаль милкендәге милек белән идарә итү һәм гамәл кылу тәртибе;
- 17) муниципаль предприятие һәм учреждениеләрне төзү, үзгәртү һәм юкка чыгару турында карарлар кабул итү тәртибен билгеләү, шулай ук федераль законда

башкача билгеләнмәгән булса, муниципаль предприятиеләренә һәм учреждениеләренә хезмәтенә күрсәтүенә, эш башкаруына тарифларны билгеләү;

18) Жирлекнең муниципальара хезмәттәшлекне оештыруда катнашу тәртибен билгеләү;

19) Жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеген оештыру һәм материал - техник тәэмин итү тәртибен билгеләү;

20) Жирлекнең Ревизия комиссиясен формалаштыру;

21) Жирлек Башлыгын отставкага жибәрү турында карар кабул итү;

22) Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау;

23) Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарә органнары вазыйфай затларының жирле эһәмияткә ия мәсьәләләренә хәл итү буенча вәкаләтләренә башкаруын контрольдә тоту;

24) Жирлек бюджетыннан территориаль ижтимагый үзидарәгә кирәкле чаралар бүлеп бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү;

25) коммерцияле булмаган автоном оешмалар һәм фондлар формасында коммерцияле булмаган оешмалар төзү турында карарлар кабул итү;

26) үзенә басма массакүләм мәгълумат чараларын оештыру;

27) Жирлек Уставын һәм Жирлек Советы карарларын аңлату;

28) үзенә эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча Жирлек Советы Регламентын һәм башка карарларны кабул итү;

29) Жирлек гражданныларының закон чыгару инициативасын гамәлгә ашыру тәртибен, территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм тормышка ашыру һәм Жирлек бюджетыннан кирәкле чараларны бүлеп бирү тәртибен, гражданны конференцияләрен (делегатлар жылышы), гражданны жылышын билгеләү һәм үткәрү тәртибен билгеләү;

30) Советның депутат комиссияләре составын оештыру, раслау һәм үзгәртү;

31) Жирлекнең территориаль планлаштыру документларын, Жирлекнең шәһәр төзелеше проектлары жирле нормативларын, Жирлек территориясе жирләреннән куллану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрен, башка шәһәр төзелеше документларын, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә раслау;

32) депутат соратуларын карау һәм алар буенча карарлар кабул итү;

33) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында закон чыгару инициативасы хокукын тормышка ашыру;

34) Жирлек Советы депутатларын һәм Жирлек Башлыгын сайлаулар билгеләү турында карар кабул итү;

35) Жирлекнең муниципаль махусулаштырылган торак фондыннан торак урыннар бирү тәртибен урнаштыру;

36) муниципаль янгыннан саклану оештыру турында карар кабул итү, Жирлек территориясендә муниципаль янгыннан саклану эшчәнлегенә максатларын, бурычларын һәм оештыру тәртибен, аның башка төр янгыннан саклану оешмалары белән хезмәттәшлек тәртибен билгеләү;

37) Жирлекнең торак пунктлары чикләрендә янгын куркынычсызлыгы беренчел чараларын оештыру-хокукий, финанс һәм материал-техник тәэмин итү тәртибе турында карар кабул итү;

38) Жирлек территориясендә оборона өлкәсендә, үз компетенциясе чикләрендә, хәрби идарә органнары белән хезмәттәшлек итеп законнар үтәлүне тәмин итү;

39) муниципаль район Советына Жирлек Советы депутатлары арасыннан Жирлек вәкилен сайлау;

40) Совет, авыл Жирлеге Башкарма комитеты һәм күрсәтелгән органнар эшчәнлеге белән бәйлә яки аларның карамагында булган оешмаларның мобилизациясен һәм мобилизацион эзерлеге белән житәкчелек итү, тәмин итү һәм оештыру;

41) жирле үзидарә органнарының сайлап куелган вазыйфай затларына, жирле үзидарәнең сайланулы органнары әгъзаларына, Жирлек Советы депутатларына, муниципаль хезмәткәрләр һәм муниципаль учреждение хезмәткәрләренә һөнәри белем бирү һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыру, мәгариф турында Россия Федерациясе законнары һәм муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә муниципаль хезмәт өчен кадрлар эзерләүне оештыру;

42) Федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары тарафыннан Жирлекнең вәкилләкле органнары карамагындагы вәкаләтләр, шулай ук әлеге Устав белән Жирлек Советы компетенциясенә кагылышлы башка төр вәкаләтләр.

2. Жирлек Советы ел саен Жирлек Башлыгының үзенә эшчәнлеге, Жирлекнең Башкарма комитеты эшчәнлеге, башка Жирлек Башлыгы карамагында булган жирле үзидарә органнары эшчәнлеге нәтижеләре турында, шул исәптән Жирлек Советы тарафыннан куелган мәсьәләләргә дә хәл итү турында хисапларын тыңлый.

36 статья. Жирлек Советының эш тәртибе

1. Жирлек Советы эш тәртибе әлеге Устав һәм Жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

2. Жирлек Советы эшчәнлегенә төп формасы булып Жирлек Советы компетенциясенә караган мәсьәләләргә хәл итүче утырышлар тора.

3. Жирлек Советы утырышы сайланган депутатлар саныннан 50 процентыннан ким булмаган өлеше катнашса, тулы хокуклы булып санала.

4. Жирлек Советының чираттагы утырышлары зарурлык туган саен, тик өч айга бер тапкырдан да ким булмаганча үткәрелә. Чираттан тыш утырышлар Жирлек Башлыгы яки Жирлек Советы депутатлар төркеменә билгеләнгән саныннан өчтән бер өлеше инициативасы белән чакырыла.

5. Совет утырышлары Жирлек Башлыгы тарафыннан чакырыла. Жирлек Советы депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы утырышның вакыты, урыны һәм чираттагы утырышның көн тәртибендәгә мәсьәләләргә турында кимендә биш көн алдан, ә чираттан тыш киңәшмәгә – кимендә бер көн алдан хәбәр ителәләр.

6. Жирлек Советы утырышлары ачык һәм белдереп үткәрелә. Жирлек Советының ачык утырышларында Жирлекнең теләсә кайсы кешесе катнаша ала.

Регламент белән каралган очрактарда, Жирлек Советы ябык утырышлар үткөрү турында карар кабул итергә хаклы, һәм анда Жирлек Советы чакырган затлар

гына, шулай ук законнар нигезендә утырышта катнашырга хокукы булган затлар катнаша ала.

7. Жирлек Советының һәрбер утырышында беркетмә алып барыла. Беркетмәгә дата, утырышны уздыру урыны һәм вакыты турында мәгълүматлар кертелә, каралучы барлык мәсьәләләр санала һәм тавыш бирү нәтижәләрен күрсәтеп кабул ителгән бар карарлар теркәлә. Жирлек Башлыгы Жирлек Советы киңәшмәсенә беркетмәсен имзалаганнан соң, аның белән Жирлекнең һәрбер кешесе таныша ала.

8. Жирлек Советы утырышларында һәр депутат бер тавышка ия. Жирлек Советы депутаты үзенең тавыш бирергә хокукын шәхсән үзе гамәлгә ашыра. Жирлек Советы утырышында тавыш бирү ачык (шул исәптән исемләп тә) һәм ябык була ала. Һәр тавыш бирү төрен куллану очраклары әлеге Устав, Жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

37 статья. Жирлек Советы эшчәнлеген оештыру

1. Жирлек Советы эшчәнлеген оештыруны Жирлек Башлыгы гамәлгә ашыра.

2. Жирлек Советы Регламенты нигезендә, Жирлек Советы компетенциясенә караган мәсьәләләргә алдан карау һәм әзерләү өчен депутатлар арасынан, Жирлек Башлыгы һәм аның урынбасарынан кала, Жирлек Советы эшчәнлегенә төп юнәлешләре буенча даими яки вакытлы комиссияләр оештырыла ала (яки) Жирлек Советы эшчәнлегенә төп эш юнәлешләре буенча күрсәтелгән мәсьәләләргә әзерләү өчен җаваплы булган депутатлар билгеләнә. Депутат икедән артык булмаган даими комиссиядә эшләргә хокуклы.

3. Жирлек карамагына кертелгән муниципаль программалар, Жирлек Советы карарлары проекты, аеруча да эһәмиятле мәсьәләләр буенча фикер алышу өчен Жирлек Советы каршында аларны чишү буенча депутатлар, Жирлек Башкарма комитеты вәкилләре, иҗтимагый берләшмәләр, оешма һәм предприятиеләр, белгечләр, экспертлар һәм Жирлек халкы составында эшче, эксперт һәм башка киңәшмә төркемнәре оештырылырга мөмкин.

38 статья. Жирлек Советы тарафыннан контроль функцияләрен башкару

1. Жирлек Советы район территориясендә әлеге Устав нигезләмәләрен, Жирлек Советы тарафыннан кабул ителә торган норматив актларның, Жирлек бюджеты үтәлешен, бюджеттан тыш фонд чаралары кулланылышын, Жирлек үсеше программалары үтәлешен, Жирлек Башкарма комитеты эшчәнлеген контрольдә тотуны гамәлгә ашыра.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм аларны вазыйфаи затлары тарафыннан законнарны, әлеге Уставны һәм башка норматив хокуый актларны кагыйдә бозу фактлары ачыкланса Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы карары нигезендә, депутатлар арасынан ачыкланган фактларны тикшерү өчен вакытлы контроль комиссияләре оештырылырга мөмкин.

3. Законнар нигезендә, Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы инициативасы белән, Жирлек бюджеты чараларын максатчан куллану, муниципаль милекне эффектив куллану буенча тикшерүләр (ревизияләр) үткәрелергә мөмкин. Күрсәтелгән контроль һәм эксперт-аналитик чараларны уздыру тәртибе Жирлекнең ревизия комиссиясе турындагы Нигезләмә тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек Башкарма комитеты, предприятие, учреждение, оешмалар, вазыйфай затлар, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, закон белән башкасы билгеләнмәсә, Жирлек Советы, аның контроль комиссиясе, Жирлек Советы депутаты мөрәжәгәте буенча Жирлек Советы карамагында булган мәсьәләләр буенча соратылган мәгълүматны тапшырырга тиешле, законнарны, муниципаль норматив хокукый актлар бозылган очракта кичекмәстән бозуларны бетерү һәм гаепле затларны жаваплылыкка тарту буенча чаралар күрергә тиеш.

5. Жирлек Советы Жирлек Башлыгының аның эшчәнлегенә, Жирлек Башкарма комитеты һәм жирле үзидарәнең ведомство карамагындагы башка органнарының эшчәнлегенә, шул исәптән Жирлек Советы белән куелган мәсьәләләргә хәл итү нәтижеләрен буенча еллык хисабын тыңлый.

6. Жирлек Советы контроль функциясен тормышка ашырганда, Жирлек Башкарма комитетының финанс-хужалык һәм башкару-житәкчелек итү эшчәнлегенә катнашырга тиеш түгел.

39 статья. Биектау муниципаль районы Советына Жирлек вәкиле сайлау

1. Жирлек вәкиле Биектау муниципаль районы Советына яшерен тавыш бирү юлы белән Жирлек Советы депутатлары арасынан сайлана.

2. Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан күбрәгә аның өчен тавыш биргән кандидат сайланган дип санала.

40 статья. Жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Советы вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатылырга мөмкин:

1) Совет тарафыннан үзтартылу буенча карар кабул итү. Шул ук вакытта үзтартылу турында карар әлегә Устав белән билгеләнгән тәртиптә кабул ителә;

2) “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 73 нче статьясында билгеләнгән тәртиптә һәм нигезләр буенча тарату;

3) Татарстан Республикасы Югары суды Жирлек Советы депутатларының әлегә составы хокуклы түгеллегенә турында карар үз көченә керсә, шул исәптән депутатлар үз вәкаләтләрен төшерүләре белән бәйләп рәвештә;

4) “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла торган Жирлекне үзгәртеп төзү, шулай ук Жирлекне бетерү очрагында;

5) шәһәр округы белән кушылу нәтижәсендә Жирлекнең муниципаль берәмлек статусын югалтуы;

6) Жирлек чикләрен үзгәртү яки Жирлекнең шәһәр округы белән кушылуы нәтижәсендә Жирлектә сайлаучылар саны 25 проценттан да күбрәккә артып китүе;

7) гражданның турыдан-туры теләк белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль хокукый актыны бастыру сроклары бозылганда.

2. Жирлек Советы вәкаләтләренә вакытыннан алда туктатылуы аның депутатлары вәкаләтләренә вакытыннан алда туктатылуына китерә.

3. Жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, вакытыннан алда сайлаулар “Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән срокларда уздырыла.

41 статья. Жирлек Советын үзтарту буенча карар кабул итү тәртібе

1. Жирлек Советын үзтарту буенча карар Жирлек Башлыгы яки Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысынан ким булмаган депутатлар төркеме инициативасы белән кабул ителергә мөмкин.

2. Үзтарту буенча карар чыгару инициативасы чыгарыла алмый:

1) Жирлек Советы сайлангандан соң бер ел эчендә;

2) Жирлек бюджетын кабул итү һәм аның үтәлеше турында хисап расланган вакытта;

3) Жирлек Башлыгын кире чакыртып алу турында тавыш бирү вакытында яисә аның вәкаләтләре алдан туктатылган очракта.

3. Жирлек Советын үзтарту турында язма тәкъдим үзтарту мотивларын үз эченә алырга тиеш, шулай ук аңа үзтарту сәбәпләре нигезләнгән башка төр материаллар да беркетелергә мөмкин.

4. Үзтарту турында мәсьәләне алдан карау өчен Жирлек Советы карары белән депутатлар арасынан комиссия төзелә. Жирлек Советы яки Жирлек Башлыгы карары нигезендә Жирлек Советын үзтарту мәсьәләсе гавами тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.

5. Жирлек Советын үзтарту мәсьәләсен карау дәвамлылыгы Жирлек Советы депутатлары һәм Жирлек халкы тарафыннан үзтарту инициативасының барлык хәлләре һәм дәлилларен һәрьяклап һәм объектив карау мөмкинлеген гарантияләргә тиеш. Үзтарту турында карар үзтарту турында инициатива чыгарылган көннән соң ике ай узып кабул ителергә мөмкин.

6. Жирлек Советын үзтарту турында карар яшерен тавыш бирү юлы белән Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынан өчтән икесе тавышы белән кабул ителә.

7. Жирлек Советы тарафыннан үзтарту тәкъдимен кире каккан очракта, үзтарту турында кабат инициатива үзтарту мәсьәләсе буенча тавыш бирү көненнән кимендә бер елдан соң чыгарылырга мөмкин.

42 статья. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре түбәндәге очракларда туктатыла:

1) үлгән очракта;

2) үз теләге буенча отставкага киткәндә;

3) суд тарафыннан хезмәткә яраксыз яки эшкә чикле яраклы дип табылса;

4) суд тарафыннан билгесез юкка чыккан дип яки үлгән дип табылса;

5) аңа карата судның гаепләү карары законлы көченә керсә;

6) Россия Федерациясе чикләреннән читкә даими яшәргә китсә;

7) Россия Федерациясе гражданлыгы туктатылу, Россия Федерациясе халыкара килешүндә катнашучы чит ил гражданлыгы туктатылу, әлеге килешү нигезендә чит ил гражданынны жирле үзидарә органнарына сайланьрга, Россия Федерациясе гражданынның Россия Федерациясе белән халыкара килешүдә катнашмаган чит ил территориясендә яшәргә хокуклы икәннен дәлилләүче, чит ил гражданынны гражданлыгы алырга, тору өчен рөхсәт яки башка төр документ алырга хокуклы, шуның белән бәйле рәвештә чит ил гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданынны жирле үзидарә органнарына сайлану хокукына ия;

8) сайлаучылар тарафыннан кире чакыртып алынса;

9) Жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылса;

10) хәрби хезмәткә алынса яки аны алыштыра торган альтернатив граждан хезмәтенә алынса;

11) “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләренә үтәмәү;

12) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен контрольдә тоту турында» 2012 елның 3 декабрәндәге 230-ФЗ номерлы Федераль закон, «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында» 2013 елның 07 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны, вазыйфаларны үтәмәү;

13) федераль законнар белән билгеләнгән башка очрактарда.

2. Жирлек Советы депутатының вәкаләтләрен туктату турындагы карар әлеге статьяның 1 өлешенәң 1-8, 10-12 пунктларында күрсәтелгән очрактарда вакытыннан алда вәкаләтләренә туктату өчен нигез барлыкка килгәннен 30 көннен дә соңга калмыйча Жирлек Советы тарафыннан кабул ителә, әгәр бу очрак Жирлек Советы утырышлары арасында булса, мондый нигез барлыкка килгән көннен өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

3. Жирлек Советы депутатының вәкаләтләре әлеге статьяның 1 өлешендәге 9 пункттында каралган очракта Жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннен туктатыла.

4. Жирлек Советы депутатының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, депутатны өстәмә сайлаулар федераль закон, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы нигезендә билгеләнә.

5. Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер-министры) жирлек Советы депутатының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләренә вакытыннан алда туктатуга нигез булып Жирлек Советына әлеге гариза кергән көн санала.

IV Бүлек. ЖИРЛЕК БАШЛЫГЫ

43 статья. Жирлек Башлыгы – Жирлекнең югары вазыйфай заты

1. Жирлек Башлыгы Жирлекнең югары вазыйфай заты булып санала
2. Жирлек Башлыгы Жирлек Советы тарафыннан сайлана һәм аның рәисе булып тора.
3. Жирлек Башлыгы вазыйфасының рәсми исеме – “Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлегенә Башлыгы”.
4. Жирлек Башлыгы вазыйфасы буенча Биектау муниципаль районы Советы депутаты булып тора.
5. Жирлек Башлыгы турыдан-туры Жирлек халкы һәм Советы контроле астында һәм алар алдында хисап тотат.

44 статья. Жирлек Башлыгын сайлау тәртібе

1. Жирлек Башлыгы яңа сайланган Жирлек Советының беренче утырышында Жирлек Советы депутатлары арасынан яшерен тавыш бирү юлы белән, әгәр Жирлек Советы башка тавыш бирү тәртібе билгеләмәсә, Жирлек Советы вәкаләте вакытына сайлана.

Жирлек Башлыгын сайлау Жирлек Советы депутатлары күрсәткән кандидатлар арасынан, шул исәптән Жирлек халкы, иҗтимагый оешмалар, Татарстан Республикасы Президенты тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек Советы депутаты Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан күбрәгә аны сайлау өчен тавыш бирсә, Жирлек Башлыгы итеп сайланган санала.

3. Сайланганнан соң Жирлек Башлыгы түбәндәгечә ант бирә:

«Миңа йөкләнгән Жирлек Башлыгының олы бурычларын гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенең Конституциясен һәм законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын, Жирлек Уставын үтәргә, Жирлек кешеләренең мул тормышын тәэмин итү өчен бөтен көчемне һәм белемемне куярга, кеше һәм гражданин ирекләрен һәм хокукларын якларга ант итәм».

45 статья. Жирлек Башлыгы статусы

1. Жирлек Башлыгы даими нигездә эшли.
2. Жирлек Башлыгын Биектау муниципаль районы Советына даими нигездә биләүче вазыйфага сайланган очракта, ул жирлек Башлыгы вазыйфаларын даими булмаган нигездә тормышка ашыра.
3. Жирлек Башлыгы үзенең эшчәнлегендә әлегә Устав һәм федераль закон нигезендә Жирлек Советына һәм Жирлектә яшәүчеләренең контрольлегендә һәм алар алдында хисап тотат.
4. Жирлек Башлыгы кимендә елга бер тапкыр Жирлек Советы алдында үзенең эшчәнлегенә нәтижәләре, Жирлек Башкарма комитеты һәм жирлек үзидарәнең аңа ведомство карамагындагы башка органнары эшчәнлегенә нәтижәләре турында, шул исәптән Жирлек Советы куйган мәсьәләләренә чишү турында хисап тотат.
5. Жирлек Башлыгы «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен контрольдә

тоту турында» 2012 елның 3 декабрдәгә 230-ФЗ номерлы Федераль закон, «Аерым категориядәгә затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны һәм (яисә) чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) алардан файдалануны тыю турында» 2013 елның 07 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләргә, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә тиеш.

46 статья. Жирлек Башлыгы вәкаләтләре

1. Жирлек Башлыгы үзенең вәкаләтләре кысаларында:

1) Жирлекне башка муниципаль берәмлекләргәң жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итә, Жирлек исеменнән ышанычнамәсез эш итә;

2) Жирлек Советы эшен оештыра, Жирлек Советы утырышларын чакыра һәм аларда рәислек итә;

3) әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә Жирлек Советы кабул иткән норматив хокукый актларны имзалый һәм халыкка житкерә;

4) үз вәкаләтләре чикләрендә Жирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;

5) Жирлек Советына үз эшчәнлегә нәтижәләре буенча ел саен хисап тапшыра;

6) Жирлек Башкарма комитеты житәкчесе белән контракт төзи;

7) Жирлек Башкарма комитеты Житәкчесенең вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән билгеләнгән тәртиптә яңа жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе билгеләнгәнчегә кадәр чорда жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе урынбасары вазыйфасына билгеләп куя һәм азат итә.

8) Жирлек Советы эшендә жәмәгәтчелек фикерен исәпкә алуны һәм ачыклыкны тәмин итү буенча чаралар күрә;

9) гражданнырны кабул итүне, аларның мөрәжәгәтләрен, гаризаларын һәм шикаятләрен карауны оештыра;

10) Жирлек Советы утырышлары беркетмәләрен имзалый;

11) Жирлек Советы аппараты эше белән житәкчелек итүне оештыра;

12) Жирлек Советының контрольлек итү вәкаләтләрен координацияли;

13) Жирлек Советын эшчәнлеген карап тоту һәм тәмин итүгә жирлек бюджетында каралган чыгымнар буенча чараларны бүлүче булып тора;

14) законнар һәм әлеге Устав нигезендә, гражданнырның турыдан-туры теләк белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча Жирлек Советы хокукый актын кабул итүне оештыра;

15) Жирлек жирле үзидарәсе органнарының жирлек территориясендә гамәл кылучы федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка федераль органнар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән кирәкле үзара бәйләнеше тәмин итә;

16) Жирлек исеменнән дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләргәң жирле үзидарә органнары белән икътисади һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара

хезмәттәшлек һәм эшчәнлекне координацияләү турында шартнамәләр һәм килешүләр төзи;

17) бюджетның агымдагы үтәлешен контрольдә тотат;

18) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән жирлек башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләрне, шулай ук әлеге Устав, жирлек Советы карарлары белән жирлек Башлыгы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2. Жирлек башлыгы вакытлыча булмаган яки үзенең вәкаләтләрне вакытыннан алда туктаткан очракта, әлеге мәсьәлә буенча махсус чыгарылган хокукый акт нигезендә, Жирлекнең жирле үзидарә вазыйфай заты аның вәкаләтләрне тулы күләмдә башкара.

3. Жирлек Башлыгы Жирлек Советына үзенең эшчәнлеген, башкарма комитет эшчәнлеген турында, шул исәптән Жирлек Советы куйган мәсьәләләрне чишү турында еллык хисапларын тапшыра.

47 статья. Жирлек Башлыгы урынбасары

1. Жирлек Башлыгы урынбасары Жирлек Башлыгы тәкъдиме белән Жирлек Советы депутатлары арасынан сайлана.

2. Жирлек Башлыгы урынбасары, Жирлек Советы тарафыннан башка тавыш бирү тәртибе билгеләнмәгән булса, яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана.

3. Жирлек Советы депутаты аны сайлау өчен Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан күбрәгә тавыш бирсә, Жирлек Башлыгы урынбасары итеп сайланган булып санала.

4. Жирлек Башлыгы урынбасары Жирлек Советы Регламенты билгеләгән йөкләмәләрне бүлү нигезендә функцияләр башкара, Жирлек Башлыгы йөкләмәләрен үти.

Жирлек Башлыгы вәкаләтләрне вакытыннан алда туктатылган очракта, яисә аңа карата сак астына алу рәвешендә суд карары белән процессуаль мәжбүри чаралар кулланылганда яки ул вакытлыча булмаса (авыру яки түләүле ялга китү сәбәпле), яки аның тарафыннан үз вазыйфаларын үтәү мөмкин булмаганда, аның вәкаләтләрне вакытлыча Жирлек Башлыгы урынбасары башкара.

5. Жирлек Башлыгы урынбасары үз вәкаләтләрне даими нигездә гамәлгә ашыра.

6. Жирлек Башлыгы урынбасары вәкаләтләрне әлеге Уставның 41 статьясында каралган нигезләр буенча вакытыннан алда туктатыла.

7. Жирлек башлыгы урынбасары теләсә кайсы вакытта Жирлек башлыгы инициативасы белән кабул ителә торган Жирлек Советы карары буенча яки Жирлек Советында депутатларның билгеләнгән саныннан өчтән береннән дә ким булмаган санда депутатлар төркеме таләбе белән вазыйфасыннан алынырга мөмкин. Жирлек башлыгы урынбасарын чакыртып алу карары Жирлек Советында депутатларның билгеләнгән саныннан күпчелегә тавыш бирүе белән кабул ителә.

8. Жирлек башлыгы урынбасары «Коррупциягә каршы торышы турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм башка затлар чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен контрольдә тоту турында» 03.12.2012 № 230-ФЗ Федераль законы, «Аерым

категория затларына Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлар (кертемнәр) булдыруны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында» 2013 елның 07 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә тиеш.

9. Жирлек Башлыгы урынбасарының вәкаләтләрән гамәлгә ашыру гарантияләре элге Устав белән, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

48 статья. Жирлек Башлыгы вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Башлыгы вәкаләтләрә вакытыннан алда туктатылу очраклары:

1) үлеме;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74.1 статьясы нигезендә отставкага жибәрү;

4) “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфадан баш тарту;

5) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яки эшкә өлешчә сәләтсез дип танылуы;

6) суд тарафыннан хәбәрсез юк булуы яки үлгән дип хәбәр ителүе;

7) судның ана карата булган гаепләү хөкем карарының законлы көченә керүе;

8) даими яшәү өчен Россия Федерациясе чикләреннән чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгы туктатылу, Россия Федерациясе халыкара килешүендә катнашучы чит ил гражданлыгы туктатылу, элге килешү нигезендә чит ил гражданынны жирле үзидарә органнарына сайланьрга, Россия Федерациясе гражданынның Россия Федерациясе белән халыкара килешүдә катнашмаган чит ил территориясендә яшәргә хокуклы икәнән дәлилләүче, чит ил гражданынны гражданлыгы алырга, тору өчен рөхсәт яки башка төр документ алырга хокуклы, шуның белән бәйлә рәвештә чит ил гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданынны жирле үзидарә органнарына сайлана алу хокукына ия;

10) сайлаучылар тарафыннан кире чакыртып алу;

11) сәләмәтлге буенча Жирлек Башлыгы вәкаләтләрән башкарырга ныклы сәләтсез дип суд тәртибендә билгеләнсә;

12) “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә гамәлгә ашырылган Жирлекне үзгәртеп кору, шулай ук Жирлекнең бетерелүе очрагында;

13) шәһәр округы белән кушылуы нәтижәсендә Жирлекнең муниципаль берәмлек статусын югалтуы;

14) Жирлек чикләре үзгәрү яки Жирлекне шәһәр округы белән кушу нәтижәсендә Жирлектә сайлаучылар саны 25 проценттан да күбрәккә артып китүе;

15) нарушения срока издания муниципального правового акта, требуемого для реализации решения, принятого путем прямого волеизъявления граждан;

16) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне үтәмәү;

17) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрэндәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм башка затлар чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен контрольдә тоту турында» 03.12.2012 № 230-ФЗ Федераль законы, «Аерым категория затларына Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлар (кертемнәр) булдыруны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында» 2013 елның 07 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, вазыйфаларны үтәмәве;

2. Жирлек Башлыгы вәкаләтләрен әлеге статьяның 1 бүлегә 1-11 пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча вакытыннан алда туктатылган очракта, яңа Жирлек Башлыгын сайлау мондый вәкаләтлек туктатылган көннән алты айдан соңга калмыйча гамәлгә ашырыла.

Шул ук вакытта жирлек Советы вәкаләтләре вакыты чыгарга алты айдан ким вакыт калса, Жирлек Башлыгын сайлау яңа сайланган Жирлек Советының беренче утырышында тормышка ашырыла.

3. Жирлек Советы аны отставкага чыгару турында карар кабул иткән Жирлек Башлыгы күрсәтелгән карарга шикаять бирү турындагы гариза белән мондый карар рәсми басылып чыккан көннән соң 10 көн эчендә судка мөрәжәгать итәргә хокуклы.

Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер-министры) вазыйфасыннан баш тарту турында аңа карата хокукый акт чыгарылган Жирлек Башлыгы рәсми басылып чыккан көннән алып 10 көн эчендә әлеге хокукый актка суд тәртибендә шикаять белдерергә хокуклы.

4. Татарстан Республикасы Президентының (Татарстан Республикасы Премьер Министры) жирлек Башлыгын вазифадан баш тарту турында хокук акты нигезендә, яки жирлек Советының жирлек Башлыгын отставкага жиберү турында карары нигезендә вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган жирлек Башлыгы әлеге хокук актын яки карарны суд тәртибендә шикаять биргән очракта, суд карары законлы көченә кермичә Жирлек Советы үзенә составыннан сайлана торган Жирлек Башлыгын сайлау турында карар кабул итәргә хаклы түгел.

V Бүлек. ЖИРЛЕКНЕҢ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

49 статья. Жирлек Башкарма комитеты - Жирлекнең жирле үзидарәсенә башкарма-боеру органы

1. Жирлек Башкарма комитеты Жирлек жирле үзидарәсенә башкарма-боеру органы булып тора.

2. Жирлек Башкарма комитетының рәсми исеме – «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлегә Башкарма комитеты».

3. Жирлек Башкарма комитеты Жирлек Советы контролендә һәм аның алдында хисап бирә.

4. Жирлек Башкарма комитеты мөһөргә һәм үзенең атамалары һәм билгеләнгән үрнәктә Жирлек гербы сурәте белән бланкларына, шулай ук аңа тапшырылган гражданлык хәле актларын дәүләт регистрациясе үткәрү вәкаләтләрен тормышка ашыру өчен Россия Федерациясе гербы сурәте белән мөһөргә ия.

5. Жирлек Башкарма комитеты эшчәнлеген оештыруга чыгымнар Россия Федерациясе чыгымнар классификациясе нигезендә Жирлек бюджетында аерым юл белән карала.

50 статья. Жирлек Башкарма комитеты структурасы

1. Башкарма комитет структурасы Жирлек Советы тарафыннан Жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе тәкъдиме буенча раслана.

2. Жирлек Башкарма комитеты структурасына Жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе, аның урынбасары, Жирлек Башкарма комитетының башка вазыйфай затлары һәм (яки) өлкә (функциональ) органнары керә.

Статья 51. Полномочия исполнительного комитета Поселения

Башкарма комитет түбәндәге бюджет вәкаләтләрен башкара:

1) планлаштыру, бюджет, финанслар һәм исәп өлкәсендә:

- Жирлекнең бюджет проектын эшләп чыгара;
- Жирлек бюджеты үтәлешен тәмин итә; Жирлек үсешенең социаль-икътисади стратегиясен үтәүне оештыра;

- Жирлек бюджеты үтәлеше турында, Жирлек үсеше социаль-икътисади стратегиясе турында хисап әзерли;

- Жирлекнең социаль өлкәсе, икътисади хәлен характерлаучы статистик күрсәткечләрен жыюны оештыра һәм күрсәтелгән мәгълүматларны дәүләт хакимияте органнарына Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә тапшыра;

- “Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында” 2014 елның 28 июнендәге 172-ФЗ номерлы Федераль закон белән каралган стратегик планлаштыру өлкәсендә вәкаләтләрен тормышка ашыра;

2) муниципаль милек белән идарә итү, Жирлек территориясендәге предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- Жирлекнең муниципаль милкендә булган милек белән идарә итә, муниципаль милектә булган объектларны барлыкка китерү, алу, куллану һәм арендага бирү буенча мәсьәләләрен чышә;

- Жирлек Советы карары белән билгеләнә торган очракларда Жирлек Советына муниципаль милекне аерып алу, шул исәптән хосусыйлаштыру буенча тәкъдимнәр әзерли һәм килештерүгә (раслауга) кертә;

- муниципаль милектә булмаган предприятие, оешмалар белән Жирлекнең икътисади һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек турында килешүләр төзи; Жирлек территориясендә төрле милек формасында халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә эшләүче предприятиеләр оештыруга ярдәм итә;

- Жирлек Советы билгеләгән тәртиптә муниципаль предприятие һәм учреждениеләр оештыра, алар эшчәнлегенең максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль казна учреждениеләрне

финанслауны тээмин итэ, муниципаль предприятие һәм учреждениелэрне үзгәртеп кору һәм юк итү мәсьәләләрэн хәл итэ, аларның житәкчеләрэн контракт нигезендә билгели һәм биләгән вазыйфасыннан азат итэ;

- муниципаль ихтыяжларны тээмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып ала; бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр башкаручы муниципаль йөкләмәләрне финанс яктан тээмин итүне гамәлгә ашыра;

- депутатларга сайлаучылар белән очрашу өчен махсус бирелгән урыннарны билгели, шулай ук депутатларга сайлаучылары белән очрашулар үткәрү өчен махсус бүлеп бирелгән биналарның исемлеген һәм аларны бирү тәртибен ачыклай;

3) төзелеш, транспорт һәм элементә өлкәсендә:

- халыкны элементә хезмәте белән тээмин итүгә шартлар тудыруны тээмин итэ;

- Жирлек торақ пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гамәлгә ашыра;

4) авыл хужалыгын һәм эшмәкәрлекне үстерү өлкәсендә:

- авыл хужалыгы житештерүе үсешенә ярдәм итэ һәм кече һәм урта эшмәкәрлек үсеше өчен шартлар тудыра;

5) торақ-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм халыкка башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

- халыкны жәмәгать туклануы, сәүдә, көнкүреш хезмәт күрсәтү белән тээмин итү өчен шартлар тудыра;

- халыкның ялын оештыру өчен һәм мәдәният оешмалары хезмәте белән тээмин итү өчен шартлар тудыра;

- Жирлек территориясендә физик культураны, мәктәп спортын һәм массакуләм спортны үстерүгә шартлар тээмин итэ, Жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндрү һәм спорт чараларын уздыруны оештыра;

- Жирлек чикләрендә халыкны су белән тээмин итү, су чыгару, Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән тәртиптә, үз вәкаләтләре кысаларында халыкны ягулык белән тээмин итүне оештыра;

- күмү урыннарын карап тора, ритуаль хезмәтләрне оештыра;

- Жирлекнең Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан таләпләр куела торган коммуналь инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын, социаль инфраструктураны комплекслы үстерү программаларын эшләп чыгара һәм раслай;

б) төзекләндрү өлкәсендә:

- каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм ташу буенча эшчәнлеген оештыра;

- Жирлек территориясен төзекләндрү кагыйдәләрен раслай, аларның үтәлүен контрольләүне гамәлгә ашыра, күрсәтелгән кагыйдәләр нигезендә Жирлек территориясен төзекләндрүне оештыра;

- түбәндәге чараларны үз эченә алган Жирлек территориясен төзекләндрүне тормышка ашыра:

- а) гомуми кулланылыштагы территорияләрне карап тоту һәм андый территорияләрдән файдалану тәртибе;

- б) фасадларның тышкы күренеше һәм биналарның, корылмаларның киртәләү конструкцияләре;

в) төзеклэндерү элементларын проектлау, урнаштыру, карап тоту һәм кабаттан торгызулар, шул исәптән жир эшләрә башкарганнан соң;

г) муниципаль берәмлек территориясен яктыртуны оештыру, биналарның, корылмаларның архитектур яктыртылуын да кертеп;

д) муниципаль берәмлек территориясен яшеллэндерүне оештыру, торак пунктлар чикләрендә урнашкан үләнчел үсемлекләр белән капланган газоннарны, чәчәклекләрне һәм башка территорияләрне булдыру, карап тоту, кабаттан торгызу һәм саклау тәртибен кертеп;

е) муниципаль берәмлек территориясендә мәгълүмат урнаштыру, шул исәптән урамнарның исемен һәм йорт номерларын күрсәткечләр, элмә такталар кую;

ж) балалар һәм спорт майданчыкларын, хайваннарны йөртү өчен майданчыкларны, машина кую урыннарын, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту;

з) жәяүлеләр коммуникацияләрә, шул исәптән тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмаklar оештыру;

и) муниципаль берәмлек территориясен билгеләнгән территория буйлап инвалидлар һәм халыкның башка аз мобильләрә төркемнәрә бернинди тоткарлыксыз хәрәкәт итә алуын тәмин итү максатыннан жиһазландыру;

к) муниципаль берәмлек территориясен жыештыру, шул исәптән кышкы чорда;

л) яңгыр сулары агуын оештыру;

м) жир эшләрә оештыру тәртибе;

н) биналарның, корылмаларның, жир кишәрлекләрәнең милек ияләрә һәм (яки) законлы хужаларының (йортлар чикләрә буенча жир кишәрлекләрә булдырылган яки булдырылмаган күп фатирлы йортларда биналарның милек ияләрә һәм (яки) законлы хужаларынан кала) чиктәш территорияләрә карап тоту буенча катнашуын, шул исәптән финанслауда катнашуын;

о) Россия Федерациясә субъекты законнары белән билгеләнгән тәртиптә, чиктәш территорияләрәнең чикләрә билгеләү;

п) муниципаль берәмлек территорияләрә бәйрәмчә бизәү;

р) муниципаль берәмлек территориясен төзеклэндерү буенча чараларны оештыру һәм тормышка ашыруда гражданның катнашу тәртибе;

с) муниципаль берәмлек территориясен төзеклэндерү кагыйдәләрә үтәләшенә контрольне гамәлгә ашыру.

- адреслау объектларына адреслар бирә, адресларны юк итә, үзгәртә, урам-юл челтәрә элементларына исемнәр бирә (федераль әһәмияткә ия булган автомобиль юлларынан кала, региональ автомобиль юллары яки муниципальлә әһәмияткә, муниципаль районның жирлә әһәмияткә ия юллардан кала), жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирә, шул исемнәрә үзгәртә, юк итә, дәүләт адреслар реестрында мәгълүмат урнаштыра;

- Жирлек халкының массакүләм ялын оештыруга шартлар тудыра һәм халыкның массакүләм ял урыннарын төзеклэндерүне, гражданның гомуми кулланылыштагы су объектларына һәм яр буге полосаларына иреккә керүне тәмин итүне кертеп оештыра;

7) гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәмин итү, халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә:

- Жирлек территориясендә законнарның, дәүләт һакимияте һәм жирле үзидарә органнары актларын үтәүне, гражданнарның хокуклары һәм ирекләрен саклауны тәмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судында дәүләт һакимияте органнары һәм дәүләт вазыйфай затларының, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең һәм оешмаларның жирле үзидарә хокукларын бозган актларына шикаять бирә;

- муниципаль сайлауларны, жирле референдумны, Жирлек депутатын чакырту буенча тавыш бирүне эзерләү һәм үткәрүне, Жирлек чикләрен үзгәртү, Жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру һәм матди-техник тәмин итүне гамәлгә ашыра;

- жыельшлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрация һәм пикетларны үткәрү, спорт, тамаша һәм башка массакүләм ижтимагый чараларны оештыру белән бәйле булган законда каралган чараларны тормышка ашыра;

- жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм итә, халык дружиналары эшчәнлегенә шартлар тудыра;

- Жирлекнең торак пунктлары чикләрендә янғын куркынычсызлыгының беренчел чараларын үткәрүне тәмин итә;

8) мәдәният, спорт һәм балалар һәм яшьләр белән эшләр өлкәсендә:

- балалар һәм яшьләр белән эшләр буенча чаралар оештыра һәм уздыра;

- милләтара һәм динара килешүне ныгытуга, жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятләрен саклау һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптация үтүенә, милләтара (этник) конфликтлар профилактикасына юнәлдерелгән чаралар гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;

9) оборона, мобилизация эзерлек һәм мобилизация өлкәсендә:

- Жирлек территориясендә оборона өлкәсендә, үз компетенциясе чикләрендә, хәрби идарә органнары белән хезмәттәшлек итеп законнар үтәлүне тәмин итү;

- Башкарма комитет һәм эшчәнлекләре күрсәтелгән органнарның эшчәнлегенә белән бәйле булган яки алар карамагында булган оешмаларның мобилизация эзерлеген һәм мобилизациясен оештыру, тәмин итү һәм житәкчелек итү.

10) Жирлек жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары биргән аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

- Жирлек жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә бирелгән аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен башкару өчен бирелгән матди һәм финанс чараларны дәрәс куллануны тәмин итә һәм хисап алып бара;

- тиешле федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән тәртиптә бирелгән дәүләт вәкаләтләрен башкару турында хисап тапшыра;

11) башка вәкаләтләр:

- Жирлек Башлыгы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник яки башкача тәмин итүне тормышка ашыра;

- Жирлекнең архив фондлары формалашуын тәмин итә;

- әлеге Уставның 6 статьясы 1 бүлгеге 4, 9, 18 һәм 19 пунктларында каралган Жирлекнең жирле әһәмияткә ия мәсьәләләрен чишү максатында, Жирлек өчен социаль мөһим эшләрне башкару өчен (шул исәптән кизү тору), жирлектәге гражданнарны ихтыяри рәвештә жәлеп итү карарын кабул итә һәм аларны уздыруны оештыра;

- федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисади элементләргә гамәлгә ашыра;

- «Россия Федерациясендә дәүләт-шәхси партнерлыгы, муниципаль-шәхси партнерлык турында һәм Россия Федерациясе аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ номерлы Федераль законның 18 статьясы 2 бүлгеге белән каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган булып тора һәм Россия Федерациясендә муниципаль-шәхси партнерлык өлкәсендә гавами партнер буларак чыгыш ясый;

-законнар, әлеге Устав, Жирлек Советы карарлары белән Жирлек Советы һәм Жирлекнең башка жирле үзидарә органнары компетенциясенә караган вәкаләтләрдән тыш, Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча башка вәкаләтләрне башкара.

2. Башкарма комитет Жирлекнең жирле әһәмияткә ия мәсьәләләренә карамаган мәсьәләләргә чишү буенча түбәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

- Жирлек музейларын булдыра;

- Жирлектә нотариус булмаганда закон белән каралган нотариаль гамәлләрне башкара;

- опека һәм попечительлек буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыруда катнаша;

- Жирлек территориясендәге жирле милли-мәдәни автономияләр хокукларын тормышка ашыру белән бәйлә эшчәнлекне тормышка ашыруга шартлар тудыра;

- Жирлек территориясендә Россия Федерациясе халыклары милли-мәдәни үсешенә, милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чаралар гамәлгә ашыруда ярдәм итә;

- Жирлек территориясендә урнашкан муниципаль учреждениеләр һәм предприятиеләрне мобилизация эзәрләү буенча чаралар оештыруда һәм гамәлгә ашыруда катнаша;

- муниципаль янгыннан саклау хезмәтен булдыра;

- туризмны үстерүгә шартлар тудыра;

- кеше хокукларын тәмин итүне ижтимагый контрольләүне гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтчелек комиссияләренә ярдәм күрсәтә һәм мәжбүри тоту урыннарындагы затларга булышлык итә;

-инвалидларның ижтимагый оешмаларына, шулай ук “Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында” 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, бөтенроссия ижтимагый инвалидлар берләшмәләре төзегән оешмаларга ярдәм итә;

- торак турында законнар нигезендә социаль кулланудагы торак фонды торак урыннарын найм килешүе буенча муниципаль торак фондының торак урыннарын гражданнарга бирүне оештыра;

- жирлек территориясендә яшәүче хужасыз хайваннар белән чараларны тормышка ашыра;

- “Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында” 2016 елның 23 июнендәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны тормышка ашыра;

- инвалидларның, сәламәтлек мөмкинлекләре чикле кешеләр өчен физик культура һәм спортны, адаптив спортны һәм адаптив физик культураны үстерүгә булышлык итә;

- “Кулланучылар хокукларын яклау турында” 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законы белән каралган кулланучылар хокукларын яклау буенча чараларны тормышка ашыра.

3. Жирлекнең башкарма комитеты муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган булып тора.

Жирлек Башкарма комитетының муниципаль контроль өлкәсендә вәкаләтләрне керәләр:

1) тиешле территориядә муниципаль контрольне оештыру һәм тормышка ашыру. Муниципаль контроль төрләре һәм аларны тормышка ашырырга вәкаләтле жирле үзидарә органнары исемлегә Жирлек Советы белән билгеләнгән тәртиптә алып барыла;

2) жирлекнең жирле үзидарә органнарына гамәлгә ашырылуы буенча вәкаләтләрне бирелгән төбәк дәүләт контролен (күзәтчелек) оештыру һәм тормышка ашыру;

3) тиешле эшчәнлек өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру административ регламентларын эшләү, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте вәкаләтле органнары белән раслана торган типик административ регламентлар нигезендә жирлекнең жирле үзидарә органнарына гамәлгә ашырылуы буенча вәкаләтләрне бирелгән төбәк дәүләт контролен (күзәтчелек) оештыру һәм тормышка ашыру административ регламентларын эшләү. Күрсәтелгән административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

4) федераль законнар һәм башка Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне тормышка ашыра.

Муниципаль контрольне турыдан-туры тормышка ашыру буенча функцияләр Жирлек Башкарма комитеты органнарына элекке органнарның статусын билгеләүче хокукый актлар нигезендә йөкләнергә мөмкин.

Муниципаль контрольне тормышка ашыру һәм юридик затларны, шәхси эшмәкәрләрне тикшерү уздыру белән бәйлә мөнәсәбәтләргә “Юридик затларның һәм шәхси эшмәкәрләрнең дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контролен гамәлгә ашырганда хокукларын яклау турында” 2008 елның 26 декабрдәге 294-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла

52 статья. Жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе

1. Жирлек Башкарма комитетын жирлек Башкарма комитетының Житәкчесе житәкли.

2. Жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе жирлек жирле үзидарәсенен әлеге вазыйфага контракт буенча билгеләнүче вазыйфаи заты булып тора.

3. Жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе үз вәкаләтләрен даими нигездә башкара.

4. Жирлек башкарма комитеты Житәкчесе, укытучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, эшмәкәрлекк, шулай ук башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә хокуксыз. Шул ук вакытта укытучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданнылыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса. Жирлекнең Башкарма комитеты Житәкчесе, Россия Федерациясенен халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлар яисә күзәтү советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә эшләүче аларның структур бүлекчәләренен башка органнары составына керергә хокуксыз.

5. Аерым оештыру-күрсәтмә функцияләрен гамәлгә ашыру өчен жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе урынбасарга ия, ул шулай ук жирлек Башкарма комитеты Житәкчесенен вәкаләтләрен ул вакытлыча булмаган очракта (авыру яисә ялга китү белән бәйлә) яисә үз бурычларын үтәү мөмкинлегә булмаган яисә вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта гамәлгә ашыра.

53 статья. Жирлек Башкарма комитеты житәкчесен билгеләү тәртибе

1. Жирлек Башкарма комитеты житәкчесен билгеләү конкурс нигезендә үткәрелә.

Конкурс шартлары, аны уздыру датасы, вакыты һәм урыны турында белешмәләр, контракт проекты конкурс уздыру көненә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарылырга тиеш.

2. Конкурс үткәрү өчен конкурс комиссиясе төзелә. Конкурс комиссиясе әгъзаларының гомуми саны жирлек советы тарафыннан билгеләнә. Жирлекнең конкурс комиссиясе әгъзалары жирлек советы тарафыннан билгеләп куела.

3. Зат жирлек Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасына конкурс нәтижәләре буенча конкурс комиссиясе тәкъдим иткән кандидатлар арасынан жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек Башкарма комитеты житәкчесе өчен контракт шартлары жирлек советы тарафыннан раслана. Федераль закон яисә Татарстан Республикасы законы белән жирлекнең жирле үзидарә органнарына контрактка аерым дәүләт вәкаләтләрен тапшырган очракта, мәжбүри тәртиптә Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән шартлар кертелә.

5. Жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе белән килешү Жирлек Башлығы тарафыннан төзелә.

54 статья. Жирлек Башкарма комитеты Житәкчесенен вәкаләтләре чоры

1. Жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе белән контракт Башкарма комитет Житәкчесе вазыйфасына затны билгеләү турында карар кабул иткән Жирлек Советы вәкаләтләре чорына (яңа чакырылыш Советы эшли башлаганчы, әмма ике елдан да ким булмаган) төзелә һәм 5 ел тәшкил итә.

2. Жирлек Советының вәкаләтләре чоры тәмамлангач, жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе үз вәкаләтләрен билгеләнгән тәртиптә жирлек Башкарма комитетының яңа Житәкчесе билгеләнгәнчегә кадәр үтәүне дәвам итә.

55 статья. Башкарма комитет Житәкчесе вәкаләтләре

Башкарма комитет Житәкчесе:

1) жирлек Башкарма комитеты эшчәнлегә белән берүзә идарә итү принципларында житәкчелек итә һәм үз компетенциясенә керә торган вәкаләтләргә жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан үтәлүе өчен шәхси җаваплылыкка ия;

2) Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы, жирлекнең жирле үзидарәсенә башка органнары һәм башка муниципаль берәмлекләр, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә жирлекнең Башкарма комитетын тәкъдим итә;

3) жирлек Советы каравына жирлек бюджеты проектларын һәм аның үтәләше турындагы хисапларны тапшыра;

4) Жирлек Советы каравына жирлекне комплекслы социаль-иқтисады үстерү планнары һәм программалары проектларын һәм аларның үтәләше турындагы хисапларны тапшыра;

5) жирлек Советы раславына Башкарма комитет структурасы проектын кертә, жирлек Башлыгы белән килештереп, хезмәткәрләр санының иң чик чиге һәм хезмәткә түләү фонды расланган структура нигезендә жирлек Башкарма комитетының штат расписаниесен раслай;

6) Жирлек башлыгы белән язмача килештереп, Башкарма комитет Житәкчесе урынбасарын билгеләп куя һәм азат итә, муниципаль хезмәткәрләргә һәм жирлек Башкарма комитетының башка хезмәткәрләрен билгеләп куя һәм вазыйфасыннан азат итә, аларның эшчәнлеген тикшереп тора, аларга кызыксындыру һәм дисциплинар җаваплылык чаралары куллана;

7) расланган бюджет нигезендә жирлек чаралары белән эш итә, банк учреждениеләрендә жирлекнең бюджет һәм башка счетларын ача һәм яба, жирлек исеменнән жирлеккә дөгвалар буенча җавап бирүче вәкиле буларак судта чыгыш ясай;

дәүләт органнарының, жирле үзидарә органнарының яисә ведомствога каравы буенча әлегә органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмаулары) нәтижәсендә, шул исәптән законга яисә башка норматив хокукый актка туры килми торган дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары актларын бастыру нәтижәсендә физик яисә юридик затка китерелгән зыянны каплау турында;

финанс органы турындагы Нигезләмә нигезендә ведомство буйсынуындагы бюджет учреждениеләренә субсидия җаваплылыгы тәртибендә күрсәтелүче акчалата йөкләмәләре буенча.

8) жирлекнең жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра һәм (яисә) жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашыруны тәмин итә, аларны үтәү өчен шәхси җаваплылык тотат; тиешле законнар нигезендә һәм үтәгәндә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча хокукый актлар чыгара;

9) жирлек Башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукый актлар, шулай ук жирлек Башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;

10) елына кимендә бер тапкыр яисә Жирлек Башлыгының, жирлек Советының таләбе буенча жирлек Советына үз эшчәнлегенә һәм Башкарма комитет эшчәнлегенә турында хисап тапшыра;

11) жирлек Башкарма комитеты эшчәнлегенә турында халыкка даими мәгълүмат бирә, жирлек Башкарма комитеты хезмәткәрләре тарафыннан гражданның кабул итүне оештыра, айга кимендә бер тапкыр гражданның шәхси кабул итүне гамәлгә ашыра, гражданның тәкъдимнән, гаризаларын һәм шикаятләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

12) дәүләт һәм башка органнарда, жирлекнең Башкарма комитеты исеменнән жирлек мәнфәгатләрен тәмин итү һәм яклау чараларын күрә, судка гариза бирә, ышанычнамәләр тапшыра;

13) законнар, әлегә Устав, жирлек Советы карарлары һәм төзелгән контракт нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

56 статья. Жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

1) үлемә;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) “Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында” 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 37 статьясындагы 10 өлешенә 11 яисә 11.1 пунктлары нигезендә контрактны өзү;

5) суд тарафыннан хезмәткә сәләтсез яисә хезмәткә сәләте чикләнгән дип танылу;

6) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылу яки үлгән дип игълан итү;

7) аңа карата судның гаепләү карары закон көченә керүе;

8) даими яшәү урынына Россия Федерациясә чикләреннән чыгу;

9) Россия Федерациясә гражданның туктату, чит ил гражданы - Россия Федерациясә халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданның туктату, аның нигезендә чит ил гражданы чит дәүләт органнарына сайланьрга, аларга чит дәүләт гражданның алырга йә яшәүгә рөхсәт алу яисә Россия Федерациясә гражданның Россия Федерациясә халыкара шартнамәсендә катнашучы булып тормаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документ яисә башка документ алу хокукына ия, аның нигезендә чит ил

гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы;

10) Хәрби хезмәткә чакыру яки аны алыштыра торган альтернатив гражданлык хезмәтенә жибәрелү;

11) жирлек үзгәртеп корылу, шулай ук жирлек бетерелгән очракта;

12) жирлек статусын шәһәр округы белән берләшүгә бәйле рәвештә югалту;

13) жирлек чикләрен яисә шәһәр округы белән жирлек берләшүен үзгәртү нәтижәсендә жирлек сайлаучыларының санын 25 проценттан артыгракка арттыру;

14) жирле администрация башлыгы вәкаләтләрен башкаручы муниципаль берәмлек башлыгы вазыйфасына керешү.

2. Башкарма комитет житәкчесе белән килешү түбәндәге якларның килешүе буенча яисә суд тәртибендә гариза нигезендә өзелергә мөмкин:

1) Жирлек Советы яисә жирлек Башлыгының - контракт шартларын жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә кагылышлы өлештә бозуга бәйле рәвештә, шулай ук законнарда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә бәйле рәвештә;

2) Татарстан Республикасы Президентының - контракт шартларын жирлекнең жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы өлештә, шулай ук законнарда билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә бәйле рәвештә;

3) Башкарма комитет житәкчесенә - жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары контракты шартлары бозылуга бәйле рәвештә.

VI Бүлек. БАШКА ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ҮЗАРА ХЕЗМӘТТӘШЛЕГЕ

57 статья. Жирлекнең Ревизия комиссиясе

1. Жирлекнең Ревизия комиссиясе даими гамәлдәге тышкы дәүләт финанс контроле органы булып тора һәм Жирлек Советы тарафыннан оештырыла.

2. Жирлекнең Ревизия комиссиясе рәистән һәм ике аудитордан тора.

Жирлекнең Ревизия комиссиясен оештыру һәм эшчәнлегә тәртибе, вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында» 2011 елның 07 февралендәге 6-ФЗ номерлы федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы федераль закон, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары, муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

Федераль законнар билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә Жирлекнең Ревизия комиссиясен оештыруны һәм эшчәнлеген хокукый жайга салу шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

3. Жирлек Советы Биектау муниципаль район Советы белән Биектау муниципаль районы Контроль-хисап палатасына тышкы муниципаль финанс

контролен гамэлгә ашыру буенча Жирлекнең Ревизия комиссиясе вәкаләтләрен бирү турында килешү төзәргә хокуклы.

58 статья. Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы, Жирлек Башкарма комитеты һәм Жирлекнең башка жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеге нигезләре

1. Әлеге Устав белән билгеләнгән вәкаләтләре бүлү нигезендә Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы һәм Жирлек Башкарма комитеты үз вәкаләтләрен мөстәкыйль башкаралар.

2. Жирлек Советы һәм Жирлек Башкарма комитеты законнар, әлеге Устав нигезендә билгеләнгән формаларда Жирлекнең икътисади һәм социаль үсеш процесслары белән нәтижәле идарә итү һәм аның халкы мәнфәгатьләрен кайгыртып эшләү максатыннан, үзара хезмәттәшлек итәргә тиеш.

3. Жирлек Советы һәм Жирлек Башкарма комитеты бер берсенә кабул ителгән хокукый документларны имзалаган көннән жиде көн эчендә юллайлар.

4. Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы жирлек Башкарма комитеты Житәчесенә жирлек Башкарма комитеты Житәкчесенә, жирлек Башкарма комитетының башка вазыйфай затларының хокукый актларын кабул итү, кире кагу, үзгәртү турында тәкъдим итәргә, шулай ук аларга суд тәртибендә шикаять белдерергә хокуклы.

5. Жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе Жирлек Советына, Жирлек Башлыгына жирлек Советының, Жирлек Башлыгының хокукый актларын кабул итү, кире кагу, үзгәртү турында тәкъдим итәргә, шулай ук аларга суд тәртибендә шикаять белдерергә хокуклы.

6. Жирлек Башлыгы жирлек Советы Башкарма комитеты Житәкчесенә жирлек Советы эшенең планнарын һәм жирлек Советы карарлары проектларын жирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә жибәрә.

7. Жирлек Советы һәм аның органнары, жирлек Башлыгы үткәрә торган утырышларда киңәш бирү тавышы хокукына ия жирлек Башкарма комитеты Житәкчесе, аның урынбасары яисә алар вәкаләт биргән затлар катнашырга хокуклы. Жирлек Башкарма комитетының вазыйфай затларының жирлек Советы утырышларында язма чакыру булганда катнашуы мәжбүри.

8. Жирлек башкарма комитеты Житәкчесе үткәрә торган утырышларда жирлек Башлыгы, жирлек Советы депутатлары катнашырга хокуклы.

9. Жирлекнең башка жирле үзидарә органнарының үзара бәйләнеше тәртибе Жирлек Советы тарафыннан билгеләнергә мөмкин.

59 статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнары арасында бәхәсне хәл итү

Жирлекнең жирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрен гамэлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килештерү процедураларын уздыру юлы белән яки суд тәртибендә хәл ителә.

VII Бүлек. САЙЛАУ КОМИССИЯСЕ

60 статья. Жирлекнең сайлау комиссиясе

1. Жирлек сайлау комиссиясе муниципаль сайлауларны, жирле референдумны, жирлек Советы депутатын, жирле үзидарәнең сайланулы органы эгъзасын, Жирлек башлыгын чакыртып алу, Жирлекнең чикләрен үзгәртү, Жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне эзерләүне һәм уздыруны оештыра.

2. Жирлек сайлау комиссиясе Жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасына керми торган муниципаль орган булып тора.

3. Жирлек Сайлау комиссиясе Жирлек Советы тарафыннан “Россия Федерациясе гражданны сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында” 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы нигезендә билгеләнгән тәртиптә булдырыла.

4. Жирлекнең сайлау комиссиясенә вәкаләтләре срогы биш елны тәшкит итә.

5. Жирлек сайлау комиссиясе хәлиткеч тавыш хокукына ия 10 эгъзадан оештырыла.

6. Жирлек сайлау комиссиясе эшчәнлеген финанс белән тәмин итү Жирлек бюджетында, Россия Федерациясе бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә, аерым юл белән карала.

7. Жирлек сайлау комиссиясе вәкаләтләре, аның эшчәнлеген тәртибе һәм гарантияләре федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлегә Устав белән жайга салына. Жирлек Советы мөрәжәгәте нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары буенча Жирлек сайлау комиссиясе вәкаләтләре территорияль сайлау комиссиясенә йөкләнергә мөмкин.

VIII Глава. МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ УЗУ ҺӘМ МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ ВАЗЫЙФАЛАРЫН БИЛӘУ

61 статья. Гомуми нигезләмәләр

1. Муниципаль хезмәт – хезмәт шартнамәсе (контракт) төзү юлы белән муниципаль хезмәт вазыйфаларында даими нигездә гамәлгә ашырыла торган гражданнының һөнәри эшчәнлегенә

2. Муниципаль хезмәт вазыйфалары Татарстан Республикасы законы белән раслана торган Татарстан Республикасында муниципаль хезмәт вазыйфалары реестры нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

3. Муниципаль хезмәтне финанслау Жирлек бюджеты чаралары хисабына гамәлгә ашырыла.

4. Россия Федерациясе дәүләт телен белгән гражданны муниципаль хезмәткә тигез керү мөмкинлегенә һәм аны узуга женесенә, расасына, милләтенә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфаи хәленә, яшәү урынына, дингә мөнәсәбәтенә, инануларына, ижтимагый берләшмәләргә каравына, шулай ук муниципаль хезмәткәрнең һөнәри һәм эшлекле сыйфатларына бәйлә булмаган башка тигез шартларга ия.

Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен кирәкле һөнәри белем дәрәжәсенә, муниципаль хезмәт стажына яисә белгечлек, эзерлек юнәлеше буенча эш стажына карата квалификация таләпләре муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләү өчен типлаштырылган квалификация таләпләре нигезендә Татарстан

Республикасы законы белән муниципаль хезмэт вазыйфалары классификациясе нигезендә билгеләнә торган муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

Вазыйфаи бурычларны үтәүгә кирәкле белемнәргә һәм күнекмәләргә квалификация таләпләре, муниципаль хезмәткәрнең һөнәри хезмәт эшчәнлегә өлкәсенә һәм төренә карап, аның вазыйфаи инструкциясе белән билгеләнә. Муниципаль хезмәткәрнең вазыйфаи инструкциясе белән шулай ук белгечлеккә, эзерлек юнәлешенә карата квалификация таләпләре дә каралырга мөмкин.

62 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфасы

1. Муниципаль хезмәт вазыйфасы – әлеге Устав нигезендә жирле үзидарә органындагы, Жирлекнең Сайлау комиссиясе аппаратында жирле үзидарә органының, жирлек Сайлау комиссиясенә, яисә муниципаль вазыйфа биләүче затның вәкаләтләре башкарылуын тәмин итү буенча билгеләнгән йөкләмәләр белән барлыкка килгән вазыйфа.

63 статья. Муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче зат, муниципаль хезмәткәр

1. Муниципаль вазыйфаларны биләүче затлар булып авыл жирлегә Башлыгы, жирлек Советы депутаты, даими нигездә эшләүче һәм юридик зат булган хәлиткеч тавыш хокукына ия муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе рәисе, секретаре, әгъзасы торалар.

2. Федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә муниципаль хезмәт вазыйфасы буенча Жирлек бюджет акчалары исәбеннән түләнә торган акчалата түләүгә бурычларын башкаручы граждан муниципаль хезмәткәр булып тора.

3. Жирле үзидарә органнары, Жирлек сайлау комиссиясе эшчәнлеген техник тәмин итү вазыйфаларын башкаручы затлар муниципаль хезмәт вазыйфаларын башкармыйлар һәм муниципаль хезмәткәрләр булып тормыйлар.

64 статья. Муниципаль хезмәткәрнең хокуклары һәм бурычлары

1. Муниципаль хезмәткәр түбәндәгеләргә хокуклы:

1) муниципаль хезмәттә биләгән вазыйфалары буенча аның хокукларын һәм бурычларын билгеләүче документлар, хезмәт вазыйфаларын башкару сыйфатын бәяләү критерийлары һәм хезмәт буенча күтәрелү шартлары белән танышырга;

2) хезмәт вазифаларын башкару өчен кирәк булган оештыру-техник чараларны тәмин итүгә;

3) хезмәт законнары, муниципаль хезмәт турында закон һәм хезмәт килешүе белән (контракт) туры китереп хезмәткә түләүгә һәм башка түләүләргә;

4) эш (хезмәт) вакытының тиешле дәвамлылыгын көйләү белән тәмин ителә торган ялга, ял көннәре һәм бәйрәм көннәренә, шулай ук еллык түләүле ялга;

5) билгеләнгән тәртиптә хезмәттәге вазыйфаларын башкару өчен кирәк булган материалларны һәм мәгълүматларны алырга, шулай ук жирле үзидарә органы һәм Жирлек Сайлау комиссиясе эшчәнлеген камилләштерү турында тәкъдимнәрен кертүгә;

6) үз инициативасы буенча вакантлы муниципаль хезмэт вазыйфасына конкурста катнашырга;

7) муниципаль хокук акты нигезендә Жирлек бюджеты хисабына өстәмә һөнәри белем алырга;

8) үзенең шәхси мәгълүматларын сакларга;

9) үзенең шәхси эшенең бөтен материаллары белән, һөнәри эшчәнлеге турында фикерләр һәм башка документлар белән аларны шәхси эшенә керткәнче танышып чыгарга, шулай ук үзенең язмача аңлатмаларын шәхси эшенә теркәргә;

10) һөнәри союзлар оештыру хокукын кертәп, ижтимагый-икътисадый һәм һөнәри мәнфәгатьләренә, үзенең хокукларын яклау өчен оешырга;

11) хезмэт законнары нигезендә шәхси хезмэт бәхәсләрен карап тикшерергә, муниципаль хезмәттә үзенең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен якларга, алар бозылган очракта, судка шикаять бирергә;

12) Россия Федерациясе законнары нигезендә, пенсия белән тәмин итүгә.

2. Муниципаль хезмәткәр, контракт буенча жирле администрация башлыгы вазыйфасын биләүче муниципаль хезмәткәрдән гайре, яллаучы вәкиленә (эш бирүче) алдан язма рәвештә кисәтәп, башка түләүле эшне башкарырга хокуклы, әгәр бу мәнфәгатьләр конфликтына китермәсә һәм «Россия Федерациясендә муниципаль хезмэт турында» 2007 елның 02 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль законда башкасы каралмаса.

3. Муниципаль хезмәткәр бурычлы:

1) Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституцион законнары, федераль законнары, Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасының законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, әлеге Уставны һәм башка муниципаль хокукый актларны үтәргә һәм аларның үтәлешен тәмин итәргә;

2) вазыйфаи инструкция нигезендә вазыйфаи бурычларны башкару;

3) вазыйфаи бурычларын үтәгәндә расасына, милләтенә, теленә, дингә һәм башка шартларга бәйсез рәвештә кеше һәм гражданның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен, шулай ук оешмаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәргә;

4) жирле үзидарә органында, Жирлек сайлау комиссиясе аппаратында билгеләнгән эчке хезмэт тәртибе, вазыйфаи инструкция кагыйдәләрен, хезмэт мәгълүматы белән эшләү тәртибен үтәргә;

5) вазыйфаи бурычларны тиешенчә башкару өчен кирәкле квалификация дәрәжәсен сакларга;

6) дәүләт серен һәм федераль законнар белән саклана торган башка серне тәшкит итүче белешмәләренә, шулай ук вазыйфаи бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә мәгълүм булган белешмәләренә, шул исәптән гражданның шәхси тормышына һәм сәламәтлегенә яисә аларның намусына һәм абруена кагылган белешмәләренә фаш итмәскә;

7) дәүләт һәм муниципаль, шул исәптән аңа хезмэт вазыйфаларын башкару өчен бирелгән милекне сакларга;

8) Россия Федерациясе законы белән билгеләнгән тәртиптә үзе һәм үзенең гаилә әгъзалары турында мәгълүматны тапшырырга;

9) яллаучыга (эш бирүчегә) Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыккан көнне Россия Федерациясе гражданлыгыннан чыгу турында яки чит ил дәүләте гражданлыгын алган көнне чит ил дәүләте гражданлыгын алу турында хәбәр итәргә;

10) федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне сакларга, йөкләмәләрен үтәргә, тыюларны бозмаска;

11) вазыйфай бурычларын үтәгәндә мәнфәгатьләр конфликтына китерергә мөмкин булган шәхси кызыксыну турында яллаучы (эш бирүче) вәкиленә язма рәвештә хәбәр итәргә һәм мондый конфликтны булдырмау чараларын күрергә.

4. Муниципаль хезмәткәр үзенә бирелгән хокуксыз йөкләмәне үтәргә хаксыз. Тиешле житәкчедән, муниципаль хезмәткәр фикеренчә, хокуксыз йөкләмә бирелгәндә, муниципаль хезмәткәр, йөкләмә биргән житәкчегә, әлеге йөкләмәне үтәгәндә бозылырга мөмкин булган федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары нигезләмәләре күрсәтелеп, әлеге йөкләмәнең хокуксызлыгын нигезләүне язма рәвештә тапшырырга тиеш. Әлеге йөкләмә житәкче тарафыннан язма рәвештә расланган очракта, муниципаль хезмәткәр аны үтәүдән баш тартырга тиеш. Муниципаль хезмәткәрнең хокуксыз йөкләмәсен үтәгән очракта һәм әлеге йөкләмәне биргән житәкче Россия Федерациясе законнары нигезендә жаваплы булалар.

65 статья. Муниципаль хезмәткәргә бирелгән гарантияләр

1. Муниципаль хезмәткәргә гарантияләр бирелә:

1) вазыйфа инструкциясе нигезендә аның хезмәт вазыйфаларын башкаруын тәмин итә торган эш шартлары;

2) вакытында һәм тулы күләмдә хезмәт хакын алуга хокук;

3) эш (хезмәт) вакытының нормаль дәвамлылыгын билгеләү белән тәмин ителгән ял, ял көннәре һәм бәйрәм көннәре бирелүгә, шулай ук еллык түләүле ялга хокук;

4) муниципаль хезмәткәргә һәм аның гаиләсенә, шул исәптән муниципаль хезмәткәр пенсиягә чыкканнан соң медицина хезмәте күрсәтү;

5) муниципаль хезмәткәрне тиешле еллар хезмәт иткән өчен һәм инвалидлык очрагында пенсия белән тәмин итү, шулай ук муниципаль хезмәткәр үзенә вазыйфасын башкарганга үлгән очракта, аның гаиләсенә пенсия белән тәмин итү;

6) вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә муниципаль хезмәткәрнең сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә зыян китерү очрагына мәжбүри дәүләт иминләштерүе;

7) муниципаль хезмәткәр муниципаль хезмәт узганда яисә аны туктатканнан соң авыру очрагында яисә хезмәткә сәләтне югалткан, әмма ул вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә барлыкка килгән очракта, мәжбүри дәүләт социаль иминләштерүе;

8) федераль законнарда каралган очракларда, тәртиптә һәм шартларда, вазыйфай бурычларын үтәүгә бәйле муниципаль хезмәткәрне һәм аның гаилә әгъзаларына карата көч кулландан, янаулардан һәм башка хокукый булмаган гамәлләрдән яклау.

2. Жирле үзидарә органы, Жирлек Сайлау комиссиясе бетерелүгә яки жирле үзидарә органы, Жирлек Сайлау комиссиясе аппараты хезмәткәрләре штаты

кыскаруга бэйле муниципаль хезмәткәр белән хезмәт килешүе өзелгәндә, муниципаль хезмәткәргә оешма бетерелү белән яки оешма хезмәткәрләре штаты кыскартылуга бэйле аны азат иткән очракта муниципаль хезмәткәрләр өчен хезмәт законнарында билгеләнгән гарантияләр бирелә.

3. Муниципаль хезмәткәрләргә Татарстан Республикасы законнары белән өстәмә гарантияләр бирелергә мөмкин.

66 статья. Муниципаль хезмәткәрнең дисциплинар җаваплылыгы

1. Дисциплинар гамәл кылган өчен - муниципаль хезмәткәр тарафыннан аңа йөкләнгән хезмәт бурычлары аның гаебе белән үтәлмәгән яисә тиешенчә үтәлмәгән өчен - яллаучы (эш бирүче) вәкиле түбәндәге дисциплинар чаралар кулланырга хокуклы:

- 1) кисәтү;
- 2) шелтә;
- 3) тиешле нигезләр буенча муниципаль хезмәттән азат итү.

2. Дисциплинар ярамаган гамәл кылган муниципаль хезмәткәр, аның дисциплинар җаваплылыгы турында мәсьәлә хәл ителгәнгә кадәр (ләкин бер айдан да артмаган вакытка), акчалата түләүне саклап вакытлыча хезмәт вазыйфаларын башкарудан азат ителергә мөмкин. Муниципаль хезмәткәрне хезмәт вазыйфаларын башкарудан азат итү бу очракта муниципаль хокук акты белән башкарыла.

3. Дисциплинар җаваплылык куллану һәм кире алу тәртибе хезмәт турында законнар белән билгеләнә.

IX Бүлек. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ ГРАЖДАНЛЫК-ХОКУК ҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЛӘРЕ

67 статья. Жирлекнең юридик зат хокукына ия булган жирле үзидарә органнары

1. Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә юридик зат хокукы Жирлек Советына һәм Жирлек Башкарма комитетына бирелә.

2. Жирлек Советы карары буенча Жирлек Башкарма комитеты структурасы нигезендә, юридик зат хокукы Жирлек Башкарма комитетының башка органнарына бирелә ала.

68 статья. Юридик зат буларак Жирлекнең жирле үзидарә органнары

1. Жирлек исемнән Жирлек башлыгы мөлкәти һәм башка хокуклар һәм бурычлар алырга һәм гамәлгә ашырырга, ышанычнамәсез судта чыгыш ясарга мөмкин.

2. Юридик зат хокуклары бирелгән Жирлекнең жирле үзидарә органнары идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыру өчен төзелә торган муниципаль казна учреждениеләре була һәм федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик затлар буларак дәүләт теркәве узарга тиеш.

69 статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнарын финанслау

Жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеген финанс тәмин итүе бары тик Жирлек бюджетының үзенең кереме хисабына гына гамәлгә ашырыла.

Х Бүлек. ЖИРЛЕК БАШЛЫГЫ ҺӘМ ЖИРЛЕКНЕҢ БАШКА ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНА БИРЕЛӘ ТОРГАН СОЦИАЛЬ ҺӘМ БАШКА ТӨР ГАРАНТИЯЛӘР

70 статья. Жирлек Башлыгы һәм Жирлекнең башка вазыйфаи затларына бирелә торган социаль һәм башка төр гарантияләр

Жирлек Башлыгының һәм Жирлекнең башка вазыйфаи затларының социаль һәм башка гарантияләре «Татарстан Республикасында муниципаль берәмлек вәкилләккә органы депутатының, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында» 2009 елның 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм Жирлек Советы карарлары нигезендә билгеләнә.

71 статья. Жирлек Советы депутаты һәм башка вазыйфаи затлар эшчәнлегенә социаль һәм башка төр гарантияләре

1. Азат ителмәгән нигездә эшләүче Жирлек Советы депутатына Жирлек Советы һәм аның органнары утырышларында катнашу, Жирлек Советы йөкләмәләрен үтәү чорында, гамәлдәге законнар нигезендә акчалата компенсация һәм башка төр түләүләр түләнә.

2. Азат ителмәгән нигездә вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы Жирлек Башлыгы урынбасарына Жирлек Башлыгы вазыйфаларын башкарган вакытта әлеге Устав белән каралган очрақларда, Жирлек башлыгының айлык акчалата бүләкләвенәң 90%ы күләмендә бүләкләү түләнелә.

3. Жирлекнең Ревизия комиссиясе һәм Сайлау комиссиясе әгъзаларына законнар, Жирлек Советы карарлары нигезендә, бу органнарның эшендә катнашкан вакытта акчалата түләү каралган.

72 статья. Жирлек Башлыгы, Жирлек Советы депутатларының кагылыгысызлыгы гарантияләре

1. Жирлек Советы депутатларының, шул исәптән Жирлек Башлыгының, аларны жинаять яисә административ җаваплылыкка җәлеп иткәндә, тоткарлаганда, кулга алганда, тентүдә, сорау алганда, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылуда, шулай ук Жирлек Советы депутатларына карата алар биләгән торак урынын һәм (яисә) хезмәт урынын, багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын, язышуларын, алар кулланган элемент чараларын, документларын тикшерү буенча оператив-эзләнү чаралары үткәргәндә, хокуклары гарантияләре федераль законнар белән билгеләнә.

2. Федераль закон нигезендә Жирлек Советы депутаты әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң, жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә федераль законда алар өчен җаваплылык каралган Жирлек Советы депутаты тарафыннан җибәрелгән халык алдында кимсетүләр, яла ягу яисә башка хокук бозулар очрақларына кагылмый.

XI Бүлек. ЖИРЛЕКНЕҢ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРЭ ОРГАННАРЫ НӘМ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНЫҢ ЖАВАПЛЫЛЫГЫ

73 статья. Жирлекнең жирле үзидарэ органнары нәм вазыйфаи затлары жаваплылыгы

Жирлекнең жирле үзидарэ органнары нәм вазыйфаи затлары Жирлек халкы, дәүләт, физик нәм юридик затлар алдында федераль законнар нигезендә жаваплылык тота.

74 статья. Жирле үзидарэ органнарының, Жирлек Советы депутатларының Жирлек халкы алдында жаваплылыгы

1. Жирле үзидарэ органнарының Жирлек халкы алдында жаваплылыгы, федераль законнар белән бигеләнгән тәртиптә килеп туа.

2. Жирлек Советы депутатларының, шул исәптән Жирлек Башлығының Жирлек халкы алдында жаваплылыгы тиешле депутатның аны сайлап куйган Жирлек халкы ышанычын югалткач килеп туа.

3. Жирлек халкы ышанычын югалткан Жирлек Советы депутаты, шул исәптән Жирлек Башлығы әлеге Уставның 14 статьясында каралган очрақларда нәм тәртиптә кире чакыртып алынырга мөмкин.

75 статья. Жирлекнең жирле үзидарэ органнары нәм вазыйфаи затларының дәүләт алдында жаваплылыгы

1. Федераль законнар нигезендә Жирлек Советының, Жирлек Башлығының дәүләт алдында жаваплылыгы, алар тарафыннан Россия Федерациясе Конституциясе, федераль конституцион законнар, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары нәм әлеге Уставы бозылган очрақта, шулай ук жирле үзидарэ органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләре үтәлмәгән очрақта тиешле суд карары нигезендә туа.

2. Жирлек Советын тарату, Жирлек Башлығының вазыйфасыннан баш тартуы нәм отставкага чыгарылуы нигезләре нәм тәртибе «Россия Федерациясендә жирле үзидарэ оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнә.

76 статья. Жирле үзидарэ органнарының нәм үзидарэ органнары вазыйфаи затларының физик нәм юридик затлар алдында жаваплылыгы

Жирле үзидарэ органнарының нәм үзидарэ органнары вазыйфаи затларының физик нәм юридик затлар алдында жаваплылыгы федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә килеп туа.

77 статья. Жирле үзидарэ органнарының нәм үзидарэ органнарының вазыйфаи затларының карарлары нәм гамәлләренә (гамәл кылмаулары), гражданның турыдан-туры үз теләген белдерү юлы белән кабул ителгән карарларны судка шикаять итү

Жирле үзидарә органнарының һәм үзидарә органнарының вазыйфаи затларының карарлары һәм гамәлләре (гамәл кылмаулары), гражданнарның турыдан-туры үз теләген белдерү юлы белән кабул ителгән карарлар судка яки арбитраж судка, законнар белән билгеләнгән тәртиптә шикаять ителергә мөмкин.

78 статья. Ышанычны югалтуга бәйле муниципаль вазыйфаларны биләүче затларны эштән чыгару (вазыйфадан азат итү)

1. Муниципаль вазыйфаны биләүче зат, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукый актларда каралган тәртиптә, түбәндәге очракларда ышанычны югалту сәбәпле азат ителергә тиеш (вазыйфадан азат ителү):

1) мәнфәгатьләр конфликты килеп чыкканда зат тарафыннан, конфликтның бер ягы буларак, аны булдырмый калу һәм хәл итү буенча чаралар күрелмәү;

2) үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләрне тапшырмау яки белә торып дәрәс булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр тапшыру;

3) затның түләүле нигездә коммерцияле оешманың идарә органнарында эшчәнлек алып баруы, федераль законнарда каралган очраклардан кала;

4) зат тарафыннан эшмәкәрлек эшчәнлегә алып бару;

5) әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, затның идарә органнары, попечительләр яисә күзәтү советлары, чит ил коммерциячел булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керүе.

2. Үзенә буйсынган затның мәнфәгатьләр конфликтына китерә торган яисә китерергә мөмкин булган шәхси кызыксынуы барлыкка килү турында билгеле булган муниципаль вазыйфаны биләүче зат ышанычын югалтуга бәйле рәвештә эштән чыгарылырга (вазыйфасыннан азат ителергә) тиеш, шулай ук муниципаль вазыйфаны биләүче зат, аның буйсынуындагы зат конфликтның бер ягы буларак, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яисә) жайга салу чараларын күрмәгәндә.

3. Коррупциячел хокук бозу кылган өчен ышанычны югалтуга бәйле рәвештә муниципаль вазыйфаны биләүче затка карата эштән азат итү (вазыйфасыннан азат итү) рәвешендә жәза куллану турында белешмәләр, ул тиешле вазыйфаны биләгән жирле үзидарә органы тарафыннан «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясында каралган ышанычны югалтуга бәйле рәвештә эштән азат ителгән затлар реестрына кертелә.

ХII Бүлек. ЖИРЛЕКНЕҢ МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАРЫ

79 статья. Жирлекнең муниципаль хокукый актлар системасы

1. Жирлекнең муниципаль хокукый актлар системасына керәләр:

1) Жирлек Уставы, жирле референдумда (гражданнар жыенында) кабул ителгән хокукый актлар;

2) Жирлек Советының норматив һәм башка хокукый актлары;

3) Жирлек Башлыгының, Жирлек Башкарма комитетының, башка жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затларының әлеге Устав белән каралган хокукый актлары.

2. Жирле референдумда кабул ителгән Устав һәм хокукый актлар итеп рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль хокук актлар системасында югары юридик көчкә ия булган актлар булып тора, туры көчкә ия һәм Жирлекнең бөтен территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль хокук актлары әлеге Уставка һәм жирле референдумда кабул ителгән хокук актларына каршы килергә тиеш түгел.

3. Жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары һәм органнары кабул иткән муниципаль хокук актлары Жирлекнең бөтен территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш.

Муниципаль хокукый актларны үтәмәгән өчен гражданның, оешмаларның, шәхесләрнең, дәүләт һәм муниципаль органнарының вазыйфаи затлары һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

4. Муниципаль хокукый актлар юкка чыгарылырга яисә аларның гамәлдә булуы муниципаль хокукый актны гамәлдән чыгару яисә туктатып тору вакытына тиешле муниципаль хокукый актны кабул иткән (чыгарган) жирле үзидарә органнары яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан, мондый органнар яисә тиешле вазыйфалар бөтенләй очракта яки күрсәтелгән органнарның яисә вазыйфаи затларның - жирле үзидарә органнары яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи затларының вәкаләтләре исемлеге үзгәргән очракта, муниципаль хокукый актның гамәлдә булуын туктатып тору вакытына тиешле муниципаль хокукый актны, шулай ук суд тарафыннан кабул итү (бастырып чыгару) кертелгән, ә жирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны җайга сала торган өлешендә - Россия Федерациясе дәүләт һәм муниципаль органнарының вәкаләтле органы (Татарстан Республикасы дәүләт һәм муниципаль органнарының вәкаләтле органы) тарафыннан үзгәртелергә мөмкин.

5. Норматив характерда булмаган муниципаль хокукый актның гамәлдә булуы аны кабул иткән (чыгарган) жирле үзидарә органы яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи заты тарафыннан Россия Федерациясенә эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилләр турында законнар нигезендә Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкиленең тиешле күрсәтмәсе алынган очракта кичекмәстән туктатылып тора. Бирелгән күрсәтмәнең үтәлеше турында жирле үзидарәнең башкарма-күрсәтмә органнары яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилгә өч көн эчендә, ә жирле үзидарәнең вәкилләкле органнарына алар карар кабул иткән көннән алып өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә тиеш.

80 статья. Гражданның туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарлар

1. Жирле әһәмияткә ия булган мәсьәләләрне турыдан-туры Жирлек халкы тарафыннан чишү жирле референдумда белдерелгән гражданның туры ихтыяр белдерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Әгәр жирлектә яшәүчеләрне турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен муниципаль норматив хокукый акт кабул итү (бастырып чыгару) өстәмә таләп ителсә, компетенциясенә күрсәтелгән актны кабул итү (бастырып чыгару) кәргән жирлекнең жирле үзидарә органы яисә жирле үзидарәнең вазыйфай заты референдумда кабул ителгән карар үз көченә кәргән көннән алып 15 көн эчендә тиешле муниципаль норматив хокукый актны әзерләү һәм (яисә) кабул итү вакытын билгеләргә тиеш. Күрсәтелгән срок өч айдан арта алмый.

3. Гражданның турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль норматив хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу Жирлек Башлыгын чакыртып алу яки Жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез булып тора.

81 статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокук актларының төрләре

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары аларга йөкләнгән вәкаләтләренә башкарганда түбәндәге муниципаль хокукый актларны чыгаралар:

1) Жирлек Советы – Жирлек Советының карарлары;

2) Жирлек Башлыгы - Жирлек Башлыгы карарлары һәм боерыклары, Жирлек Башкарма комитеты карарлары һәм боерыклары.

2. Жирле үзидарәнең башка вазыйфай затлары үзләренең статусларын билгеләүче әлеге Устав, башка муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә күрсәтмәләр һәм боерыклар чыгара.

82 статья. Муниципаль хокукый актларны әзерләү

1. Муниципаль хокукый актлар проектлары Жирлек Башлыгы, Жирлек Советы депутатлары, Жирлек жирле үзидарәсенә башка сайланулы органнары, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициатив төркемнәре, Биектау районы прокуроры, шулай ук аны алып бару мәсьәләләре буенча Жирлекнең Ревизион комиссиясе тарафыннан кертеләргә мөмкин

2. Биектау муниципаль районы прокуроры үз вәкаләтләрен тормышка ашырган вакытта гамәлдә булган муниципаль норматив хокукый актларны камилләштерергә кирәккә билгеләнгәндә, муниципаль норматив хокукый актларны үзгәртү, юкка чыгару яки кабул итү турында тәкъдимнәр кертәргә хокуклы.

3. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртибе һәм аларга беркетелә торган документларның исемлегә һәм формасы Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы Регламенты нигезендә билгеләнәләр.

83 статья. Жирлек Советының хокукый актлары

1. Үз компетенциясенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав керткән мәсьәләләр буенча Жирлек Советы Жирлек

территориясендә башкару өчен мәжбүри булган кагыйдэләрне билгели торган карарлар, Жирлек Башлыгын отставкага чыгару турында карар, шулай ук Жирлек Советы эшчәнлеген оештыру һәм аның компетенциясенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав тарафыннан кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар кабул итә.

2. Жирлек территориясендә үтәү өчен мәжбүри булган кагыйдэләрне билгели торган Жирлек Советы карарлары, әгәр федераль законнарда башкасы билгеләнмәгән булса, Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3. Жирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләүне, үзгәртүне һәм бетерүне, жирлек бюджеты акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан Жирлек Советы карарлары Жирлек Советы каравына бары тик Жирлек Башкарма комитеты җитәкчесе булып торучы Жирлек Башлыгы инициативасы яисә аның бәяләмәсе булганда гына кертелергә мөмкин. Күрсәтелгән бәяләмә Жирлек Башкарма комитетына карар проекты тәкъдим ителгән көннән алып утыз көн эчендә Жирлек Советына тапшырыла.

4. Жирлек Советы карарлары Жирлек Башлыгы тарафыннан аларны кабул иткәннән соң өч көн эчендә имзалана һәм әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә халыкка җиткерелә.

84 статья. Жирлек Башлыгының хокукый актлары

Жирлек Башлыгы законнарда, әлеге Уставта, Жирлек Советы карарларында билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә Жирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча, шулай ук әлеге Устав вәкаләтләренә кертелгән башка мәсьәләләр буенча «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә карар һәм күрсәтмәләр чыгара.

Жирлек башлыгы федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, әлеге Уставта, Жирлек Советының норматив хокукый актларында билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә, жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча һәм жирле үзидарә органнарына федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча Жирлек Башкарма комитеты карарларын, шулай ук Жирлек Башкарма комитетының эшен оештыру мәсьәләләре буенча күрсәтмәсен чыгара.

85 статья. Жирлек Башкарма комитеты хокукый актлары

1. Жирлек Башлыгы үз вәкаләтләре чикләрендә федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, әлеге Уставта, Жирлек Советының норматив хокукый актларында билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча башкарма комитетның карарларын һәм жирле үзидарә органнарына федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында бирелгән аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру белән бәйле мәсьәләләр, шулай ук Жирлек башкарма комитетының эшен оештыру мәсьәләләре буенча күрсәтмәләрен чыгара.

2. Башкарма комитет карарлары һәм күрсәтмәләре, әгәр башка тәртип законнарда, әлегә Уставта яисә карар (боерык) белән билгеләнмәгән булса, аларны имзалаган көннән үз көченә керә.

86 статья. Муниципаль норматив хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм аларның үз көченә керү тәртибе

1. Жирлек Советы карарлары, әгәр башкасы карарның үзе тарафыннан билгеләнмәгән булса, Жирлек Башлыгы имзалаган көннән соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Салымнар һәм жыемнар турында Жирлек Советының норматив хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Жирлек Советының Уставны кабул итү яисә әлегә Уставка үзгәрешләр кертү турындагы карарлары федераль законда, әлегә Уставта билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Жирлек Башлыгының, жирле үзидарәнең башка вазыйфай затларының хокукый актлары имзаланган көннән үз көченә керә, әгәр актларның үзләре белән башкасы билгеләнмәгән булса.

3. Оештыручысы муниципаль берәмлек булган оешмаларның хокукый статусын билгеләүче кеше һәм гражданның хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагыла торган муниципаль норматив хокукый актлар, шулай ук жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләр, ТР, Биектау муниципаль районы, Биектау ст. т/юл бистәсе, Совет урамы, 13 нче йорт адресы буенча урнашкан Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлегә Башкарма комитеты бинасында урнашкан мәгълүмати стендта һәм Биектау муниципаль районының “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә: <http://y Kavanaugh-tatarstan.ru> веб-адресы буенча урнаштырып рәсми басылып чыкканнан (халыкка житкерелгәннән) соң үз көченә керә.

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары: исеме, имзалау датасы (Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен - шулай ук аны Жирлек Советы кабул иткән дата), теркәү номеры, хокукый актны имзалаган вазыйфай зат исеме, мөһер булырга тиеш.

5. Жирлекнең бюджеты турында, аның үтәләше турында хисап хакында, жирле салымнар һәм жыемнар билгеләү турында карарлар, Жирлек Советы Регламенты, Жирлек Советы, Жирлек Башлыгы тарафыннан кабул ителгән башка норматив хокукый актлар, аларны имзалаган көннән алып жиде көн эчендә рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш, моңа федераль закон белән таратылуы чикләнгән белешмәләр булган муниципаль норматив хокукый актлар яисә аларның аерым нигезләмәләре керми.

6. Муниципаль сайлауларны, жирле референдумны, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләү турында, Жирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләсе, Жирлек башлыгын һәм аның урынбасарын сайлау турындагы норматив булмаган хокукый актлар һәм законнар нигезендә башка актлар мәжбүри рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

7. Законнар яисә әлегә Устав нигезендә рәсми басылып чыгуы (халыкка житкерелүе) мәжбүри булмаган норматив булмаган муниципаль хокукый актлар

аларны чыгарган органнар яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары карары буенча бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) мөмкин.

8. Басып чыгарганда (халыкка житкергәндә) муниципаль хокукый актның реквизитлары күрсәтелә.

Муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) түбәндәгеләр белән гамәлгә ашырыла:

-хокукый акт текстын яки хокукый акт проектын “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникацияләр челтәрендә Биектау муниципаль районының рәсми сайтында <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/> веб-адресы буенча урнаштыру

-хокукый акт текстын Жирлек торак пунктлары территориясендәге махсус мәгълүмати стендларда урнаштыру. Күрсәтелгән стендларның саны һәм аларның урнашкан урыны Жирлек Советы тарафыннан раслана һәм Жирлек халкы муниципаль хокукый акт тексты белән беринди тоткарлыксыз таныша алу мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш;

- хокукый акт текстын Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru/> адресы буенча урнаштыру.

- Россия Юстиция министрлыгының «Россия Федерациясендә норматив хокукый актлар» порталында хокукый актны урнаштыру (<http://pravo-minjust.ru>, <http://хокук-минюст.рф> Теркәү челтәр басмасы буларак теркәлү: Эл № ФС77-72471 05.03.2018).

9. Муниципаль хокукый актны бастырып чыгарганда (халыкка житкергәндә) массакуләм мәгълүмат чарасы чыгу датасы яки тиешле акт халыкка житкерү датасы турында белешмәләр актны тарату (өләшү) башлану датасына яисә аны мәгълүмати стендта урнаштыру датасына туры килергә тиеш.

10. Муниципаль норматив хокукый актлар, шул исәптән жирле референдумда (гражданнар жыенында) кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән, Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш, аны оештыру һәм алып бару Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

87 статья. Муниципаль хокукый актларны юкка чыгару һәм аларны гамәлдән чыгару

1. Муниципаль хокукый актлар юкка чыгарылырга яисә аларның гамәлдә булуы тиешле муниципаль хокукый акт кабул иткән (чыгарган) жирле үзидарә органнары яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан, мондый органнар яисә тиешле вазыйфалар бетерелгән очракта, яки күрсәтелгән органнарның яисә вазыйфаи затларның - жирле үзидарә органнары яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи затларының вәкаләтләре исемлеге үзгәргән очракта, вәкаләтләренә муниципаль хокукый актның гамәлдә булуын туктатып тору вакытына тиешле муниципаль хокукый акт кабул итү (бастырып чыгару) кертелгән жирлекнең жирле үзидарә органнары яисә жирле үзидарә вазыйфаи затлары, шулай ук суд тарафыннан; ә жирле үзидарә органнары тарафыннан аларга федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны жайга сала торган өлешендә - Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенен

вәкаләтле органы (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә вәкаләтле органы) тарафыннан (Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органы) үзгәртелергә мөмкин.

Норматив характерда булмаган муниципаль хокукий актның гамәлдә булуы аны кабул иткән (чыгарган) жирле үзидарә органы яисә жирле үзидарәнәң вазыйфаи заты тарафыннан Россия Федерациясенә эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилләр турында законнар нигезендә Россия Федерациясә Президенты каршындагы Эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкиленәң тиешле күрсәтмәсә алынган очракта кичекмәстән туктатылып тора. Бирелгән күрсәтмәнәң үтәләше турында жирле үзидарәнәң башкарма-күрсәтмә органнары яисә жирле үзидарәнәң вазыйфаи затлары Россия Федерациясә Президенты каршындагы Эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилгә өч көн эчендә, ә жирле үзидарәнәң вәкилләклә органнарына алар карар кабул иткән көннән алып өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә тиеш.

2. Суд карары нигезендә муниципаль берәмлек статусын билгеләү турында Татарстан Республикасының яңа законы үз көченә кергәнчә гамәлдә булмаган муниципаль берәмлек статусын билгеләү хакында Татарстан Республикасы законы карары буенча закон көченә кергәнчә кабул ителгән күрсәтелгән муниципаль берәмлекнәң муниципаль хокукий актларын суд тәртибендә гамәлгә яраксыз дип тану яисә муниципаль хокукий актлар күрсәткечләрен гамәлдән чыгару өчен нигез була алмый.

ХІІІ Бүлек. ЖИРЛЕКНӘң ИКЪТИСАДИ НИГЕЗЕ

Статья 88. Жирлекнәң муниципаль мөлкәте

1. Жирлекнәң жирле үзидарәсә икътисадый нигезен Жирлекнәң муниципаль милкендәгә мөлкәт, Жирлек бюджеты акчалары, шулай ук Жирлекнәң мөлкәти хокуклары тәшкил итә.

2. Жирлек милкендә булырга мөмкин:

1) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән жирле әһәмияттәгә мәсьәләләренә хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

2) Жирлек жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт, федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очракларда, шулай ук «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясындагы 4 өлешендә каралган тәртиптә үзләренә тапшырылган жирлекнәң жирле үзидарә органнарының аерым вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт;

3) Жирлекнәң жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнәң вазыйфаи затлары, муниципаль хезмәткәрләр, муниципаль предприятиеләр һәм жирлек учреждениеләре хезмәткәрләре эшчәнлеген Жирлек Советы норматив хокукий актлары нигезендә тәәмин итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

4) жирле үзидарэ органнарына аларны хэл итү федераль законнар белэн бирелгэн һәм Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләренә хэл итү өчен кирәкле мөлкәт;

5) «Россия Федерациясендә жирле үзидарэ оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 3 һәм 4 өлешләре нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хэл итү өчен билгеләнгән мөлкәт, шулай ук «Россия Федерациясендә жирле үзидарэ оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 17 статьясындагы 1, 1.1 өлешләре нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хэл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт.

3. Әлеге статьяның 2 өлеше таләпләренә туры килми торган мөлкәткә милек хокукы барлыкка килгән очракта, күрсәтелгән мөлкәтнең профиле үзгәртелергә (максатчан билгеләнешен үзгәртәргә) яисә читләштерелергә тиеш. Мондый мөлкәтне читләштерү тәртибе һәм сроклары федераль закон белән билгеләнә.

89 статья. Жирлекнең муниципаль мөлкәтенә ия булу, куллану һәм идарә итү

1. Жирле үзидарэ органнары Жирлек исеменнән Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителә торган жирле үзидарэ органнарының норматив хокукый актлары нигезендә муниципаль мөлкәткә мөстәкыйль ия булалар, файдаланалар һәм аның белән эш итәләр.

2. Жирлек муниципаль мөлкәтен хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары федераль законнар нигезендә Совет карары белән билгеләнә.

3. Муниципаль мөлкәтне файдаланудан һәм хосусыйлаштырудан керемнәр Жирлек бюджетына керә.

4. Жирле үзидарэ органнары Совет раслаган тәртип нигезендә муниципаль мөлкәтне Жирлекнең физик һәм юридик затларына, Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнарына (Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына) һәм башка муниципаль берәмлекләренәң жирле үзидарэ органнарына вакытлыча яисә даими файдалануга тапшырырга, федераль законнар нигезендә башка килешүләр башкарырга, читләштерергә, гамәлгә ашырырга хокуклы.

5. Жирле үзидарэ органнары муниципаль мөлкәт реестрларын Россия Федерациясе Хөкүмәте, федераль башкарма хакимият органы билгеләгән тәртиптә алып баралар.

90 статья. Муниципаль предприятие, учреждение һәм хужалык жәмгыятьләре

1. Жирлек муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзи, үзгәртеп кора һәм бетерә, хужалык жәмгыятьләре, шул исәптән жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хэл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципальара оешмалар төзүдә катнаша ала. Муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләргә карата гамәлгә куючының функцияләрен һәм вәкаләтләрен вәкаләтле жирле үзидарэ органнары гамәлгә ашыра.

2. Жирле үзидарэ органы муниципаль предприятиелэр һәм учреждениелэрнең эшчәнлеге максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый.

3. Жирле үзидарэнең вәкаләтле органы законнар нигезендә муниципаль предприятиелэр һәм учреждениелэр житәкчеләрен үз вазыйфасына билгеләп куя һәм вазыйфаларыннан азат итә, аларның эшчәнлеге турындагы хисапларны әлеге статьяда каралган тәртиптә тыңлый.

Муниципаль унитар предприятиелэр, жирлек учреждениеләре житәкчеләре Россия Федерациясенә хезмәт турындагы законнары һәм жирле үзидарэ органнарының норматив хокукый актлары нигезендә вазыйфага шартнамә нигезендә билгеләнәп куела.

4. Жирлекнең жирле үзидарэ органнары муниципаль берәмлек исемнән Жирлек муниципаль казна учреждениеләре йөкләмәләре буенча субсидиар җавап бирә һәм аларны үтәүне Россия Федерациясе Гражданнар кодексында билгеләнгән тәртиптә тәмин итә.

5. Жирлекнең муниципаль учреждениеләре жирле үзидарэ органына үз эшчәнлеге нәтижәләре турында һәм үзләренә беркетелгән Жирлек муниципаль мөлкәтеннән файдалану турында жирле үзидарэ органы билгеләгән тәртиптә төзелә һәм раслана торган, һәм башкарма хакимиятнең бюджет, салым, иминият, валюта, банк эшчәнлеге өлкәсендә дөүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый җайга салу функцияләрен башкаручы федераль органы билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә хисапларны тапшыра.

Хисап чоры тәмамланганнан соң, Жирлекнең муниципаль предприятиеләре жирле үзидарэ органына бухгалтерлык хисабы һәм исемлеге жирле үзидарэ органы тарафыннан билгеләнә торган башка документлар тапшыра.

6. Муниципаль предприятиелэр һәм учреждениелэр житәкчеләре Жирлек Советы алдында эшчәнлек нәтижәләре турында елга кимендә бер тапкыр хисап тоталар.

7. Жирле үзидарэ органы таләбе буенча муниципаль предприятиелэр һәм учреждениелэр житәкчеләре ел саен, еллык хисап бирү белән бергә, муниципаль предприятиенең яисә учреждениенең финанс-хужалык эшчәнлеге нәтижәләре турында аңлатма язуы тапшырырга тиеш.

8. Вақытлыча мәжбүри хисаплылыктан тыш, муниципаль предприятиелэр һәм учреждениелэр житәкчеләре үзләре житәкләгән муниципаль предприятиелэр һәм учреждениеләрнең эшчәнлекләре турында Жирлекнең жирле үзидарэ органнары сораулары буенча шул сорауларда билгеләнгән күләмнәрдә һәм срокларда мәгълүмат һәм хисаплар бирергә тиеш. Жирле үзидарэнең вәкаләтле органы билгеләгән очракларда Жирлек муниципаль предприятиесенә бухгалтерлык исәп-хисабы бәйсез аудитор тарафыннан ел саен мәжбүри аудиторлык тикшерүе узарга тиеш.

Муниципаль предприятиелэр һәм учреждениелэр житәкчеләре бирелгән хисаплылыкның дәрәҗәсигә һәм үз вақытында башкарылуы өчен шәхси җаваплы булалар.

91 статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятие, учреждение һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләре

Жирлекнең жирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар белән, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре, законнарда башкасы билгеләнмәсә, шартнамә нигезендә төзелә.

XIV Бүлек. ЖИРЛЕКНЕҢ ФИНАНС НИГЕЗЕ

92 статья. Жирлек бюджеты

1. Жирлек үз бюджетына ия.
2. Жирлек бюджеты Жирлек Советының муниципаль норматив хокукый акты рәвешендә әзерләнә һәм раслана.
3. Жирлек бюджетында жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга юллана торган керемнәр, һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан аларга федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итү өчен бирелгән субвенцияләр, шулай ук күрсәтелгән керемнәр һәм субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган Жирлек бюджеты тиешле чыгымнары аерым карала.
4. Жирлекнең жирле үзидарә органнары Россия Федерациясенә федераль законнарында һәм алар нигезендә кабул ителә торган башка норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә федераль дәүләт хакимияте органнарына һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына Жирлек бюджеты үтәлеше турында хисаплар тапшыра.

93 статья. Жирлектә бюджет процессы

1. Жирлек бюджетының проекты төзү һәм карау, Жирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен тикшереп торыу, Жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап төзү һәм раслау Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән һәм аның нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы Бюджет кодексында каралган таләпләрне үтәп, Жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль гамәлгә ашырыла.
2. Жирлек бюджеты прокты, Жирлекнең бюджетын раслау турында Жирлек Советы карары, аның үтәлеше турында еллык хисап, квартал саен бирелә торган Жирлек бюджеты үтәлеше турында һәм жирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләре саны һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләре саны турында аларның хезмәте өчен түләүгә факттагы чыгымнар күрсәтелеп белешмәләр, Жирлек торак пунктлары территориясендә махсус мәгълүмат стендларында яисә Биектау муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында: <http://vysokayuka.tatarstan.ru/> веб-адресы буенча урнаштыру юлы белән рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.
3. Жирле салымнар турында муниципаль норматив хокукый актларга үзгәрешләр кертү хакында Жирлек Советы муниципаль норматив хокукый актлары, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен үзгәртүгә китерә

торган, чираттагы финанс елында һәм план чорыннан үз көченә керә торган Жирлек Советының муниципаль норматив хокукый актлары чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджеты турындагы карар проекты Жирлек Советына кертелергә 10 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

4. Жирлек бюджеты проекты өч елга төзелә һәм раслана (чираттагы финанс елы һәм план чоры).

5. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджеты проекты Жирлекнең чыгым йөкләмэләрен финанс белән тәмин итү максатларында социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.

6. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджеты проекты, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә, Жирлекнең Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм срокларда төзелә.

7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджеты проекты түзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Федераль Жыенына Россия Федерациясе Президенты юлламасы нигезләмәләре;

- Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юлламасы;

- Жирлек бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләре;

- социаль-икътисади үсеш турында фаразлау (прогноз);

- озак сарф бюджет фаразлавы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразы үзгәрүе проекты);

- муниципаль программалар (муниципаль программалар проектлары, муниципаль программалар үзгәрүе проектлары).

8. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджеты турындагы карарда бюджет керемнәренә гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты керә торган бюджетның төп характеристикалары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы законнарында, Жирлек Советының муниципаль хокукый актларында (бюджет турындагы карардан тыш) билгеләнгән башка күрсәткечләр булырга тиеш.

9. Жирлек бюджеты турында карар белән расланалар:

- Жирлек бюджеты керемнәренә төп администраторлары исемлеге;

- Жирлек бюджеты дефицитын финанслау чыганакларының төп администраторлары исемлеге;

- чыгымнарның төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләренә) яки чыгымнарның төрләре бюджетлар чыгымнары классификациясенә чираттагы финанс елына һәм план чорына бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм (яки) эшчәнлекнең программада каралмаган юнәлешләре), төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Жирлек Советы муниципаль хокукый акты

нигезендә билгеләнгән очракларда бюджетлар чыгымнары классификациясенә бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет расланган очракта план чорының беренче елына шартлы раслана торган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнешле Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына бюджет чыгымнары гомуми күләменә кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнешле Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары;

- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче (чираттагы финанс елы) елның 1 январена торышы буенча муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге;

- Россия Федерациясә Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, Жирлек Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән Жирлек бюджетының башка күрсәткечләре.

10. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджеты турында карар проекты расланган бюджетның план чоры параметрларын үзгәртү һәм бюджет проектының икенче ел план чорының параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджеты турында карар проекты план чорының расланган бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерә һәм төзелә торган бюджетның план чорының икенче елы күрсәткечләрен раслай.

11. Жирлек Советына бюджет турындагы карар проекты белән бер үк вакытта түбәндәгеләр тапшырыла:

- Жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенә чираттагы финанс елына һәм план чорына төп юнәлешләре;

- ағымдагы финанс елның узган чорындагы Жирлекнең социаль-икътисадый үсешенә алдан йомгаклар ясау һәм ағымдагы финанс елы өчен Жирлекнең социаль-икътисадый үсешенә көтелә торган нәтижәләре;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлекнең социаль-икътисадый үсешен фаразлау;

- Жирлек бюджетының төп характеристикаларын чираттагы финанс елына һәм план чорына фаразлау (керемнәренә гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет кытлыгы);

- Жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;

- бюджетара трансфертларны бүлүнең методикалары (методикалары проектлары) һәм исәпләре;
- чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 январена муниципаль эчке бурычның югары чиге;
- агымдагы финанс елына бюджетның көтелгән үтәлешен бәяләү;
- Жирлек Советы, суд системасы органнары, Жирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән күрсәтелгән органнарның бюджет сметалары проектлары, күрсәтелгән бюджет сметаларына карата Жирлекнең Башкарма комитеты белән каршылыклар барлыкка килгән очракта тапшырыла торган;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Устав тарафыннан билгеләнгән башка документлар һәм материаллар.

Муниципаль программалар буенча һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү бюджет турындагы карар белән расланган очракта, Жирлек бюджеты турындагы карар проектына муниципаль программалар паспорты (күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары) тапшырыла.

Жирлек бюджеты турында карар проектында бюджет чыгымнары классификациясенә бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән кушымта булмаса, бюджет чыгымнары классификациясенә бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән кушымта Жирлек бюджеты турындагы карар проектына аңлатма язуы кушымталары составына кертелә.

12. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджеты проектын төзү Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар, алар нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

13. Жирлекнең Башкарма комитеты чираттагы финанс елына һәм план чорына Жирлек бюджеты турында карар проектын агымдагы елның 15 ноябрәннән дә соңга калмыйча Жирлек Советы каравына кертә.

14. Жирлек Советының муниципаль норматив хокукый акты белән билгеләнгән Жирлек бюджеты турындагы карар проектын карау һәм раслау тәртибе чираттагы финанс елының 1 январәннән бюджет турындагы карар үз көченә керүне, шулай ук әлеге карар белән Россия Федерациясе Бюджет кодексының 184.1 статьясы нигезендә күрсәткечләренә һәм характеристикаларны (кушымталарны) раслауны күздә тотарга тиеш.

15. Жирлек бюджеты турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яисә) Жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елның 31 декабрәнә кадәр гамәлдә була.

Жирлек бюджеты турындагы карар билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

16. Жирлекнең жирле үзидарә органнары Жирлек бюджетының баланслылыгын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салу, бюджет процессын гамәлгә ашыру, муниципаль бурыч дефициты, күләме һәм структурасы, Жирлекнең

бюджет йөкләмәләрен үтәү буенча билгеләнгән федераль законнарны һәм Татарстан Республикасы законнарының һәм үтәлешен тәэмин итә.

17. Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы законнар һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә төзелә.

18. Жирлек бюджеты чыгымнары Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган формаларда гамәлгә ашырыла.

19. Федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очрактан тыш, дәүләт хакимиятенә федераль органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен финанслауга Жирлек бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыру рөхсәт ителми.

20. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

94 статья. Жирлекнең муниципаль ихтыяжларын тәэмин итү өчен сатып алулар

1. Муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алулар дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек муниципаль ихтыяжларын тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алулар Жирлек бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

95 статья. Жирлек гражданның үзара салым акчасы

1. Гражданның үзара салым акчалары дигәндә гражданның жирле әһәмияттәге конкрет мәсьәләләргә хәл итү өчен бер тапкыр түләүләре аңлашыла. Гражданның үзара салымы тәртибендә түләүләр күләме, гражданның саны Жирлек (Жирлек составына керә торган торак пункт) халкының гомуми санының 30 процентыннан артмаган һәм түләүләргә күләме киметелергә мөмкин булган аерым категорияләргә тыш, Жирлек (жирлек составына керә торган торак пункт) халкы өчен бертигез дәрәжәдә билгеләнә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән гражданның бер мәртәбә түләүләрен кертү һәм куллану мәсьәләләргә жирле референдумда, ә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясында 1 өлешенә 4.1 пунктта каралган очрактан тыш гражданның жыенында хәл ителә.

96 статья. Жирлекнең муниципаль бурыч алуы (муниципаль бурыч)

1. Жирлек бюджетын финанслау һәм бурыч йөкләмәләрен каплау максатларында Жирлек федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә муниципаль эчке бурыч алуны гамәлгә ашырырга хокуклы.

Муниципаль бурыч алу дигәндә, гавами-хокукый берәмлек исәбеннән муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә урнаштыру юлы белән һәм заемчы буларак гавами-хокукый берәмлекнең бурыч йөкләмәләргә барлыкка килә торган кредитлар рәвешендә гавами-хокукый берәмлек бюджетна заем акчаларын жәлеп итү

аңлашыла.

2. Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә муниципаль берәмлек исемненән муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукына Жирлек Башкарма комитеты ия.

97 статья. Жирлек бюджеты үтәлеше

1. Жирлек бюджетын үтәү Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек бюджеты касса бердәмлеге һәм чыгымнарның бирелгәнлеге нигезендә башкарыла.

3. Жирлек бюджетының үтәлешенә касса хезмәте күрсәтү, Жирлек бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек бюджетын үтәү Жирлек бюджет язмасы һәм Жирлекнең касса планы нигезендә оештырыла.

98 статья. Бюджет хисабы. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисап

1. Жирлекнең бюджет хисабы еллык булып тора.

2. Жирлекнең бюджет хисабы Башкарма комитет тарафыннан бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының жыелма бюджет хисабы нигезендә төзелә.

3. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисап Жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

4. Жирлек Советына тапшырылганчы Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисап бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерүне үз эченә алган һәм Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләргә тиеш.

Жирлек бюджетының үтәлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү, федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләрне һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, Жирлек Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә, Жирлек Советы Ревизия комиссиясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Жирлек Башкарма комитеты Жирлек Бюджетының үтәлеше турында, аңа бәяләмәне эзерләү өчен агымдагы финанс елның 1 апреленән дә соңга калмыйча хисап тапшыра. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләү бюджет акчалары баш администраторларының еллык бюджет хисабының еллык бюджет эчке тикшерүе күрсәткечләре нигезендә 1 айдан артмаган срокта үткәрелә.

6. Жирлек бюджетының үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә Жирлек Ревизия комиссиясе тарафыннан Жирлек Советына һәм Жирлек Башкарма комитетына бер үк вакытта жибәрелеп тапшырыла.

7. Ел саен, агымдагы финанс елының 1 маеннан соңга калмыйча, Жирлек Башкарма комитеты Жирлек Советына Жирлек бюджеты үтәлеше турында финанс елы өчен еллык хисап Жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап финанс елы, Жирлек бюджетының үтәлеше турында башка бюджет хисаплылыгы проектын һәм

Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документларны үтәү турында Жирлек Советы карары проекты кушымта белән тапшырырга тиеш.

8. Бюджет үтәлеше турында еллык хисапны карау нәтижәләре буенча Жирлек Советы Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапны раслау яисә кире кагу турында карар кабул итә.

Жирлек бюджетының үтәлеше турында еллык хисап Жирлек Советы тарафыннан кире кагылган очракта, ул күрсәткечләрне дәрәҗә яисә тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм 1 айдан артмаган срокта кабат тапшыру өчен кайта.

9. Жирлек бюджетының үтәлеше турындагы карар белән, керемнәр, чыгымнарның һәм бюджет кытлыгының гомуми суммасын күрсәтеп, хисап финанс елы өчен Жирлек бюджетының үтәлеше турында хисап раслана.

Хисап финанс елы өчен Жирлек бюджеты үтәлеше турында Жирлек Советы карарына аерым кушымталар белән түбәндәге күрсәткечләр раслана:

- бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча Жирлек керемнәре;
- бюджет чыгымнары ведомство структурасы буенча Жирлек бюджеты чыгымнары;
- бюджетлар чыгымнары классификациясенә бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча;
- бюджетлар кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының.

Жирлек бюджетын үтәү турындагы карар белән шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, аның нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, Жирлек Советы муниципаль хокукый акты нигезендә билгеләнгән Жирлек Бюджеты үтәлеше турында карар өчен башка күрсәткечләр раслана.

99 статья. Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен көйләүче хокукый актлар нигезләрен, физик затларга Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бүтән түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрен һәм йөкләмәләрен, шулай ук бюджеттан чаралар бирү турында муниципаль контрактлар, шартнамәләр (киләшүләр) шартларын үтәүне тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, беренчел һәм чираттагы финанс контроленә бүленә.

2. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә тышкы муниципаль финанс контроле Жирлек Ревизия комиссиясенә контроль эшчәнлегә булып тора.

3. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә эчке муниципаль финанс контроле Жирлек Башкарма комитетының контроль эшчәнлегә булып тора.

4. Алдан тикшерү Жирлек бюджетын үтәү барышында бюджет бозуларын кисәтү һәм булдырмый калу максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Киләсе контроль Жирлек бюджетын үтәү нәтижәләре буенча аны үтәүнең законлылыгын, исәпкә алуның һәм хисапчылыкның дәрәҗә билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

100 статья. Жирлек бюджеты үтөлеше турында хисапны эзерләү, карау һәм раслау

1. Жирлек бюджетының үтөлеше турында хисап (алга таба - хисап) Советның муниципаль хокукый акты проекты рәвешендә эшләнә һәм раслана.

2. Жирлекнең бюджет хисабы тиешле баш администраторларның бюджет акчалары жыелма бюджет хисабы нигезендә Жирлекнең финанс органы тарафыннан төзелә.

Хисап Жирлек Советына Башкарма комитет тарафыннан Советның муниципаль хокукый акты проекты формасында Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган документлар һәм материаллар белән бергә агымдагы елның 1 маеннан соңга калмыйча тапшырыла.

3. Хисапны карый башлаганчы хисапны тышкы тикшерү уздырыла.

4. Хисап Совет тарафыннан билгеләнә торган гавами тыңлауларга кертелә.

5. Совет хисап буенча карарны хисапны тикшерү нәтижэләрен алганнан һәм хисапны гавами тыңлауларда караганнан соң карар кабул итә.

6. Хисапны карау нәтижэләре буенча Совет Жирлек бюджеты үтөлеше турында карарны раслау яисә кире кагу турында карар кабул итә.

Жирлек бюджеты үтөлеше турында карар кире кагылган очракта, ул дәрәжәгә яки тулы булмаган мәгълүматлар булу фактларын бетерү һәм кабат тапшыру өчен бер айдан да артмаган срокка кире кайта.

7. Жирлекнең финанс органы бюджет хисабын Биектау муниципаль районы муниципаль берәмлеге финансына тапшыра.

101 статья. Муниципаль бурыч белән идарә итү

1. Муниципаль бурыч белән идарә итүне Жирлек башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

2. Муниципаль бурыч белән идарә итү Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107 һәм 111 статьяларында билгеләнгән таләпләрне үтәп гамәлгә ашырыла.

Әгәр жирле бюджетны үтәгәндә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107 һәм 111 статьяларында күрсәтелгән чик күрсәткечләр бозылса, жирле үзидарәнең вәкаләтле органы Жирлек муниципаль бурычны реструктуризацияләү максатларында тиешле бурыч йөкләмәләрен кабул итүдән тыш, яңа бурыч йөкләмәләре кабул итәргә хокуксыз.

Жирлек бюджеты турында карар кабул итү этабында Совет һәм Жирлек бюджетын төзү һәм үтәү этабында Жирлекнең финанс органы, шулай ук муниципаль бурыч белән идарә итү барышында үз компетенциясе чикләрендә күрсәтелгән чикләүләрнең үтәлешен тәмин итәргә тиеш.

3. Жирлекнең финанс органы Жирлек муниципаль бурыч китабын алып бара, аңа Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән белешмәләр кертелә, шулай ук Жирлекнең муниципаль бурыч китабына кертелү тәртибе һәм срогы жирле үзидарә органы тарафыннан билгеләнә торган башка мәгълүмат кертелә.

XV Бүлек. УСТАВНЫ КАБУЛ ИТҮ. ӘЛЕГЕ УСТАВКА ҮЗГӨРЕШЛӘР ҺӘМ ӨСТӘМӘЛӘР КЕРТҮ

102 статья. Устав проектын эзерләү тәртибе, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү

1. Устав проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карар проектын Жирлек Советына Жирлек Советы депутатлары, Жирлек Башлыгы, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициативалы төркемнәре тарафыннан кертелергә мөмкин.

2. Устав проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын эзерләү өчен Жирлек Советы карары белән махсус комиссия төзелергә мөмкин. Күрсәтелгән комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Устав проектын, Уставка үзгәрешләр кертү турында Жирлек Советы карар проектын, аларны Устав кабул итү турында мәсьәлә каралган көнгә кадәр, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр керткәнчегә кадәр 30 көннән соңга калмыйча, Жирлек Советы билгеләгән тәртиптә, Устав проектын буенча тәкъдимнәренә, гражданның аны тикшергәндә катнашу тәртибен исәпкә алып, рәсми рәвештә ТР, Биектау муниципаль районы, Биектау тәүл бистәсе, Советская урамы, 13 й. адресы буенча Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлегә Башкарма комитеты бинасында урнашкан мәгълүмати стендта, яки “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникацияләр челтәрендәге Биектау муниципаль районының рәсми сайтында: <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru/> веб-адресы буенча бастырылып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары проектын буенча тәкъдимнәренә исәпкә алу тәртибен, шулай ук гражданның аны тикшергәндә катнашу тәртибен, Уставка Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, яки Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләренә тәңгәл китереп, Уставка әлеге норматив хокукый актлар нигезендә үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертелгән очракта рәсми рәвештә бастырып чыгару (халыкка житкерү) таләп ителми.

4. Жирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советының карары буенча Жирлек Советында каралу алдыннан әлеге Устав нигезендә халык алдында тыңлаулар үткәрелә, Уставка Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе яки Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлап, бу Уставны әлеге норматив хокукый актлар белән туры китерү максатында үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертелгән очрактан кала.

103 статья. Уставны кабул итү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Устав проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын карау Жирлек Советы тарафыннан Жирлек Советы Регламенты нигезендә икедән ким булмаган укылышта гамәлгә ашырыла.

2. Устав проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын беренче укылышта кабул ителгәннән соң, күрсәтелгән проект

Жирлек Башлыгы тарафыннан Жирлек Советы депутатларына, хокук чыгару инициативасы хокукына ия башка субъектларга төзәтмәләр кертү өчен жибәрелә.

3. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары Жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән икесенә күпчелеге тарафыннан кабул ителә.

4. Уставны федераль законга, Татарстан Республикасы законына туры китерү шушы закон актларында билгеләнгән срокта гамәлгә ашырыла. Федераль законда, Татарстан Республикасы законында күрсәтелгән срок билгеләнмәгән очракта, Жирлек Уставын федераль законга, Татарстан Республикасы законына туры китерү срогы тиешле федераль закон, Татарстан Республикасы законы үз көченә керү датасын, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм гавами тыңлауларда фикер алышу зарурлыгын, гражданның тәкъдимнән исәпкә алу, Жирлек Советы утырышларының чиратлылыгын, мондый муниципаль хокукый акты дәүләт теркәве һәм рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) срокларын исәпкә алып билгеләнә һәм, кагыйдә буларак, алты айдан артмаска тиеш.

104 статья. Уставның, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карарның үз көченә керү тәртибе

1. Устав, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары кабул ителгәннән соң, Жирлек Башлыгы тарафыннан федераль законда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәве өчен муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының территориаль органына жибәрелә.

2. Устав, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Жирлек Советы карары, алар дәүләт теркәве узганнан соң, рәсми рәвештә ТР, Биектау муниципаль районы, Биектау т/юл ст. бистәсе, Советская урамы, 13 й. адресы буенча урнашкан Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлегә Башкарма комитеты бинасындагы мәгълүмати стенда яки “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникацияләр челтәрендә Биектау муниципаль районының рәсми сайтында <http://vysokayagora.tatarstan.ru/> веб-адресы буенча, шулай ук Россия Юстиция министрлыгының «Россия Федерациясендә норматив хокукый актлар» порталында (<http://pravominjust.ru>, <http://правоминюст.рф>, челтәр басмасы сыйфатында теркәү: Эл № ФС77-72471 05.03.2018) рәсми рәвештә бастырылып чыгарга (халыкка житкереләргә) тиеш һәм рәсми рәвештә бастырылып чыгарганнан соң (халыкка житкерелгәннән соң) үз көченә керәләр.

Жирле үзидарә органнары арасында төзелгән муниципаль хокукый акты яисә килешүне рәсми бастырып чыгару аның тулы текстын тиешле муниципаль берәмлектә таратыла торган вакытлы матбугат басмасында беренче бастырып чыгару булып санала.

Муниципаль хокукый актларны һәм килешүләрне рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен жирле үзидарә органнары шулай ук “Интернет” челтәре басмасыннан файдаланырга хокуклы. Муниципаль хокукый актының тулы текст рәсми челтәр басмасында басылып чыккан (урнаштырылган) очракта, матбугат

басмасында аңа карата күләмле график һәм таблица-кушымталар китерелмәскә мөмкин.

3. Уставка кертелгән һәм жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр, жирле үзидарә органнары арасында вәкаләтләрне бүлешү (Уставны федераль законнарға туры китерү очрақларыннан, шулай ук вәкаләтләрне үзгәртү, вәкаләтләрнең срогы, Жирлек Башлығын һәм жирле үзидарәнең башка сайланулы вазыйфаи затларын сайлау тәртибеннән тыш) Уставка шушы үзгәрешләрне һәм өстәмәләрне кертү турында карар кабул иткән Жирлек Советы вәкаләтләрә чоры тәмамланганнан соң үз көченә керә.

4. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр муниципаль хокукий акт белән кертелә һәм түбәндәгечә рәсмиләштерелергә мөмкин:

1) Жирлек Башлығы имзалаган Жирлек Советы карары;

2) Жирлек Советы кабул иткән һәм Жирлек Башлығы имзалаган аерым норматив хокукий акт белән. Бу очракта әлеге норматив хокукий актта Жирлек Советының аны кабул итү турында карары реквизитлары куела. Жирлек Советының мондый карарына жирлек Уставына кертелүче үзгәрешләр һәм өстәмәләр үз көченә керү турында күчеш нигезләмәләре һәм (яки) нормалары куелу рөхсәт ителми.

5. Уставны яңа редакциядә баян итү Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукий акт белән кую рөхсәт ителми. Бу очракта яңа Устав кабул ителә, ә элек гамәлдә булган Устав һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукий актлар яңа Устав үз көченә кертгән көннән үз көчләрен югалткан дип таныла.

Красносельский авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында» карар проекты хакында гражданнарның тәкъдимнәрен исәпкә алу тәртибе

1. Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы проекты турында" гы карар проектына тәкъдимнәр Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Советына түбәндәге адрес буенча кертелә: Татарстан Республикасы, Биектау районы, Биектау тимер юл станциясе поселогы, Совет урамы, 13 йорт яисә факсимиль элементә ярдәмендә 8 (84365) 2-35-82. язма рәвештә кушымта бирелә торган үрнәк нигезендә төзәтмәләр таблицасы рәвешендә:

№	Тәкъдимнәр кертү инициаторы	Кертү датасы	Абзац, пункт, өлеш, статья	Проектның тексты	Тәкъдим тексты	Кертелгән тәкъдимнәргә исәпкә алып проект тексты	Искәрмә
1	2	3	4	5	6	7	8

2. Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы проекты турында»гы карар проекты буенча тәкъдимнәр язма рәвештә Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Советына түбәндәге адрес буенча кертелә: Татарстан Республикасы, Биектау районы, Биектау т.ю.ст. пос., Совет ур., 13 йорт, авторның фамилиясен, исемен, әтисенен исемен, туган елын күрсәтеп.

3. Тәкъдимнәр, Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге Советы карар проекты рәсми рәвештә халыкка житкерелгән көннән алып 2019 елның 7 ноябрена кадәр эш көннәрендә 8.00 сәгатьтән 16.00 сәгатькә кадәр кабул ителә.

**Красносельский авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы
Биектау муниципаль районы Красносельский авыл жирлеге» муниципаль
берәмлеге Уставын кабул итү турында» карар проекты буенча гавами
тыңлаулар үткәрү тәртибе**

1. Гавами тыңлаулар оештыруны һәм үткәрүне Красносельский авыл жирлеге башлыгы йә аның кушуы буенча Красносельский авыл жирлеге Советы Рәисе урынбасары башкара.

2. Гавами тыңлауларда Красносельский авыл жирлегенң һәр кешесе катнашырга хокуклы.

3. Гавами тыңлауларында карар проекты буенча Красносельский авыл жирлеге башлыгы йә аның кушуы буенча башка зат чыгыш ясый.

4. Гавами тыңлаулар беркетмәсен алып бару өчен рәислек итүче ачык тыңлаулар секретарен билгели.

5. Гавами тыңлауларда катнашучыларга карар проекты буенча үз фикереңне әйтү хокукы тәмин ителә.

5.1. Чыгыш ясарга теләүчеләрнең санына карап, чыгыш ясарга теләүчеләрнең барысына да сүз бирелә. Рәислек итүче теләсә кайсы чыгышларның вакытын чикләргә хокуклы.

5.2. Рәислек итүче ачык тыңлауларда тәнәфес һәм аларны башка вакытта дәвам итү турында Карар кабул итәргә хокуклы.

5.3. Гавами тыңлауларын үткәргүгә рәислек итүче тарафыннан бирелгән вакыт узганнан соң, сүз бирелмәгән гавами тыңлауларда катнашучылар үз искәrmәләрен һәм тәкъдимнәрен язма рәвештә тапшырырга хокуклы. Карар проекты буенча телдән кисәтүләр һәм тәкъдимнәр ачык тыңлаулар беркетмәсенә кертелә, язма искәrmәләр һәм тәкъдимнәр рәислек итүче һәм сәркатип тарафыннан имзаланган беркетмәгә теркәлә.

6. Халыктан кергән искәrmәләр һәм карар проекты буенча тәкъдимнәр тәкъдим итү характерына ия.

7. Ачык тыңлаулар нәтижәләре рәислек итүче тарафыннан имзалана һәм рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

8. Күрсәтелгән искәrmәләр һәм тәкъдимнәр Красносельский авыл жирлеге депутатлары жыелышы утырышында карала.

Гражданнарның искәrmәләрен һәм тәкъдимнәрен, шулай ук ачык тыңлаулар нәтижәләрен карау тәмамланганнан соң Красносельский авыл жирлеге Советы тарафыннан тиешле карар кабул ителә.